

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ
ΜΕΤΑ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ"

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐτησίαι . . .	φρ. χρ. 46
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	Μετ. 16
Ἐν Ἑλλάδι, Αἰγύπτῳ καὶ Ἐν- δόπη	φρ. χρ. 70
Ἐν Ρωσίᾳ	Ρούβλ. 25
Ἐξ ἀμνηστικῶν τῶν ἡμῶν.	

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ
ἈΝΕΥ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ"

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐτησίαι . . .	Μετ. 4
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	Λίτ. 1
Ἐκτὸς τῆς Τουρκίας	φρ. χρ. 25
Ἀπὸ συνδρομαῖ ἐτήσιαι.	
Ἐκαστὸν φύλλον τιμᾶται ἡροσίον δύο (2).	

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτικὴ Ἐπιθεωρήσις.—(Ἐργέστου Κουρτίου) Ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία (Μεταφραζομένη ὑπὸ Μ. Ε. Μιχαλοπούλου).—Ἡ ἱατρικὴ παρὰ Σοφοκλεῖ (ὑπὸ Κλεοβούλου Κοκκολάτου).—Περὶ Ἡμεθίας (ὑπὸ Π. Γ. Παπακωνσταντίνου δ. φ.).—Γενικαὶ δημογεωμετρικαὶ.—Ποικίλα.—Γνώμαι δοξῶν.—Τὸ ἐν Λονδίῳ διεθνὲς συνέδριον τῶν Ἀδιανολόγων (Ἡ περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ἀνατολὴν πραγματεία τοῦ κ. Γλάδστονος).—Ἡ Γριζελίς ἐν τῷ γερμανικῷ δράματι (ὑπὸ Ὁδ. Ἀνδρεάδου).—Μουδικὴ (Ρωδικὰ ἴσματα).—Φυσιολογικὰ (Νάνοι καὶ γίγαντες τῆς διανοίας).—Νεκρολογία (R. WESTPHAL).—Ὁ νεκρὸς ἀοιδὸς (ποίησις ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Κ.Α.Π.).—Ὁ Ἰουλιανὸς (Διήγημα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τῆς μάλιστα τῆς χολέρας ἀποβαλλούσης βαθμυδὸν τὸν τέως δεινὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, ἡ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου προσοχὴ ἄρχεται στρεφόμενη περὶ τὴν ἐπιχειρημένην ἔναρξιν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐργασιῶν ἐν τοῖς συνταγματικῶς κυβερνωμένοις κράτεσιν, αἵτινες προμνύονται ἀρκούντως σοβαραί, τὸ μὲν ἕνεκα τῶν ἐπιδιωκομένων πολεμικῶν παρασκευῶν, τὸ δ' ἕνεκα τῆς ὀξυτήτος ἐσωτερικῶν τινῶν ζητημάτων, ἐκτραχυνομένων διὰ τῆς πολιτείας τῶν διαφόρων κομματικῶν ὀμίλων. Καὶ ἀληθῶς αἱ στρατιωτικαὶ παρασκευαὶ ἀποτελοῦσιν ἓνα τῶν σπουδαιοτέρων παραγόντων, πρὸς οὓς μετὰ θέους ἀτενίζει σύμπασα ἡ δημοσία ἐν Εὐρώπῃ γνώμη καὶ ἰδίᾳ ἡ κατωτέρα τοῦ λαοῦ τάξις, ἡ ἀπειλούμενη διὰ νέας φορολογίας πρὸς κάλυψιν τῶν αἰτηθησομένων ἐκτάκτων πιστώσεων, ὅσαι ἀναγκαῖαι κριθήσονται εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν σχεδιαζομένων παρασκευῶν καὶ τῶν ἐκπονηθέντων ἤδη στρατιωτικῶν σχεδίων, τῶν μεγάλως βαρυνόντων ἐπὶ τῆς κρατούσης τάξεως πραγμάτων ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς στρατιωτικῆς ὀργανώσεως. Ἀπανταχοῦ τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, τῶν κρατῶν ὅσα ὠφελὸν ν' ἀναβαλλῶνται ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ προσκόπου τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ν' ἀντιποιοῦνται τὰ πρωτεῖα τῆς εἰρηνικῆς τῶν ἔθνῶν προόδου, μεγάλῃ καὶ πάλιν παρατηρεῖται δραστηριότης περὶ τὴν εἰσαγωγὴν διαφόρων εἰς τὸν στρατὸν μεταρρυθμίσεων, ὑπομνησκουσῶν τὰς θεσπισθείσας πρὸς τετραετίας ἐπὶ τῇ προφάσει ἀνωδύνων τινῶν στρατιωτικῶν μεταθέσεων ἐν τοῖς ρωσικοῖς μεθορίοις.

Μάτην τότε ὁ **Ρῶδος ἀπόμαχος** ἀπεκίρηντε τὴν ἀποδοθεῖσαν σημασίαν καὶ ἐπειράτο νὰ καταδείξῃ ὅτι αἱ κατὰ μῆκος τῶν μεθορίων γινόμεναι τροποποιήσεις ἐν τῷ στρατῷ ἀπέδλεπον οὐχὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν παραμεθορίων φρουρῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἱκανοποίησιν ἐπείγουσῶν ἀναγκῶν ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς τροφοδοσίας καὶ τῆς ἐν γένει ἐπιμελητείας τοῦ στρατοῦ. Ἡ τε Γερμανία καὶ ἡ σύμμαχος αὐτῆς Αὐστρουγγαρία, ἠκιστα πειθόμεναι εἰς τὰς εἰσηγήσεις καὶ τὰς ἐρμηνείας τοῦ εἰρημένου ὀργάνου τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργείου τῆς Ρωσίας, διετυμάνιζον ὅτι αἱ ἐν τοῖς ρωσικοῖς μεθορίοις στρατιωτικαὶ μεταθέσεις πολεμικῶν ὅλων ἔφερον χαρακτῆρα καὶ προϋλειανὸν τὴν ὁδὸν εἰς νέας πιστώσεις πρὸς ἀνέγερσιν νέων ὀχυρωμάτων ἐν τοῖς μεθορίοις καὶ εὐχερεστέραν οὕτως ἀποσόβησιν τοῦ ἀπειλουμένου κινδύνου αἰφνιδίας ἐξ Ἀνατολῶν προελάσεως. Καὶ νῦν δὲ αἱ αὐταὶ δυνάμεις, παραπλησίαν τῆς τότε μετρηχόμεναι πολιτείαν, πειρῶνται νὰ παραστήσωσι τὰ ἑαυτῶν πολεμικὰ μέσα ὡς λίαν ἐλαττωματικὰ καὶ πολλῶ ἀληθῶς ὑποδεέστερα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ρωσίᾳ ὑπάρχοντα, οὕτω δὲ προπαρασκευάζεται κατάστασις πραγμάτων, ἥτις δικαίως εἰς ἀνησυχίας καὶ φόβους ἐμβάλλει τὴν κοινὴν ἐν Εὐρώπῃ γνώμην, βλέπουσαν τοὺς ἰθύνοντας τὰ ἑαυτῆς τοιαύτην στρεβλὴν πολιτείαν τροπομένους παρὰ τὴν μαστίζουσαν τὰς οἰκείας χώρας οἰκονομικὴν καχεξίαν, τὴν ἐξαντλήσασαν τὰς ζωτικὰς τοῦ φορολογουμένου δυνάμεις μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων. Ἐν ἑκάτερά τῶν συμμαχῶν δυνάμεων τὰ οἰκονομικὰ διατελοῦσιν ἐν ἀκροσφαλεῖ σημείῳ καὶ οὐδεμίᾳ ὑποφώσκει ἐλπίς βελτιώσεως αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἐκλίπη ἡ κυρία αἰτία, αἱ στρατιωτικαὶ δηλονότι δαπάναι, αἱ ἀνατρέπουσαι τοὺς προϋπολογισμοὺς ἀπάντων τῶν κρατῶν, μικρῶν τε καὶ μεγάλων, καὶ ἀναδιβάουσαι κατ' ἔτος τό τε ἔλλειμμα καὶ τὸ δημόσιον χρέος· ἀτυχῶς ἡ δεινώσις αὕτη μικρὸν συμβάλλεται εἰς τὴν ἀναχαίτησιν τῆς ἐπὶ τῆς σκολιᾶς ὁδοῦ ἐσπευσμένης πορείας τῶν κυβερνήσεων, φρονουσῶν ὅτι ἀπειλεῖται ἡ τοῦ οἰκείου κράτους ἀσφάλεια, ἐὰν μὴ σύντονα καὶ τελεσφόρα ληφθῶσι κατὰ τῆς ἀπειλῆς ταύτης καὶ τοῦ κινδύνου μέτρα· μάτην ἐν τοῖς κυριωτέροις βιομηχανικοῖς κέντροις δεινοὶ ἀκούονται γογγυσμοὶ κατὰ τῶν ἰθύνόντων, μάτην δὲ καὶ τὰς ιδέας τῶν φιλελευθέρων κύκλων ἐκπροσωποῦντα ὄργανα, καταπολεμοῦσι τὰ κυβερνητικὰ σχέδια καὶ, προβαλλόμενα τὴν οἰκονομικὴν καχεξίαν τοῦ τόπου συμβουλεύουσι τὴν ἀναχαίτησιν τῆς διευθύνσεως τῶν

στρατιωτικῶν, ἔφ' ἧς βαίνει σολιᾶς ὁδοῦ καὶ τὴν ἀναστολήν τῶν διεξαγομένων πολεμικῶν παρασκευῶν, αἵτινες εἰς τὸ ἑλακρον προέβησαν καὶ ἀπειλοῦσι τὴν παντελῆ στέρξιν τῶν οἰκονομικῶν πηγῶν εἰ μὴ τὴν χρεωκοπίαν. Καὶ ἡ μὲν Γερμανία διὰ παντὸς μέσου ἐπιζητεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ περὶ διεικτοῦς θητείας σχεδίου παρὰ τὴν ὑπέρογκον δαπάνην τῶν 150,000,000 μάρκων, ἅπερ αἱ κυβερνητικαὶ ἐφημερίδες ὑποβιάζουσι εἰς τὸ ἡμισυ περίπου ἐπὶ σκοπῷ τοῦ κατευνᾶσαι τὴν μῆνιν τῶν ἀθησταμένων καὶ τοῦ προλαβεῖν τὴν περαιτέρω ἔξαιψιν αὐτῆς, ἀπειλούσης πολλὰς τὰς περιπλοκάς ἐν τῇ Λευκῇ αἰθούσῃ καὶ μεγάλῃ ἀντίστασιν παρὰ τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Ὄντως τοιαύτη ἐπικρατεῖ διαφωνία τῶν διαφόρων κομματικῶν ὁμίλων καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν, ὥστε οἱ περὶ τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον καὶ τὸν κόμητα Καπρίβην, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν συναφθεῖσαν πάλιν κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ δημάρχου τῆς πρωτευούσης, φοβοῦνται μὴ ἡ ἐν τῷ περὶ σχολῶν νομοσχεδίῳ τοῦ κ. Ζέδλιτς ἀντίστασις, ἡ ἀπολύξασα καὶ εἰς τὴν ἀποτυχίαν τοῦ σχεδίου, ἐκδηλωθῇ καὶ κατὰ τὴν ἡμα τῷ νέῳ ἔτει ἀρχομένην συζήτησιν τῶν στρατιωτικῶν νομοσχεδίων, τῶν σφόδρα καταπολεμουμένων ὑπὸ τοῦ καθολικοῦ κέντρου, ὅπερ δυσφόρως ἔχει ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ τοῦ πρώην ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργοῦ. Ἡ δ' Αὐστροουγγαρία, ἠναγκασμένη νὰ μνηθῇ τὴν σύμμαχον, διανοεῖται ν' αὐξήσῃ τὸ διὰ τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας ὀρισμένον ποσοῦ πρὸς ἐφαρμογὴν διαφόρων μεταρρυθμίσεων ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς ἰδίᾳ μεθορίοις καὶ ἀπὸ τοῦδε ὁ τύπος πειράται νὰ προκατηχήσῃ τὴν κοινὴν γνώμην καὶ νὰ προελιάνῃ τὴν ὁδὸν εἰς τὰς μετ' οὐ πολὺ συνερχόμενας ἀντιπροσωπείας· οὕτως ἐν ταῖς ἐπαρχιακαῖς διαίταις παρατηρεῖται ὑπόκωφος ἰσχυρὰ ἀπειλοῦσα μείζονας διαστάσεις ἐπὶ τῇ ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἀναγραφείσῃ εἰδήσει καθ' ἣν τὸ ἐκτάκτως ὀρισθισόμενον ποσοῦν ὑπὲρ τῶν ἀμυντικῶν τῆς χώρας δυνάμεων κανονισθῆσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Γερμανίᾳ στρατιωτικῶν μεταβολῶν. Εὐνόητον ὅτι ἡ πολιτεία αὕτη τῆς μοναρχίας τὰ μέγιστα εὐαρεστεῖ τοῖς ἐν Βερολίῳ, ὃν τρόπον σφόδρα δυσαρεστεῖ αὐτοῖς ἡ ἐφεκτικὴ πολιτεία τῆς ἑτέρας συμμαχου, τῆς Ἰταλίας, ἥτις ἐξηντλημένη ἤδη οἰκονομικῶς, οὐδὲ βῆμα νὰ ποιήσῃται δύναται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν νέων πολεμικῶν παρασκευῶν, τῶν ὡς ἐπειγουσῶν κρινομένων ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας.

Τῇ ἀληθείᾳ ὁ κ. Γιολίτης, καίπερ στοιχῶν τῇ πολιτικῇ τῶν προκατόχων αὐτοῦ Κρίστη τε καὶ Ρουδίνῃ, τοῦ μὲν ἀριδιήλως διακρυφάντος τὴν πλήρη αὐτοῦ συγκατάθεσιν εἰς τὴν τριπλῆν συμμαχίαν, τοῦ δ' ἀνανεώσαντος αὐτήν, μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιφυλάξεως οὐχ ἥττον προβαίνει ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ζητήμασιν παρὰ τὰς ὑπὸ τῆς συνθήκης τῆς συμμαχίας ταύτης ἐπιβαλλομένας ὑποχρεώσεις περὶ πλήρους καὶ τελεσφόρου στρατιωτικῆς συντάξεως τῶν συμβαλλομένων κρατῶν. Τρανὸν τῆς περιεσκεμμένης ταύτης πολιτικῆς εἶναι αὐτὸς ὁ ἐν Κρεμόνῃ λόγος τοῦ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπουργοῦ τῆς Ἰταλίας κ. Ζενάλα, ὅστις, ὑπεραπολογούμενος οὕτως εἰπεῖν τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐν στρατιωτικοῖς ζητήμασιν ἐκίρυσεν ὅτι ἡ τοῦ βασιλείου οἰκονομικὴ κατάστασις, δὲν εἶναι μονομερῆς ἀλλ' ἀπόροια τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς καχεξίας καὶ ὅτι ἡ κυβερνησις, μεριμνῶσα περὶ τοῦ τελεσφόρου τοῦ ἀμυντικοῦ συστήματος τῆς χώρας, ἀρκεσθήσεται εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα στρατιωτικὰ μέτρα.

Πρὸ τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως οἱ

ἐν Βερολίῳ ἀθυμοῦντες πειρῶνται νὰ τύχωσι παραμυθίας ἐν τῇ ἐλπίδι τῆς ἐπισηφίσεως τῶν στρατιωτικῶν νομοσχεδίων. Ὡν ἐφαρμοζομένων, φρονοῦσιν ὅτι δυνατὴ ἔσται αὐτοῖς ἡ τοῦ πολεμίου ἀπόκρουσις ἀνευ τῆς συμπράξεως τῶν συμμαχῶν. Ἀλλὰ μὴδεὶς πιστεύσῃ ὅτι μόνον οἱ ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστροουγγαρίᾳ περὶ πλείστου ποιοῦνται τὴν στρατιωτικὴν ἀνοργάνωσιν τῆς οἰκείας χώρας. Οἱ τε ἐν Ρωσίᾳ καὶ οἱ ἐν Γαλλίᾳ μεριμνῶσι περὶ τοῦ οἰκείου στρατοῦ, ὡς τοῦτο δεικνύται ἐκ διαφόρων γεγονότων, πᾶσαν αἰρόντων ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ὅτι τὰς κυβερνήσεις τῶν διαφόρων ἐν Εὐρώπῃ κρατῶν μεγάλως ἐπασχολοῦσιν αἱ πολεμικαὶ παρασκευαὶ παρὰ τὴν δεινὴν κατάστασιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ τὴν ὀλοσχερῶς ἐξάντλησιν τῶν ὀρισμένων προσόδων. Καὶ ἐν μὲν τῇ μεγάλῃ τῆς Εὐρώπης δημοκρατίᾳ ὁ κ. Φρεσινὲ πᾶσαν καταβάλλει μερίμναν ὅπως ἀναγάγῃ τὸν στρατὸν τῆς Γαλλίας εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν τῇ δυνάμει ταύτῃ θέσιν, καὶ καταστήσῃ αὐτὸν ἄξιον τῆς ἧς ἀπολαύει φήμης ἐν τῇ πολεμίᾳ Γερμανίᾳ, ἐν δὲ τῇ Ρωσίᾳ αὕτη ἡ αὐτοκράτειρα ἀγωνίζεται ἀφ' ἑνὸς νὰ ἐμπνεύσῃ μεγάλῃν πρὸς τὸν στρατὸν ἀγάπην, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ νὰ καταστήσῃ τὸν στρατιώτην ἔτι μᾶλλον ἀφωσιωμένον πρὸς τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν καὶ πιστὸν ἐκτελεστήν τῶν θελήσεων τοῦ ἀνωτάτου ἀρχοντος αὐτοῦ. Τὰ ἐν Ἰβανγοράδ τελεσθέντα ἐσχάτως ἐνώπιον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους γυμνάσια, καθ' ἃ τραυματισθέντων δύο στρατιωτῶν, ἡ ἰδίᾳ αὐτοκράτειρα συμπαρέστη τῇ νοσοκόμῳ καὶ σὺν αὐτῷ ἐπέδεσε τὰς πληγὰς τῶν παθόντων, δὲν δύναται νὰ καταχθῶσιν ἐν τοῖς ἀσημάντοις γεγονόσιν, ἡ δὲ τῆς αὐτοκρατείας μετὰ μητρικῆς στοργῆς περιθάλψις τῶν τραυματιῶν, στοργῆς ὑπομνησκούσης τὴν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ πολιτείαν τῆς νύμφης αὐτῆς καὶ βασιλίσσης τῶν Ἑλλήνων, δὲν δύναται νὰ διατελέσῃ ἄγονος ὅλως ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς μεζονος συσφίξεως καὶ κραταιώσεως τὴν συνδεόντων τὸν ῥῶσον στρατιώτην δεσμῶν πρὸς τὸν ἀνώτατον τῆς χώρας ἄρχοντα.

Καὶ ἡ Ἀγγλία ὡσαύτως περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὴν στρατιωτικὴν ἀνοργάνωσιν αὐτῆς, ἔξοχοι δὲ στρατιωτικοὶ ἄνδρες, οἷος ὁ ναύαρχος σὶρ Σίμων, τὰς δάφνας θηρεῦων τοῦ σὶρ Καρόλου Δίλκε, ἐν μακρῇ πραγματείᾳ συγκρίνων τὸ πλήρωμα τοῦ ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ εὐρίσκει ἐκεῖνο πολλῶ ὑποδεέστερον καὶ πλαγίως πως συμβουλεύει τὴν παῦσιν τοῦ μέχρι τοῦδε ἰσχύοντος μέτρου, καθ' ὃ εἰς τὸ ἀγγλικὸν ναυτικὸν προσλαμβάνονται καὶ ἄλλοδαποί. Ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ ναύαρχου διαβλέπεται ὀπισθοβουλία, ἥτις τοσοῦτῳ μᾶλλον πολυσήμαντος τυγχάνει, ὅσῳ ἡ ἐκτακτος πίστωσις τῶν 20,000,000 λιρῶν στερλινῶν ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ εὔρηται ἐν ἐξάντλησει καὶ ἐπιβάλλεται ἡ ἀνάγκη νέων πιστώσεων πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ συλληφθέντος σχεδίου περὶ πλήρους ἀνοργάνωσεως τῶν κατὰ θάλασσαν δυνάμεων τοῦ ἠνωμένου βασιλείου μέχρι τοῦ 1894.

Ἀλλὰ καὶ αἱ μικρότεροι δυνάμεις δὲν φαίνονται ἀμέριμνοι περὶ τῶν ἀμυντικῶν αὐτῶν μέσων, ὡς τεκμηριοῦται ἐκ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ διαδραματιζομένων πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν συνταχθέντων πρὸς ἔτους σχεδίων. ἐκ τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ, ὧν τὴν σπουδαιότητα ἐξῆρξεν ἐν τῷ ἐν Κρεμόνῃ λόγῳ ὁ εἰρημένος ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπουργὸς τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, ἐκ τῶν ἐν Βελγίῳ, ἐκ τῶν ἐν Ὀλλανδίᾳ κτλ.

Πρὸ τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως ἡ κοινὴ ἐν Εὐρώπῃ γνώμη ἤρξατο καὶ αὐθις στρέφουσα ἐαυτῆς τῆς προσοχὴν εἰς τὰ ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν

κυριωτέρων στρατιωτικῶν κρατῶν ἐπισυμβαίνοντα, καθ' ἣν ὥραν αἱ ἐν τοῖς διὰ ξένου αἵματος ἀνασυστάσαι πολιτεῖαι, ἀθετοῦσαι τὰ εὐρωπαϊκὸν κύρος φέροντα συμβόλαια τὴν πατριὸν ἀπειροῦσι τῶν ἀλλοφύλων λαῶν γλώσσαν καὶ ἐξαναγκάζουσι τοὺς τέως ἐφεκτικὴν τηρήσαντας πολιτεῖαν νὰ ἐγκαινίσωσι πολιτικὴν, συνάδουσαν πρὸς τε τὰς διακελεύσεις τῶν εἰρημῶν συμβολαίων καὶ πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς γενικῆς εἰρήνης· οὕτω δὲ ἡ εἰρημῆ γνῶμη ἐν δευτέρα σχεδὸν τίθησι μοῖρα τὴν τε μάλιστα τῆς χολέρας, ἀποβαλοῦσαν ἄλλως τὸ ἐπίφοβον αὐτῆς, καὶ τὰς ἐν Γαλλίᾳ ἐορτάς, αἰτινες ἐτελέσθησαν εἰς ἀνάμνησιν τῆς πρώτης δημοκρατίας, τῆς ἀνακρουχθείσης τῇ ἐπιούσῃ τῶν ἐν Βαλμὺ γεγονότων, ὅπου ὁ Κέλλερμαν, συνεργάτην ἔχων καὶ τὸν Δυμουριέζ, ὑπεμίμησε διὰ τῆς κραυγῆς «ζήτω τὸ ἔθνος, ἢ νικῆσαι ἢ ἰποθανεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ» «τὸ εἰς ἄριστος οἰωνός, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης» καὶ ἀπῶθῶν τοὺς συμμαχικοὺς στρατοὺς, ἐπαγίου τὴν ἀρχὴν τῶν δικαίων τοῦ ἀνθρώπου, ἐστήριξεν ἐπὶ ἀρραγῶν βάσεων τὴν διὰ τῆς 14 ἰουλίου τοῦ 1789 ἀνακρουχθεῖσαν ἐλευθερίαν καὶ ἰσότητά καὶ ἀνέγραφεν ἐν τοῖς δέλτοις τῆς γαλλικῆς ἱστορίας τὴν πρώτην νίκην τῆς δημοκρατίας, τοῦ Παλλαδίου τούτου τῆς Γαλλίας.

Ἐκ τῶν κατὰ χώρας δὲ κυριωτέρων γεγονότων τὸ σπουδαιότερον εἶναι ἡ καταβαλλομένη ἀπανταχοῦ προσπάθεια πρὸς βελτίωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων οἰκονομικῶν, ὧν ἕνεκεν ἐπιζητεῖται ἀντὶ παντὸς μέσου ἢ σύναψις ἐμπορικῶν διαπραγματεύσεων πρὸς συνομολογίαν καταλλήλων συμβάσεων. Καὶ οἱ μὲν ἐν Γερμανίᾳ ἐπιζητοῦσι τὴν πραγμάτων παραπλοσίον σχεδίων διὰ συνεννοήσεως πρὸς τὴν Ρωσίαν, ἐξ ἧς ὁ Γερμανὸς ποριζόμενος τὸν ἀναγκαιοῦντα αὐτῷ οἶτον ἀνετώτερον δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς καθημερινὰς αὐτοῦ ἀνάγκας, τὰς φειδωλῶς λίαν ἱκανοποιουμένας ἕνεκα τῆς ἐλαττωματικῆς γονιμότητος τῆς πατρίου γῆς. Οἱ δ' ἐν Ἰταλίᾳ καὶ οἱ ἐν Αὐστρίᾳ διατελοῦσιν ἐν διαπληκτισμῷ ἕνεκα τοῦ ζήτηματος τῶν οἴνων, τῶν οἰνοπαραγωγῶν τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν τῆς χώρας ταύτης ἀνθισταμένων κατὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν οἴνων τῆς χερσονήσου καὶ ἐν τῇ ἀντιστάσει αὐτῶν ἀληφούντων τοὺς συμμαχικοὺς δεσμοὺς τῶν δύο κρατῶν.

Καὶ οἱ ἐν Ρωσίᾳ δὲ μεγάλην καταβάλλουσι μέριμναν πρὸς βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν, ὁ δὲ πρόων ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς κ. Βενεγράδσκις, ἔχων δὲ τὴν ὑπερτάτην ἐποπτεῖαν τοῦ σχετικοῦ ὑπουργείου, οὗ τὸ χαρτοφυλάκιον ἀνέλαβεν ἤδη ὁ κ. Βίτ, διανοεῖται νὰ ἐπενέγκῃ τοιαύτας εἰς τὸν προῦπολογισμὸν τοῦ ἔτους τούτου οἰκονομίας καὶ τροποποιήσεις, ὥστε δὲν διστάζει νὰ κηρύξῃ διὰ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ὅτι ὁ τῆς νέας χρήσεως προῦπολογισμὸς οὐδὲν θὰ παρουσιάζῃ ἔλλειμμα. Ἀλλὰ τὴν μείζονα περὶ τῶν οἰκονομικῶν μέριμναν καταβάλλουσι οἱ ἐν Ἑλλάδι, οἱ ἀγωνιζόμενοι νὰ προλάβωσι τὴν πτώσιν τῆς χώρας εἰς τὸ βράθυρον τῆς χρεωκοπίας καὶ ἀνακτήσωσι τὴν ἀρχαίαν οἰκονομικὴν πίστιν, δι' ἧς τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κεφαλαιοῦχοι ἐτίμησαν τὴν Ἑλλάδα, ἅμα ἀνακρουχθεῖσαν βασιλείον. Τὸν ἐπὶ τῷ ἀγῶνι τούτῳ στέφανον δικαίως διεκδικεῖ ὁ ἐκλεκτὸς τῆς 3 μαΐου, καίτοι εὐρωπαϊκὰ τινα φύλλα ἐπειράθησαν νὰ διαμψισθητήσωσι τὸ κύρος τοῦ ἀνδρός ἐν οἰκονομικοῖς καὶ νὰ διαπιστώσωσιν ὅτι δὲν ἐδικαίωσε τὸν ἀπονεμηθέντα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τίτλον σωτῆρος.

ἩΡΗΝΗΣΤΙΟΥ ΚΟΥΡΤΙΟΥ

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΖΟΜΕΝΗ ΥΠΟ

Μ. Ε. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Ἡ θρησκευτικὴ ἐνόησις, κατασταθεῖσα ἀπαξ, ἐπέδρασεν ἰσχυρῶς ἐπὶ πασῶν τῶν κοινωνικῶν ἔξεων. Πράγματι αἱ τῶν θεῶν ἐορταὶ ἀπέβησαν ὁμοσπονδιακαὶ πανηγύρεις καὶ ἡ τάξις τῶν ἐορτῶν τούτων ἐπέβαλε τὴν ἀποδοχὴν κοινοῦ ἡμερολογίου· ἐπειδὴ δ' ὑπῆρχε χρεῖα κοινοῦ ταμείου εἰς τὴν συντήρησιν τῶν θρησκευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ τὰς δαπάνας τῶν θυσιῶν, ἐκανονίσθησαν αἱ πρόοδοι τῶν ναῶν· ἀλλ' ὁ οὕτω συναθροισθεὶς θησαυρὸς κατέστησεν ἀπαραίτητον διοικητικὴν τινα ἀρχήν, ἧς ἡ ἐκλογὴ ἀπήτησε συνελεύσεις, ὧν τὸ ἔργον ἐδέσσε νὰ ἐπιβλέπεται ὑπὸ ἀντιπροσώπων τῶν μετεχόντων αὐτῶν φυλῶν· τέλος ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν Ἀμφικτυόνων ἦν χρεῖα δικαστικῆς ἀρχῆς, ἧς ἡ ἀπόφασις ἦν ὑποχρεωτικὴ πᾶσι, πρὸς διατήρησιν τῆς κοινῆς εἰρήνης ἢ ἐπ' ὀνόματι τοῦ θεοῦ τιμωρίαν ἐκείνων, οἵτινες ἠθέτουσαν αὐτήν. Οὕτω τὸν ταπεινότατον καὶ εἰς τὴν κοινότητα τῶν ἐτῶν ἐορτῶν περιοριζόμενον κατ' ἀρχὰς δημοσίον βίον συνεχῆς τις πρόοδος μετεμόρφωσεν ὅλον, ἐπετεύχθη ἐπὶ τέλους ἡ τῶν ὀπλων κατάθεσις, τὸ ἐμπόριον ἔτυχε προστάσιος, ἡ ἱερότης τῶν ναῶν καὶ τῶν βωμῶν ἀνεγνωρίσθη καὶ τέλος, τὸ πάντων σπουδαιότατον, τὸ κοινοβουλευτικὸν πνεῦμα ἀνεπτύχθη παρὰ τοῖς μέλεσι τῆς ἀμφικτυονίας.

Οὕτως ἐξ ἀβιόισματος φυλῶν ἐγεννήθη λαός, ὁ λαὸς δὲ οὗτος ἐδεῖτο γενεοῦ ὀνόματος, ὅπερ διέκρινεν αὐτὸν καὶ τοὺς πολιτικοὺς καὶ θρησκευτικοὺς αὐτοῦ θεσμοὺς ἀπὸ πάντων τῶν ἄλλων λαῶν. Τὸ ὁμοσπονδιακὸν τοῦτο ὄνομα, ὁμοφώνως ὀρίσθην, ἦν τὸ τῶν Ἑλλήνων, ὑποκαταστήσαν τὸ ἀρχαιότερον περιηπτικὸν τῶν Γραικῶν καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μᾶλλον ἐπεξετάθη ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος τῆς Ἑλλάδος καθ' ἐκάστην πρόοδον τῆς ὁμοσπονδίας.

Τὸ ἐπαρκὸς ἀποδεικνύον τὴν τοῦ νέου τούτου ὀνόματος συνάφειαν πρὸς τὴν ἀμφικτυονίαν εἶναι τοῦτο, ὅτι οἱ Ἕλληνες παρίστασαν τὸν Ἑλλήνα καὶ Δευκαλίωνα, τοὺς μυθικοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ τῆς ἀδελφότητος αὐτῶν, ὡς ἠνωμένους πρὸς ἀλλήλους διὰ δεσμῶν αἵματος· τούτου ἕνεκα ὡσαύτως τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων ἔσχεν ἀρχῆθεν γενικὸν καὶ ἐθνικὸν χαρακτῆρα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν, ταυτοχρόνως δὲ χαρακτῆρα ἀποκλειστικόν, διότι ἀντιτίθει τοὺς ἀμφικτυονικοὺς λαοὺς πρὸς τοὺς μὴ τοιοῦτους¹. Ὅν ἐν ἀρχῇ τιμητικὸν ὄνομα, ἐπιφυλασσόμενον τοῖς ἱερεῦσιν, οὐδέποτε ἰδιοποιήθη ὑπὸ μιᾶς φυλῆς· ἠδύνατο ὅμως ν' ἀποδίδωται κατ' ἐξοχὴν ἐκεῖνοις, οἵτινες, ὡς οἱ Δωριεῖς, ἐπροσωποποιοῦν εἰδικώτερον τὴν ἀμφικτυονίαν.

Συντελοῦσα τὴν συγκροτήσιν αὐτῆς ἡ ἑλληνικὴ ἐθνότης, ὄριζε ταυτοχρόνως τὴν ἑκτασὶν τῶν κτήσεων αὐτῆς, ὡς δ' αἱ φυλαὶ συνεπυκνοῦντο εἰς ἓνα λαόν, κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ δῆμοι ἀπήρτιζον ἐν ὁμοσπονδιακῶν ἔδαφος καὶ αἱ κατὰ μέρος πατρίδες μίαν μεγάλην πατρίδα.

Ἐνταῦθα ἀναφαίνεται ἡ οὐσιώδης διαφορὰ, ἡ παρατηρούμενη μεταξὺ τῶν ἐδραίων καὶ τῶν ναυτικῶν λαῶν. Ἐνῶ οἱ Ἕλληνες θαλασσοπόροι, ἐπιδεδομένοι ὅλως εἰς τὸ ἐμπόριον αὐτῶν, οὐδ' ἐσκέπτοντο περὶ καταστάσεως σαφούς διακρίσεως μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βαρβάρων καὶ ὡς ἐν ἰδίᾳ πατρίδι διέτριβον ἐν πάσῃ παραλίᾳ, ἐν ἣ ἦγον αὐτοὺς αἱ τυχοδιωκτικαὶ αὐτῶν ἐκδρομαί, οἱ ἐδραῖοι τῆς ἀμφικτυονίας λαοὶ εἰθίσθησαν πρώτοι

1) Περὶ Ἑλλήνων καὶ Ἀμφικτυόνων καὶ τῶν ἑλληνικῶν πολέμων ὡς ἐθνικῶν ἴδε *Rhein-Mus.*, XXIV, 308.

εις τὸ θεωρεῖν ὡς κοινὴν χώραν ἑκτασὶν τινα καλῶς ὀριομένην, εἰς τὸ ἀγαπᾶν, τιμᾶν καὶ ὑπεραμύνεσθαι αὐτῆς ὡς ἰδίας πατριδος. Αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Πηνειοῦ μετὰ τοῦ Ὀμολίου διέγραφον τὸ ἀρκτικὸν μεθόριον τῆς χώρας ταύτης, ὃ Ὀλύμπος δὲ ἀπέβη ὁ πρόδρομος τῆς Ἑλλάδος¹.

Τὰ οὕτω σπουδαῖα γεγονότα ταῦτα ἐτελέσθησαν ἐν Θεσσαλίᾳ.

Ἡ Θεσσαλία ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀπέβη ἢ κυρίως Ἑλλάς· οἱ Ἕλληνες μετ' εὐσεβείας ἀδιαπτώτου ἐσεβάσθησαν πάντοτε τὸν Ὀλύμπον ὡς τὴν πατρίδα τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Πηνειοῦ ὡς τὴν κοιτίδα τῶν πολιτικῶν αὐτῶν θεσμῶν. Ἡ ἀρετὴ τῶν Δωριέων ἦν ὅτι τὰ εὐγενῆ σπέρματα τοῦ μέλλοντος ἔθνους μετήνεγκον ἐκ Θεσσαλίας, ἐνθα ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν ἐκώλυτο ὑπὸ τῆς ἐπιδρομῆς βαρβαρωτέρων λαῶν, εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας, ἐνθα τὰ σπέρματα ταῦτα ἀπέδειξαν ἀπροσδόκητον ζωτικὴν δύναμιν καὶ θαυμασίως ἀνεπτύχθησαν. Οἱ Ἕλληνες ἐξηκολούθησαν ἐκτεινόντες μέχρις Ὀλύμπου τὰ ὄρια τῆς πατρίδος αὐτῶν καὶ θεωροῦντες τὴν πάροδον τῶν Τεμπῶν ὡς τὴν πύλιν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ προῖοντος τοῦ χρόνου ἡ Θεσσαλία ἐπὶ μᾶλλον ἀπὸλλοτριούτο αὐτῶν, οἱ δεσμοὶ ἐχαλαρώθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ Θεσσαλοὶ ἐπὶ τέλους ἐθεωρήθησαν ὡς ἡμιθάλασσοι, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἡ μέση Ἑλλάς ἐδέσσε νὰ μεριμνήσῃ καὶ ὑπερμαχήσῃ ἑαυτῆς. Ἐγυτεύθη ἡ παλαιὰ τῶν Φωκίων καὶ Θεσσαλῶν ἐχθρότης.

Ἡ μέση Ἑλλάς ἐχωρίσθη τῆς βορείας, ἢ κυρίως Ἑλλάς ἀπώλεσεν ὑπὲρ τὸ ἡμισὺ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς, αἱ Θερμοπύλαι ἀπέβησαν τὰ Τέμπη τῆς περιορισμένης πατρίδος καὶ ὁ Παρνασσὸς τὸ νέον κέντρον, περὶ ὃ ἐξελιχθησαν αἱ μεταγενέστεραι τύχαι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑλλάδος.

Β'.

Οἱ Δωριεῖς ἐν Πελοποννήσῳ.

Ἦν λίαν στενὸς ὁ ὀρίζων τῆς οὕτω συμκρινθείσης Ἑλλάδος. Πράγματι πᾶσαι αἱ χώραι, αἱ κείμεναι πρὸς δυσμὰς τῆς Πίνδου καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, διετέλουν ἐκτὸς τῆς ἀπολλωνίου ὁμοσπονδίας καὶ τῆς πνευματικῆς προσόδου, ἥς ἦν ἡ ἐστία. Αὐτόθι οὐδὲν ἦν μεταβεβλημένον, ἐλλείπει δὲ νόμων καὶ δημοσίας τάξεως ἢ κοινωνία ἦν ἐν τῇ καταστάσει ἐκείνῃ, καθ' ἣν, ἐκάστου περὶ ἑαυτοῦ εὐθυνομένου, οὐδεὶς καταβάλλει τὰ ὄπλα.

Ἡ ἀντίθεσις αὕτη ἔδει ἀναγκαιῶς νὰ προκαλέσῃ ἀπόπειραν ἐπεκτάσεως, διότι ὁμοσπονδία, ὑπερπλήθουσα ζωτικῶν δυνάμεων, ἔδει νὰ ἐπιζητήσῃ πρόσοδον· οὕτως ἀπὸ τῆς περιχώρου τοῦ Παρνασσοῦ, ἐνθα ἡ ἀπὸ βορρᾶ ἐνεργηθεῖσα πίεσις εἶχε συναντήσῃ τοσαύτας φυλάς, ἐξορωδοὶ νέοι ἀποικοὶ, οἵτινες κατευθύνονται πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς μεσημβρίαν. Οἱ Δωριεῖς ἐθεωροῦντο ὡς ἡγέται καὶ ὄργανοι τῆς κινήσεως ταύτης, τοῦτου δ' ἕνεκα ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων αἱ ὑπ' αὐτῶν ὀργανωθείσαι μεταναστάσεις καλοῦνται δωρικὴ εἰσβολή.

Ἐν τούτοις οἱ Δωριεῖς δὲν ἀπέριπτον τὴν συνδρομὴν καὶ ἀλλῶν φυλῶν, γνωστῶν δ' ὅτι τὴν τρίτην τάξιν τοῦ λαοῦ αὐτῶν ὀνομάζον Παμφύλους, ἦτοι ἀνθρώπους πάσης καταγωγῆς, καὶ ὅτι ὡς πρὸς τὴν πρώτην τῶν τάξεων αὐτῶν, τὴν τῶν Ὑλλέων, γενικῶς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐθεωροῦντο ὡς ἀχαϊκῆς καταγωγῆς. Οἱ Ὑλλεῖς οὕτω ὡς γενάρχην αὐτῶν ἐτίμων τὸν ἦρωα Ὑλλόν, υἱὸν τοῦ τυρανθίου Ἡρακλέους, καὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ διεξεδίκουν τὴν κυριαρχίαν τῆς Πελοποννήσου, προβάλλοντες ὅτι ὁ Ἡρακλῆς παρανόμως ἐστερήθη τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέως. Ὑπὸ τῶν μύθων τούτων, ἐπινοηθέντων καὶ καλλυνθέντων ὑπὸ τῶν ποιητῶν, ἢ ὑπὸ τῶν Ὑλλέων διοικουμένη δωρικὴ ἐκστρατεία παρεστάθη ὡς παλινὸρθωσις ἀρχαίου κυριαρχικοῦ δικαίου, ἀνόμως καταλυθέντος, ἢ χρῆσις δὲ ὤρισε τὴν εἰς τὴν μεσημβρινῆν χερσόνησον δωρικὴν εἰσβολὴν διὰ τῆς μυθικῆς ἐκφράσεως: «Κάθοδος τῶν Ἡρακλειδῶν»¹.

Πρὸς ἀφίξιν εἰς τὸ τέγμα δύο ὑπῆρχον ὁδοί, ἢ διὰ ξηρᾶς καὶ ἢ διὰ θαλάσσης, ἀμφότεραι δὲ ἐτέθησαν εἰς χρῆσιν, ἢ μία δι' Ἀττικῆς, ἢ ἑτέρα δὲ δι' Αἰτωλίας διερχομένη.

Ἐν Ἀττικῇ τὸ ἀρκτικὸν τμήμα, περιλαμβανόμενον μετὰ τοῦ Πεντελικοῦ καὶ τοῦ κόλπου τῆς Εὐβοίας, ἐσχισμάτιζε τὴν ἰωνικὴν Τετραπόλιν, τὴν ἀρχικὴν ἑδραν τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος, ἥτις ἐκείθεν ἦν διαδεδομένη ἐν ὅλῃ τῇ χώρᾳ. Τὸ τμήμα τοῦτο ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων στενὸς συνίππετο τοῖς Δελφοῖς, ἱερᾶς τινος ὁδοῦ, τῆς συνδεούσης τοὺς Δελφοὺς καὶ τὴν Δῆλον, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς ἀττικῆς παραλίας καὶ διὰ τῆς Τανάγρας διερχομένης τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Φωκίδα¹. Οὕτως ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων χρόνων ὑπῆρχε συνάφειά τις τοῦ τμήματος τούτου τῆς Ἀττικῆς καὶ τῶν Δωριέων Ἡρακλειδῶν. Ἐλέγετο ὅτι οἱ ἐξωσθέντες υἱοὶ τοῦ Ἡρακλέους εἶχον τύχει αὐτόθι δεξιῶσεως καὶ προστασίας, καὶ κατ' αὐτὸν δὲ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον τὰ δωρικὰ στρατεύματα ἦσαν διατεταγμένα νὰ φεισθῶσι τοῦ ἐδάφους τοῦ Μαραθῶνος. Τὸ ἐν τοῖς μύθοις τοῦτου κρυπτόμενον γεγονός ἐστὶν ὅτι ἡ ἰωνικὴ Ἀττικὴ ἦν ὁμόσπονδος τοῖς Δωριεῦσι τοῦ Παρνασσοῦ, ἐξ οὗ φυσικῶς ἐπεταί ὅτι οἱ Δωριεῖς τῇ συνδρομῇ τῶν Ἴωνων τῆς Τετραπόλεως ἀπῆλθον, ὅπως, εἰςχωρήσωσιν εἰς τὸν Ἰσθμὸν. Δηγοῦνται δὲ ὅτι ὁ Ὑλλος προέβη τολμηρῶς μέχρι τῶν πυλῶν τῆς χερσονήσου καὶ αὐτόθι ἀπώλετο ἐν μοναδικῇ πρὸς τὸν βασιλεῖα τῶν Τεγεατῶν Ἐρχεμον μάχῃ. Ἡ Πελοπόννησος παρέμεινε τοῖς Δωριεῦσι φερούριον ἀπόροιστον, μέχρις οὗ οὗτοι ἔγνωσαν κατὰ τὸν χρῆσμον ὅτι μόνον ἡγουμένων τῶν ἀπογόνων τοῦ Ὑλλου καὶ δι' ἄλλης ὁδοῦ θὰ ἰδύναντο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἐπιγεγεμένην γῆν².

Πρὸς δυσμὰς τοῦ Παρνασσοῦ οἱ Δωριεῖς διετέλουν ἐν ἀμέσῳ συνάφειά πρὸς τὰ βάεβα ἐπι ξένα ψῦλα, τὰ συνεχῶς συγκοινωνοῦντα τῇ Ἡπειρῷ διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀχελῷου καὶ μόνον ἐθνικὸν ἱερὸν ὁμολογοῦντα τὴν Δωδώνην. Τὸ κατώτερον τμήμα τοῦ βοθυπέδου τοῦ Ἀχελῷου ὤκειτο ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἀντικόντων τῇ μεγάλῃ φυλῇ τῶν Ἐπειῶν καὶ Λοκρῶν. Οἱ τῆς Ἀσίας Ἕλληνες ἐλθόντες εἶχον ἐμβάσει ταῖς φυλαῖς ταύταις τὸν πρὸς τὴν ναυτιλίαν ἔρωτα, ἦσαν δὲ διεσπαρμέναι ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἐπὶ τῆς δυμικῆς ἀκτῆς τῆς Πελοποννήσου. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὑπῆρχον οὕτως ἀρχαῖαι διεθνεῖς σχέσεις, ὥστε ἄγνωστον ἦν εἰ ὁ τοῦ Ἐπινοῦ υἱὸς Αἰτωλὸς ἐξ Ἡλιδος μετέβηκεν εἰς Αἰτωλίαν ἢ τανάπαλιν. Οὕτως ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀκτῶν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου εὐρίσκονται αἱ αὐταὶ λατρεῖαι, ὡς ἡ τῆς Λαφρίας Ἀρτέμιδος³, τὰ αὐτὰ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν πόλεων ὀνόματι, οἷα τὰ τοῦ Ἀχελῷου καὶ τῆς Ὠλένου.

Αὐτὴ ἡ φύσις προῆγε τὰς σχέσεις ταύτας. Ὄντως, ἐνῶ ἐν τῷ ἰσθμῷ διάφοροι παράλληλοι σειραὶ φράσσουσι τὴν διόδον, τὰ ὄρη τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀχαΐας ἀνίκουσι τῷ αὐτῷ ὀρογραφικῷ συστήματι, αἱ βάσεις δὲ αὐτῶν τοσοῦτον προσεγγίζουσιν, ὥστε μεταβάλλουσι σχεδὸν τὸν μυχὸν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου εἰς ἐσωτερικὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον· τὸ ρεῦμα τοῦ κόλπου ἐργάζεται ἀδιακόπως πρὸς κλειδίον τοῦ πορθμοῦ, τοῦ ἐνοῦντος τὴν ἐσωτερικὴν πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν θάλασσαν, καὶ σὺναψιν οὕτω τῆς χερσονήσου πρὸς τὴν ἡπειρον διὰ δευτέρου ἰσθμοῦ· ἀλλ' αἱ προσχώσεις κατὰ καιροὺς ἐξουδετεροῦνται ὑπὸ τοῦ κύματος ἢ τῶν σεισμῶν, οὕτω δὲ τὸ πλάτος τοῦ πορθμοῦ ταλαντεύεται μετὰξὺ πέντε καὶ δώδεκα σταδίων⁴. Αὐτόθι καὶ ὁ ἄπειρος τῆς θαλάσσης λαὸς δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν διάβασιν, οἱ Αἰτωλοὶ δὲ, ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐπὶ τῆς διεθνεῖς ταύτης ὁδοῦ ὀδεύοντες, ἦσαν οἱ ἐνδεδειγμένοι ὀδοῖοι. Ἐν τούτοις δὲν ἐπετέλουν τὸ ἔργον τοῦτο προθύμως. τοῦτο δὲ διπλοὶ ὁ μῦθος τοῦ Δῶρου, φονευομένου ὑπὸ τοῦ Αἰτωλοῦ. Ἐπὶ τέλους ὁ Ὀξύλος δεπεραιώσεν ἐπὶ σχεδίων⁵ εἰς Ναύπακτον τὸν ἠνωμένον στρατόν. Ἀδύνατον σχεδὸν νὰ ὀρίσῃ τις τὸν βαθμὸν τῆς ἐν τῷ μύθῳ τούτῳ περιεχομένης ἀληθείας, ἀλλ' ὅτι πράγ-

1) E. Curtius, *Gesch des Vegebbaus*, σ. 20. Περὶ τῶν Ἡρακλειδῶν ἐν τῇ Τετραπόλει ἴδε αὐτόθι, σ. 56.

2) Ἡρόδοτος, Θ', 26.

3) Ἡζυς., Δ', λκ', 7.

4) E. Curtius, *Peloponnesos*, I, 46.

5) Περὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ τελομένης ἐν Σπάρτῃ ἐορτῆς, τῶν Στεμμάτων, ἴδε Ἡζυς., ἐν λ., O. Müller, *Dorier*, I, 61.

1) Κλήμ. Ἀλεξ., Στρωματ., Α', 403. Oxon, 337, A. Syll. *Fragm. Histor. Graec.*, I, 232. Περὶ καὶ O. Müller, *Dorier*, I, 47.

2) Σπράβ., Ζ', 334. Σκόλαξ, 33. Bursian, *Geogr. Griech.*, I, 3.

ματι οι Δωριείς εισεχώρησαν δια τῆς ὁδοῦ ταύτης εἰς τὴν Πελοπόννησον, τοῦτο εἶναι γεγονός πιθανώτατον¹.

Ἡ τῆς χερσονήσου κατάκτησις βραδύτατα μόνον συνετελέσθη, τοῦ κλαδοῦ σχηματισμοῦ τῶν ὄρεων προβάλλοντος κωλύματα εἰς τὴν εἰσβολὴν, τῶν αὐτῶν δ' ἀμυντικῶν μέσων ὄντων ὅλως διαφόρων ἐκείνων, οἷς οἱ Δωριεῖς εἶχον ἐντίχει κατὰ τὰς προτέρας ἐκδρομὰς αὐτῶν. Αὐτοὶ οὗτοι οὐδέποτε εἶχον κατοικήσει εἰς ὠχυρωμένας πόλεις, οὐδ' ἐνόουν νὰ προσβάλωσι τοιαύτας θέσεις, ἀλλ' ἐν τούτοις εὐρίσκοντο ἐν χώρᾳ, ἐν ἣ ἄρχαίαι δυναστεῖαι ἦσαν κεχαρακωμένοι ἐν φρουρίοις μετὰ πολλῶν περιβόλων. Αὐτῶν μεμονωμένα μάχαι δὲν ἔκρινον τὸν πόλεμον. Οἱ Δωριεῖς, νικηταὶ ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ, ἴσταντο ἀμυχανοῦντες πρὸ τῶν κυκλοπειῶν τειχῶν, τοῦτου δ' ἔνεκα ἔγκατέστησαν κατ' ἀποσπάσματα ἐπὶ εὐθέτων σημείων καὶ ἐπεζήτουν τὴν βαθμῶδον ἐξάντησιν τῶν πόρων τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν. Δύναται τις νὰ λάβῃ ἰδέαν περὶ τοῦ χρόνου, ὃν εἰς τοῦτο ἐνάλωσαν, ἐκ τούτου μόνου τοῦ γεγονότος, ὅτι τὰ στρατόπεδα αὐτῶν ἀπέθισαν πάγια ἀποικίαι, παραμείναναι καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν τῶν πολεμίων πρωτευουσῶν. Ἐπὶ τέλος ἡ πεισμονὴ τῶν ὀρεινῶν κατίσχυσε, διότι σὺν τῷ χρόνῳ οἱ ἀχαιοὶ ἀνακτες μετὰ τῶν πολεμικῶν ἀρμάτων καὶ τῆς ἀπειθαρχίτου ἀκολουθίας αὐτῶν δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀντιστῶσι πρὸς τὴν ὀρεμὴν τῶν πυκνῶν φαλάγγων τῶν ἀντιπάλων καὶ τὴν πίσιν τοῦ δωρικοῦ δόρατος· οὕτω δὲ οἱ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπόγονοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκλίπωσι τὰ φρούρια τῶν προγόνων αὐτῶν².

Ἐκ πασῶν τῶν ναυτικῶν χωρῶν τῆς χερσονήσου μία μόνη διέφυγε τὴν γενικὴν ἀνατροπὴν· ἦν δ' αὕτη ἡ ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου λουομένη ἀρκτική ἀκτὴ.

Οἱ Δωριεῖς εἶχον ἀποθῆ αὐτόθι, ἀλλ' εἶχον ἐξακολουθήσει ὀδεύοντες πρὸς νότον, ὥστε οἱ τὴν χώραν οἰκοῦντες Ἴωνες, σεσφρευμένοι ἐν ταῖς δωδεκα αὐτῶν πόλεσι, περὶ τὸν ἐν Ἐλίκῃ ἰδρυμένον ναῶν τοῦ Ποσειδῶνος, παρέμενον αὐτόθι ἐν εἰρήνῃ, ἐνῶ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς καὶ ἀνατολικοῖς τμήμασι συνήπτοντο αἱ ἀτελεῦστοι μάχαι, αἱ κρίνασαι τὴν τύχην τῆς χερσονήσου.

Ἄλλ' οἱ Ἀχαιοὶ, ἀπωσθέντες τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν, ἐπέδραμον τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ ἀλιπέδου, καταλαβόντες δὲ πρῶτον τὰς ἀνασπταμένας πεδιάδας, εἰσῆλθον εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ φρούρια, ἐκ διαδοχῆς παραδοθέντα αὐτοῖς. Ἐσχίσθη πασῶν ἔπεν ἡ Ἐλίκη, ἐν ἣ ἦσαν ἐγκεκλεισμένοι αἱ εὐγενέσταται τῶν ἰωνικῶν οἰκογενειῶν. Κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτὸς ὁ τοῦ Ὁρέστου υἱὸς Τισαμενὸς νεκρὸς μόνον εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἡ ἡγεμονικὴ ἀρχὴ παρέμεινε τῇ οἰκογενεῖᾳ αὐτοῦ, τὸ ὄνομα δὲ τῆς ἀρχαϊκῆς ταύτης γενεᾶς ὑποκατέστησεν ἐν τῇ χώρᾳ τὸ ἰωνικὸν ὄνομα τῶν Αἰγιαλέων³. Πάντες οἱ Ἴωνες, οἱ μὴ θελήσαντες νὰ ὑποδλθῶσιν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Ἀχαιῶν, προσέφυγον εἰς τὴν Ἀττικὴν παρ' ἀδελφῶ αὐτόθι λαῶν.

Οἱ Δωριεῖς ἠκολούθησαν τοῖς Ἀχαιοῖς, καταλαβοῦσι τὰς χώρας τοῦ ἰσμοῦ, ἀλλὰ μὴ ἐνοχλήσαντες αὐτοὺς ἐν τῇ νῆα αὐτῶν πατρίδι, προήλασαν διὰ τοῦ Ἰσμοῦ πρὸς νότον, ἐνθα συνήντησαν τὰ μεθόρια τῆς Ἀττικῆς. Πράγματι ἡ Μεγαρίς ἦν τμήμα τῆς Ἀττικῆς, ἣ συνάπτεται διὰ τῶν ὄρεων καὶ πασῶν τῶν φυσικῶν ὁμοιοτήτων αὐτῆς. Ἡ δωρική κατάκτησις ἐνιδρύθη ἀπειλντική ἐπὶ τοῦ ἰσμοῦ, τοῦ θρησκευτικοῦ κέντρου τῶν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν ἀμφοτέρων τῶν κόλπων διεσπαρμένων Ἴωνων. Ἡ Μεγαρίς κατελήθη⁴, ἂν δὲ ἡ λοιπὴ Ἀττικὴ περιήρχετο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Δωριέων, οὗτοι, βοηθοῦντες τοῖς τοῦ βορᾶ ὁμοφύλοις αὐτῶν, θά ὑπεδούλουν ὅλως ἢ θά ἐξήλαυον τὴν ἰωνι-

κὴν φυλὴν καὶ πᾶσα ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἑλλάς θ' ἀπέβαινε δωρική χώρα. Ἄλλ' ἡ ἀντηρις τοῦ Κιθαιρώνος, χωρίζοντος τὰς πεδιάδας τῶν Μεγάρων καὶ τῆς Ἐλευσίως, καὶ ὁ ἠρωισμὸς τῶν Ἀθηνῶν, φρουρουσῶν τὰς παρόδους τῆς χώρας, ἀντέταξαν τοῖς Δωριεῦσιν ἀνυπερέβλητον φραγμὸν, ἡ δὲ Ἀττικὴ σωθεῖσα παρέμεινε τοῖς Ἴωσι.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἡ ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑ ΣΟΦΟΚΛΕΙ.

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ
ΕΝ Τῷ, ΕΛΛΗΝΙΚῷ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚῷ ΣΥΛΛΟΓῷ,

ΥΠΟ
ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ ΚΟΚΚΟΛΑΤΟΥ (ιατροῦ).

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Ἄνατομικά.

Ἐν τοῖς δράμασι τοῦ ποιητοῦ ἀπαντῶσιν οἱ ἑξῆς ἀνατομικοὶ ὄροι.

Μυελός = (ἐγκέφαλος).

Ὁ Ἔγλλος, ὁ ἐκ τῆς Διαιανείρας πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους, ἀφηγούμενος τῇ μητρὶ αὐτοῦ τὸ φρικτὸν πάθημα τοῦ πατρὸς του, ὡς ἐκ τοῦ θανασίμου πέπλου, ὃν αὕτη ὡς δώρημα ἀπέστειλεν αὐτῷ, λέγει ὅτι κόγχης δὲ λ ε υ κ δ ν μ υ ε λ δ ν ἐκράινει, μέσου κρατὸς διασπαρέντος αἵματος θ' ἑμοῦ.

Τραχιν. 782.

Κάρα = (κρανίον, πρόσωπον, κεφαλὴ).

κ ἄ ρ α

στάζων ἰδρωτι.

Αἴας. 10.

παίσας κ ἄ ρ α θώουξεν.

Αὐτ. 308.

ὄπως δρῶν ὀλοτόμοι
σχίζουσι κ ἄ ρ α φονίῳ πελέκει

Ἡλέκτρα, 99.

κάρῃ,
κηλίδας ἐξέμαζεν.

Αὐτ. 416.

σὺ δὲ
τεμοῦσα κ ρ α τ δ ε βοστρύχων ἄκρας...

Αὐτ. 419.

ἦν σὺ μὴ δείσης πόθ' ὡς
γέλωτι τοῦμὸν φαῖδρον ὄψεται κ ἄ ρ α.

Αὐτ. 1310.

ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κ ἄ ρ α,

Οἰδίπους Τύραννος, 40.

κάρῃ
πολυστεφῆς παγκάρπου δάρης.

Αὐτ. 83.

λευκανθὲς κ ἄ ρ α,

Αὐτ. 742.

μέσου

κ ἄ ρ α διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.

Αὐτ. 809.

καί μοι χέρ' ὄναξ, δεξιὰν ὄρεξον, ὡς
ψαύσω φιλήσω τ', εἰ θέμις, τὸ σὸν κ ἄ ρ α.

Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ, 1130.

σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν εἰς πέδον κ ἄ ρ α,

Ἀντιγόνη, 441.

1) Δύναται νὰ θεωρῆται ὡς παραδεδομένον γεγονός ὅτι οἱ Δωριεῖς ἀπῆλθον ἐκ Ναυπάκτου, ὅπως εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ὁ μῦθος τοῦ Ὁξύλου (Στράβ., 357) κατηρτίσθη πιθανῶς ἐν χρόνῳ, καθ' ὃν ἐπεζητεῖτο ἡ ἐπὶ μυθικοῦ προηγούμενου ἱδρύσεως τῆς πολιτικῆς συμμαχίας Σπάρτης καὶ Ἡλίδος.

2) Περὶ τῆς βαθμῶδον γενομένης ταύτης κατακτήσεως τῆς Πελοποννήσου ἴδε Πάυσαν., Β', 13. Müller, *Dorier*, I, 64. 80 καὶ ἐξῆς.

3) E. Curtius, *Peloponnesos*, I, 413. Περὶ τοῦ Τισαμενοῦ ἴδε Σχύμου τοῦ Χίου, Περὶ ἡ γ., 528, καὶ Ἐσφορον παρὰ Στράβωνι, 289.

4) Ἡρόδοτ., Ε', 76.

τὸν ἄνδρ' εἴοικεν ὕπνος οὐ μακροῦ χρόνου
ἔξειν· κ ἄ ρ α γὰρ ὑπτιάζεται τόδε.

Φιλοκτ. 824.

κινεῖ γὰρ ἀνήρ ὄμμα κἀνάγει κ ἄ ρ α.

Αὐτ. 866. (1)

Γλῆνη = τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ὑελῶδες ὑγρόν, σημαίνει
δὲ καὶ τὴν κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ.

φοίνια δ' ὄμοῦ

γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσταν
φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὄμοῦ μέλας
ὄμβρος χάλαζά θ' αἵματοῦσ' ἔτέγγετο.

Οἰδ. Τύρ. 1277.

Πλευραί, = αἱ κυρίως πλευραί, ὁ θώραξ, τὸ ἡμιθω-
ράκιον.

φιλότῃτι θιγῶν πλευρὰς σὺν ἔμοι
τάσδ' ἐπικούφιζ'.

Αἴας, 1410.

ἐπενταθεῖς

ἤρσεις π λ ε υ ρ α ῖς μέσσαν ἔγχεσ,

Ἄντιγ. 1235.

πονῶν

π λ ε υ ρ ἄ ν πικρῶ γλωγῆνι,

Τραχιν. 680.

ἰδρῶς ἀνῆει χρωτὶ καὶ προσπτύσσεται

π λ ε υ ρ α ῖ σιν ἀρτίκολλος,

Αὐτ. 767.

ὄρωμεν αὐτὴν ἀμφιπλήγι φασγάνῳ

π λ ε υ ρ ἄ ν. πεπληγμένην.

Αὐτ. 930. (2)

Κλεις (ἡ)

ὦ Παλλὰς Παλλάς, τόδε μ' αὐ λωβᾶται· ἰὼ παῖ,

τὸν φύσαντ' οἰκτεῖρ'. ἀνεπίφθονον εἴρυσον ἔγχεσ,

παῖσον ἔμῃς ὑπὸ κληῖδος·

Τραχιν. 1031.

Στέρνον

χερόπλακτοι δ'

ἐν στέρνοισι πεσοῦνται
δοῦποι

Αἴας, 634.

στέρνων πληγὰς αἵματσομένων

Ἡλέκτρο. 90.

οὐδ' ἀνίσταν

στέρνων ἀραγμούς οὐδὲ παμμήκεις γόους.

Οἰδ. ἐπὶ Κολωνῶ, 1608.

στέρνων διερροίζησεν·

Τραχ. 568.

ὦ χέρες χέρες,

ὦ νῶτα καὶ στέρν', ὦ φίλοι βραχιόνες.

Αὐτ. 1089. (3)

Καὶ τὸ ἐπίθετον δ α σ ὄ σ τ ε ρ ν ο ς

ὁ παῖς ἔτ' οὔσα τοῦ δασυστέρνου παρὰ

Νέσσου φθίνοντος ἐκ φονῶν ἀνειλόμην.

Τραχιν. 557.

Ἄρθρα = (αἱ διαρθρώσεις, τὰ μέλη).

ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.

Οἰδ. Τύραν. 1032.

ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων,

= (τὰ μέλη τῶν αὐτοῦ κύκλων, τοὺς ὀφθαλμούς του).

Αὐτ. 1270.

χιτῶν ἅπαν κατ' ἄρθρον· ἦλθε δ' ὀστέων

ἀθαγμὸς ἀντίσπαστος·

Τραχ. 769.

μάρψας ποδὸς νιν, ἄρθρον ἢ λυγίζεται,

Αὐτ. 779.

ἔρρέτω Ἴλιον οἳ θ' ὑπ' ἐκείνω

πάντες ὅσοι τόδ' ἔτλασαν ἐμοῦ ποδὸς ἄρθρον

ἀπῶσαι.

Φιλοκτ. 1200.

Καὶ τὸ ἐπίθετον ἀναρθρος = ὁ μὴ δυνάμενος νὰ κινήσῃ
τὰ μέλη αὐτοῦ, ὁ τὰ μάλιστα ἐξησθενημένος.

νῦν δ' ὠδ' ἀναρθρος καὶ καταρρακωμένος

τυφλῆς ὑπ' ἄτης ἐκπεπόρηται τάλας,

Τραχ. 1103.

Κερκίς.

ὑφ' αἵματηραῖς

χείρεσσι καὶ κερκίδων ἀμαῖσεν.

Ἄντιγ. 975.

Ἰλένη,

τοσαῦτα φωνήσασα συντόνω χερσὶ

λύει τὸν αὐτῆς πέπλον, ἢ χρυσήλατος

προὔκειτο μαστῶν περονίς, ἐκ δ' ἐλώπισεν

πλευρὰν ἅπασαν ὠλένην τ' εὐώνυμον.

Τραχ. 924.

Κῶλα, (τὰ)

Οὐκ ὦλα κάμψον τοῦδ' ἐπ' ἀζέστου πέτρου.

Οἰδ. ἐπὶ Κολων. 19.

ἔπεο μάν, ἔπε' ὠδε' ἀμαυρῶ

κ ὠ λ φ, πάτερ, ἔ σ' ἄγω.

Αὐτόθι 182.

Σκέλη (τὰ)

"Ἄλλοσ' οὐρανῶ

σκέλη προ·αἰνῶν,

Ἡλέκτρο. 752.

Πλεύμων, = (ὁ πνεύμων).

ἐς δὲ πλεύμονας

στέρνων διερροίζησεν.

Τραχιν. 567.

κλειῖνος ὡς ἤκουσε καὶ διώδυνος

σπαραγμὸς αὐτοῦ πλεύμωνων ἀνθήψατο,

Αὐτ. 777.

Σύριγγες = (οἱ βρόγχοι, τὰ βρόγγια).

ἔτι γὰρ θερμαί

σύριγγες ἄνω φυσῶσι μέλαν

μένος.

Αἴας, 1411.

Φλέψ,

ἰδρῶς γὰρ τοῖν πᾶν καταστᾶζει δέμας,

μέλαινά τ' ἄχρου τις παρέρρωγεν ποδὸς

αἱμοραγῆς φλέψ.

Φιλοκτ. 823.

Ἄρτηρία,

πλεύμονος τ' ἀρτηρίας

ῥοφεῖ ζυνοικοῦν.

Τραχιν. 1054.

Φρόν, ενός = τὸ διάφραγμα· ὁ Σχολιαστὴς παρατηρεῖ
τὰ ἐξῆς: «φρόνας ὁ ποιητὴς καὶ πάντες οἱ παλαιοὶ ἐκά-
λουν τὸ διάφραγμα καὶ ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, «τοῦτο δὲ τὸ
διάζωμα καλοῦσιν τινες φρόνας· ὁ διορίζει τὸν τε πνεύμονα
καὶ τὴν καρδίαν· ἔχει δὲ πάντα τὰ ἐναίμα αὐτό, καθά-
περ καρδίαν καὶ ἦπαρ».

ὄρωμεν αὐτὴν ἀμφιπλήγι φασγάνῳ

πλευρὰν ὑφ' ἦπαρ καὶ φρένας* πεπληγμένην.

Τραχιν. 930.

Ἡπαρ,

χωρεῖ πρὸς ἦπαρ, οἶδα·

Αἴας, 938.

παίσασ' ὑφ' ἦπαρ αὐτόχειρ αὐτὴν, ὅπως

παιδὸς τόδ' ἦσθετ' ὀξυκόκυτον πάθος.

Ἄντιγ. 1315.

1) Σημ. (Παραλείπονται καὶ ἄλλα χωρία τοῦ ποιητοῦ).

2) Σημ. (Ὡσαύτως παραλείπονται πολλὰ χωρία τοῦ ποιητοῦ).

3) Σημ. (Πολλὰ χωρία παραλείπονται).

Χολαί,

ἀλλ' ἐπὶ σποδῷ

μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήχετο
κάτυφε κἀνέπτυσε, καὶ μετάρσιον
χολαί διεσπείροντο,

Ἄντιγ. 1007.

Ὁ Νεοπτόλεμος λέγει πρὸς τὸν Φιλοκτήτην,
ἀντέρειδε νῦν βάσιν σὴν. Φ. εἰς ὅσον γ' ἐγὼ σθένω.

Φιλοκτ. 1403.

τήνδε τ' ἔμπυον βάσιν

Αὐτ. 1378.

Ἔνθα τὸ βάσις=τὰ νῶτα, οἱ γλουτοί, ὁ προκτός.

Ὡσαύτως ἀπαντῶσι καὶ οἱ ἐπόμενοι συνήθειαι ὅροι ἐν τῇ
ὀμιλίᾳ, ὧν τὰς παραπομπὰς συντομίας χάριν παραλείπομεν,
κόμην, θορίξ, ὀφρύς, βλέφαρα, οὖς, παρειά, ρίς, παλάμα,
βραχίονες, γούνατα, μηροί, κλπ. κλπ. **πτῶμα,** κττ.

Ἀκριθείας χάριν παραθέτω ἐνταῦθα τὰ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ
εἰς τὸ **αἷμα** ὡσαύτως λίαν προσφυῶς ἀποδιδόμενα ἐπιθετα. οὐ-
χὶ μόνον πρὸς ἀπλοῦν κόσμον, ἦτοι ὡς κοσμητικὰ ἐπιθετα, ὡς
τοῖς ποιηταῖς εἰθισταί, ἀλλ' ἐλέγχοντα γινώσκον τοῦ ποιοῦ,
κινήσεως ἢ στάσεως, ἰδιότητων αὐτοῦ κλπ. Εἰσὶ δὲ τάδε:

αἷμα μελανθὲν

ἐκ τε φοινίκας

πληγῆς μελανθὲν αἷμα

Αἷας, 918.

ἄκρατον

τούμῳ ἐκπίνουσ' αἶε

ψυχῆς ἄκρατον αἷμα,

Ἡλέκτρ. 785.

νεακόνητον=(νεόθηκτος)

νεακόνητον αἷμα, χειρῶν ἔχων.

Αὐτ. 1395.

παλίρρυτον

παλίρρυτον γὰρ αἷμ' ὑπεξαιροῦσι τῶν
κτανόντων οἱ πάσαι θανόντες.

Αὐτ. 1420.

χειμάζον

ὡς τὸδ' αἷμα χειμάζον πόλιν.

Οἰδ. Τύραν. 101.

ἐμφύτον, ἄλαστον

πατρὸς ἐμφύτον

ἄλαστον αἷμα δυσμόρῳ στενάζειν,

Οἰδ. ἐπὶ Κολωνῷ, 1671.

ἀνδροφθόρον

ἀνδροφθόρου βεβρωῦτες αἵματος λίπος.

Ἄντιγ. 1022.

ἀμφίθρεπτον=τὸ πανταχόθεν χυνόμενον πηγνύμε-
νον αἷμα.

ἐὰν γὰρ ἀμφίθρεπτον αἷμα τῶν ἐμῶν
σφαγῶν ἐνέγκῃ χερσίν,

Τραχ. 572.

χλωρόν,

ἐκ δὲ χλωρὸν αἷμά μου

πέπωκεν ἤδη, καὶ διεσθαρμαι δέμας
τὸ πᾶν,

Αὐτ. 1055.

φοίνιον=(ἐρυθρὸν) κηκίον=(ἀναβλύζον).

στάζει γὰρ αὐ μοι φοίνιον τὸδ' ἐκ βυθοῦ
κηκίον αἷμα, καὶ τι προσδοκῶ νέον.

Φιλοκτ. 783.

δυσέριστον=ἄζηλον, δύσμαχον, σημαίνει σύναμα τὸν
φόνον καὶ τὴν σφαγὴν.

τὸ δυσέριστόν αἷμα φουσῶν Ἄρης.

Ἡλέκτρ. 1385.

ἐρεμνόν=(μέλαν, σκοτεινόν).

ἐν δ' ἐλίκεσαι βουσί καὶ κλυτοῖς πεσῶν αἰπολίαις
ἐρεμνὸν αἷμ' ἔδουσα.

Αἷας, 374.

(Ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙ ΗΜΑΘΙΑΣ.

Ἡ Ἡμαθία, πόλις ἀρχαία τῆς Μακεδονίας ταύτωνυμος τῆ
χώρα Ἡμαθία, ἀναγράφεται ὑπὸ τοῦ ἐπιτομῆος τοῦ Στράβωνος¹,
ὃ φαίνεται ἐπόμενος καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος² ὅστις ἀποδέ-
χεται ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα ὑπάρχουσαν πόλιν καὶ χώραν. Ἐκεῖτο
δὲ ἡ πόλις Ἡμαθία κατὰ τὸν ἐπιτομῆα Στράβωνος πρὸς τῆ θα-
λάσση· τῆς ἐκφράσεως ὅμως ταύτης ἀορίστου λίαν οὔσης, ἀδύ-
νατον νοηθῆναι ποῦ ἀκριβῶς τῆς παρὰ θάλασσαν χώρας ἦν ἡ
πόλις αὕτη.

Τῶν δὲ μεταγενεστέρων συγγραφέων Ζωναρᾶς³ διασώζει τὴν
εἰδησιν, ὅτι ἡ πόλις Θεσσαλονίκη τὸ πάλαι Ἡμαθία ἐκαλεῖτο·
ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς μαρτυρίας βασιζόμενος ὁ Abel⁴, ἀποδέχεται
τὴν Θεσσαλονίκην οὔσαν τὴν ἀρχαίαν πόλιν Ἡμαθίαν. Ὁ ἐπι-
τομῆς ὅμως τοῦ Στράβωνος⁵ ἀναφέρει τὴν πόλιν Θεσσαλονίκην
πρότερον Θέρμην καὶ οὐχὶ Ἡμαθίαν καλουμένην· διὸ προκύπτει
ἐντεῦθεν ἀπορία διασειούσα τὸ κύρος τῆς εἰδήσεως τοῦ Ζωναρᾶ.
Ἡ δὲ πόλις Ἡμαθία οὐκ οὐσα πάντως τὸ ἐαυτῆς ὄνομα ἀπὸ τῆς
χώρας, ἀδύνατον νοηθῆναι ἐκτὸς τῆς ἀρχαίας χώρας Ἡμαθίας
κειμένη καὶ πιθανῶς ἐκεῖτο ἐν τῇ παρὰ τὰς ἐκβολὰς Ἀλιόκμο-
νος μετὰ Λυδίου παραλίᾳ, τοῦτέστι πολλῶ μισσημυρινώτερον
τῆς νῦν πόλεως Θεσσαλονίκης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

- 1) VII. ἀπ. 11. «Ἦν δὲ καὶ πόλις Ἡμαθία πρὸς θαλάσση».
- 2) Ἐν λέξει. «Ἡμαθία, πόλις καὶ χωρίον, ἡ νῦν Μακεδονία».
- 3) XII, 26. «Θεσσαλονίκην, . . . ἡ πάλαι μὲν Ἡμαθία καλεῖ-
σθαι λέγεται».
- 4) Makedonien vor König Philipp. Leipzig 1847. σ. 26.
- 5) VII. ἀπ. 24. «Ὅτι μετὰ τὸν Ἄξιον ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη
ἐστὶ πόλις, ἡ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο».

Π. Γ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ δ. φ.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

— Ὁ Βαρθελεμῷ Saint-Hilaire, ἀποπερατώσας ἄρτι τῆς μεταφρά-
σεις αὐτοῦ εἰς τὴν γαλλικὴν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐδη-
μοσίευσεν καὶ τὸν γενικὸν πίνακα τῶν περιεχομένων, ὅστις ἀποτελεῖ τόμον
ὄλον ὀγκωδέστατον, δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς εὐρετήριον τῶν
ἀριστοτελικῶν ὄρων.

— Ἐν τῷ *Algemeine Zeitung* τοῦ Μονάχου ὁ κ. Φλέγκελ ἐδημο-
σίευσεν πραγματείαν περὶ προϊστορικοῦ πύργου ἐν Καλύμνῳ. «Ἡ Καλύ-
μνος, λέγει ἐν τῷ προομίῳ αὐτοῦ, ὑπερέχει πολλῶν τῶν νήσων τοῦ Αἰ-
γαίου, οὐ μόνον ἕνεκα τῆς ἀλιείας τῶν σπόγγων καὶ τοῦ παγκοσμίου ἐμπο-
ρίου τοῦ εἶδους τούτου, οὐ μόνον ἕνεκα τῆς μορφώσεως τῶν κατοίκων, ἐξ
ὧν οὐκ ὀλίγοι διέπρεψαν ὡς ἱεράρχαι, ἰατροί, νομομαθεῖς, διδάσκαλοι,
ζωγράφοι, οὐ μόνον διὰ τῶν προϊόντων αὐτῆς. ἐξ ὧν ὁ Στράβων ἐξαι-
ρεῖ τὸ μέλι, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα τῶν ἀρχαιοτήτων».

— Ἠγγείλαμεν ἐν τῷ προτέρῳ φύλλῳ τὸν θάνατον τοῦ ποιητοῦ
Κουακέρου τῆς Ἀμερικῆς Whittier. Ἡ Ἀμερικὴ ἐντὸς μηνῶν ἀ-
πώλεσε πάντας τοὺς γηραιούς αὐτῆς ποιητάς. Μετὰ τὸν Russel Lowelle
τὸν Walt Whitmann καὶ μετ' αὐτὸν τὸν Whittier. Τὸ τελευταῖον
ποίημα αὐτοῦ ἐστὶ συγχαρητήριον ἐπὶ τῇ ὀδωκοστῆ τρίτῃ ἀμφισπέρδι
τοῦ κ. Olivier Wendell Holms. ὅπερ ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ φυλλαδίου
τοῦ σепτεμβρίου τοῦ «Atlantic Monthly», καὶ ὅπερ λίαν συνεκίνησε
τὸν ἑορτάζοντα.

— Τὸν γηραιὸν μουσουργὸν Βέρδην κατέλαβεν αἰθὴς ἡ πρὸς ἐργασίαν
ἔφεσις, ἐφ' ἧ καὶ μετὰ τὸν Falstaff, τὸ νέον αὐτοῦ μελόδραμα, ὅπερ ἀ-
περατώθη, νέον προτίθεται νὰ παράσῃ τῷ θεάτρῳ ἔργον, ὃ δὲ Σαίξ-

πην ἐστὶν ὁ ἐμπνεύσας αὐτόν. Ὁ Βάσιλεὺς Λήρ, ὃν παραλλαλίζουσι πρὸς τὸν Οἰδῆ πατέρα τοῦ Σοφοκλέους, ἐξελέγη πρὸς μελοποίησιν ὑπὸ τοῦ κρατίστου συνθέτου. Ἐπ' αὐτοῦ πρό τινων ἐτῶν εἰργάσθη ὁ Βέρδης καὶ ἐμελοποίησε σκηνάς τινας, ἀλλὰ διέκοψε τὴν ἐργασίαν. Νῦν ἐπανέλαβεν αὐτὴν καὶ ἐγγὺς ἐστὶ τοῦ ἀποπερατώσαι αὐτήν, ἐλπίζεται δὲ ὅτι κατὰ τὸ προσηγὸς ἔτος τὸ νέον τοῦτο μελόδραμα ἐκτελεσθήσεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

— Ὁ James Darmesteter ἐποιήσατο ἐν Παρισίοις νέαν μεταφράσιν τῆς Ζένδ-Αβέστα, μετὰ σημειώσεων ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν. Περὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης, ἥς ὁ πρῶτος τόμος ἐξεδόθη περιέχων τὴν Λεϊτουργίαν, πολλαὶ ἐγράφησαν κρίσεις ἐν αἷς καὶ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν σοφῶν» (Journal des Savants) τοῦ μηνὸς αὐγούστου ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους κ. Barthelemy Saint-Hilaire.

— Ἐν τῷ Φιλολογικῷ συνεδρίῳ τοῦ Μιλάνου μακρὰ καὶ σοβαρὰ ἐγένετο συζήτησις περὶ τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας, ἣν παρ' ἡμῶν οὐδεὶς σέβεται. Περὶ τούτου πλεῖστα ἐλήφθησαν ἀποράταις, ἐξασφαλίζουσαι τὴν πνευματικὴν ἰδιοκτησίαν.

— Ἐν Παρισίοις ἐδημοσιεύθη φυλλάδιον ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Heimweh ἐπιγραφόμενον ἢ Τριπλῆ συμμαχία καὶ ἢ Ἀλσατία καὶ Λοθαριγγία (Triple alliance et Alsace-Lorraine) (τόμ. εἰς 12, σ. 138). Ὁ συγγραφεὺς ἐπισκοπεῖ τὴν τριπλῆν συμμαχίαν καθ' ὅσον αὕτη σχετίζεται πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας καὶ ἐξετάζει ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην τὴν Γερμανίαν, Αὐστρίαν καὶ Ἰταλίαν, καταλήγει δὲ ἐκτιθέμενος, ἐν τῷ τελευταίῳ κεφαλαίῳ, τὰ αἰσθητικὰ καὶ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ ὑπὸ γαλλικὴν ὄψιν.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἠγεμονίδες γεννηθεῖσαι κατὰ Σεπτέμβριον. — Ἰδοὺ ὁ κατάλογος τῶν ἡγεμονίδων ἢ πριγκηπισσῶν, ὅσαι ἐγεννήθησαν κατὰ Σεπτέμβριον, μετὰ τῆς προσθήκης τῆς σημερινῆς ἡλικίας αὐτῶν.

Σεπτεμβρίου 1, ἡ πριγκηπισσα τοῦ Ἐδιμβούργου Ἀλεξάνδρα, ἡλικίας 14 ἐτῶν· Σεπτ. 2 ἡ πριγκηπισσα Φρειδερίκου Ἀλβέρτου τῆς Σαξωνίας, ἡλικίας 22· Σεπτ. 3 ἡ βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος Ὀλγα, ἡλικίας 42, ἡ πριγκηπισσα τῆς Σαξωνίας — Βαυαρίας — Ἀϊζενάχ Ὀλγα ἡλικίας 23 ἐτῶν, ἡ ἀρχιδούκισσα τῆς Τοσκάνης Ἀσπία (Immaenia) ἡλικίας 14 ἐτῶν· Σεπτ. 4 ἡ πριγκηπισσα Ἐρρίκου τοῦ ΚΖ' τοῦ Ρῶς, 28 ἐτῶν· Σεπτ. 6 ἡ πριγκηπισσα τοῦ Βαλδῆκ — Πυρμόν Ἐλισάβετ (ἀδελφὴ τῆς δούκισσας τοῦ Ἀμπάνου), 19 ἐτῶν, ἡ βασίλισσα τῆς Βυρτεμβέργης Ὀλγα, 70 ἐτῶν· ἡ πριγκηπισσα τοῦ Ρῶς Ἰδα ἔτους Σεπτ. 7 ἡ βασίλισσα τῆς Δανίας, 75 ἐτῶν, ἡ ἀρχιδούκισσα τοῦ Αεσπόλδου Σαυτῆρος τῆς Τοσκάνης, 24 ἐτῶν· Σεπτ. 11 ἡ ἀρχιδούκισσα τοῦ Καρόλου Στεφάνου τῆς Αὐστρίας, 30 ἐτῶν· Σεπτ. 12 ἡ ἡμφάντα τῆς Ἰσπανίας Μαρία δὲ Κὰς Μερσέδες, 12 ἐτῶν· Σεπτ. 14 ἡ πριγκηπισσα Φρειδερίκου Καρόλου τῆς Πρωσίας, 55 ἐτῶν· Σεπτ. 15 ἡ ἀρχιδούκισσα τῆς Τοσκάνης Καρολίνα, 23 ἐτῶν, ἡ ἀρχιδούκισσα τῆς Αὐστρίας Ἰσαβέλλα (ἀνεψιὰ τῆς ἀντιβασιλείσσης τῆς Ἰσπανίας), 4 ἐτῶν· Σεπτ. 20 ἡ σύζυγος τοῦ μεγάλου δούκως Μιχαήλ, τῆς Ρωσίας, 53 ἐτῶν· Σεπτ. 21 ἡ κόμισσα τῶν Παρισίων, 44 ἐτῶν, ἡ δούκισσα τοῦ Μεκλεμβούργου Σβερίνου Κεκίλια, 6 ἐτῶν· Σεπτ. 22 ἡ πριγκηπισσα τοῦ Σαουμβούργου Λίππε Βαθίλδη, 17 ἐτῶν· Σεπτ. 26 ἡ πριγκηπισσα τοῦ Ρῶς — Σλάτιτς — Καϊσακριτζ, 4 ἐτῶν· Σεπτ. 28 ἡ ἡμφάντα τῆς Ἰσπανίας Μαρία (θυγάτηρ τοῦ δούκως τῆς Σεβίλλης), 34 ἐτῶν, ἡ βασίλισσα τῆς Πορτογαλίας, 27 ἐτῶν· Σεπτ. 29 ἡ πριγκηπισσα τοῦ Σαουμβούργου — Λίππε (θεία τῆς δούκισσας τοῦ Ἀμπάνου), 65 ἐτῶν, ἡ δούκισσα τῆς Κομβερλάνδης 39 καὶ ἡ πριγκηπισσα τῆς Κομβερλάνδης Ἀλεξάνδρα, 10 ἐτῶν.

Σαρκοφάγον δένδρον. — Περὶ τῆς εὐρίσκειο ἐν Μεξικῷ ἐπὶ βοτανικῇ ἀποστολῇ. Ἡμέραν τινὰ εἶδε μέλαν τι ἀντικείμενον ἐν τι τῶν ἄκρων τῶν ὀρέων Σιέρρα Μαδρε, τὰ λεπτὰ μέλη τοῦ ὁποίου, ἦσαν ἐστραμ-

μένα πρὸς τὰ κάτω. Τὰ μέλη ταῦτα εἶχον ὀφιοειδῆ ὄψιν, κατὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ὀλόκληρον τὸ δένδρον ἐφαίνετο συσπασμένον. Κατὰ τινὰ ἄλλην ἡμέραν εἶδε πτηνὸν κυκλοῦμενον περὶ αὐτὸ ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ εἶτα καθῆσαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς· οἱ κλάδοι ἤρξαντο τότε νὰ κινῶνται καὶ νὰ στρέφονται πρὸς τὰ ἄνω· ἀφοῦ δὲ ἐστράφησαν περίξ τοῦ πτηνοῦ, ὅπερ ἤρξατο φωνοῦν, ἔσυραν αὐτὸ πρὸς τὰ κάτω μέχρις ὅτου ἐξηφανίσθη ἐκεῖνο ἐκ τῶν ὀμμάτων τοῦ παρατηρητοῦ. Ὄβοτανικὸς εδοκίμασε ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ κρημνῶδες μέρος, ὡς εἶχε πράξει καὶ ἄλλοτε· ἀλλ' ὁ βράχος ἐφ' ὃ ἔβαινε χαλαρωθεὶς κατέπεσεν, κρημνισθέντος σὺν αὐτῷ καὶ αὐτοῦ, ὅστις ὅμως δὲν ἐβλάβη ποτὶς, ἀλλ' ἀνεκάλυψεν ὅτι ἐν τῷ βράχῳ ὑπῆρχε κοίλωμα τι. Παρατηρήσας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ εἶδεν, ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ὀλόκληρον σπῆλαιον καὶ ἠσθάνθη ρεῦμα καθαροῦ ἀέρος, πνεύοντος κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. Διανοίξας δὲ τὸ στόμιον αὐτοῦ, ὥστε νὰ δυνηθῇ νεισεῖσθαι, εἶδε τὸ πεπαισμένον σῶμα τοῦ πτηνοῦ, καταπίπτον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὅπερ ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ ὀστέων καὶ πτελῶν. Τὸ δένδρον δὲν εἶχεν ὄψιν ἀνώτερον τῶν 20 ποδῶν, ἀλλὰ κατελάμβανε πολὺν χῶρον. Ὁ κορμὸς αὐτοῦ ἦτο ὀγκωδέστατος καὶ τυλωδῆς, ἀπὸ τῆς κορυφῆς δὲ τοῦ κορμοῦ ὀλίγους πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους οἱ λεπτοὶ αὐτοῦ κλώνοι ἐστρέφοντο πρὸς τ' ἄνω καὶ τὰ κάτω, σχεδὸν ἐφαπτόμενοι τοῦ ἐδάφους διὰ τῶν ἄκρων αὐτῶν. Τοῦ βοτανικοῦ τομῆσαντος νὰ ἐγγίσῃ ἐλαφρῶς ἓνα τῶν κλώνων αὐτοῦ, ὅλτος συνέσφιξε τὴν χεῖρα αὐτοῦ τοσοῦτον, ὥστε διεσχιίσθη τὸ δέρμα, ὅταν βίβη ἀπέσυρεν αὐτήν. Τὸ δένδρον δὲν εἶχε φύλλα.

Τεχνητὸς ἀγριάνθρωπος. — Ἡ ἐφημερὶς Χουπὰς περιγράφει τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν διαγωγὴν τεχνητοῦ ἀγρίου ἀνθρώπου, ὅστις ἐπεδείκνυτό ποτε ἐν εἶδει ἐκθέματος ἐν Κιαικσέ. Ὀλόκληρον αὐτοῦ τὸ σῶμα ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ τῆς δορῆς κυνός, ἀντικαταστήσας τὸ ἴδιον αὐτοῦ δέρμα. Ἡδύνατο οὕτως νὰ ἴσταται ὀρθός, νὰ προφέρῃ ἀνάρθρους φωνὰς, νὰ καθῆται, νὰ ἴσταται, νὰ προσκλίνῃ κατὰ τὸ σινικὸν σύστημα καὶ νὰ διάγῃ ἐν γένει ὡς ἀνθρώπινον ὄν. Πλήθην ἄπειρα συνέρρεον, πληρόντα πρὸς θέαν αὐτοῦ. Ὁ διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας, πληροφορηθεὶς τὰ κατὰ τὸ ἔκθεμα τοῦτο, διέταξε νὰ προσαχθῇ αὐτῷ ὁ ἀγγριάνθρωπος, ἐπὶ τῇ ἐμφάνισι τοῦ ὁποίου, προκαλέσαντος τρόμον ἅμα καὶ ἐκπληξίν, ὁ διοικητὴς ἠρώτησεν αὐτόν: «Εἶσαι ἀνθρώπινον ὄν»; Ὁ ἀγριάνθρωπος ἀπήντησε διὰ κατανεύσεως. «Δύνασαι νὰ γράφῃς»; Ἐκ δευτέρου κατένευσεν, ἀλλ' ὅταν ἐδόθη αὐτῷ μολυβδοκόνδυλον δὲν ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ αὐτό· εἶτα ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τέφρα, ὁ δὲ ἀγριάνθρωπος, κύψας, ἔγραψε πέντε χαρακτῆρας δηλοῦντας τὸ ὄνομα καὶ τὴν πατρίδα αὐτοῦ — Σαντούγκ. Διὰ περαιτέρω ἐρωτήσεων ἀπεκάλυψεν εἶτα τὴν φυγὴν αὐτοῦ, τὴν προτέραν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰς φοβερὰς βασάνους, εἰς ἃς εἶχεν ὑποβληθῆ. Ὁ ἰδιοκτήτης αὐτοῦ ἐτιμωρήθη διὰ θανάτου ἀναμφιβόλως, διότι ὁμολόγησεν ὅτι μόνον εἰς ἐπέζη ἐκ πέντε, ὀφισταμένων τὰς σχετικὰς ἐγγχειρήσεις. Ὁ καλούμενος Ταλιακοτισμοδὸς (Taliacotium) εἶναι ἐγγχειρτής, γενομένη γνωστὴ εἰς τοὺς μὴ ἐπιστήμονας ἀναγνώστας διὰ τῶν ἐγκυκλοπαιδιῶν· τὸ ὄνομα τῆς ἐγγχειρήσεως ταύτης προέρχεται ἐκ τοῦ Ταλιακοτισμοῦ, ἰταλοῦ χειρουργοῦ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, ἔγκειται δ' αὕτη ἐν τῇ μεταθέσει δέρματος — ὡς ἐν τῷ σχηματισμῷ ρινὸς ἐκ τῆς μεμβράνης τοῦ μετώπου ἢ τοῦ βραχίονος, εἶναι δηλ. ἡ «ρινοπλαστικὴ ἐγγχειρτής». Ἐνῶ δὲν ὑπάρχει μαρτυρία ὅτι οἱ Σῖναι ἐξήσκουν ποτὲ τὴν τέχνην ταύτην ἐγίνωσκον ὅμως ὅτι τὸ πρόσφατον δέρμα ζῶον δύναται νὰ ἐπιτεθῇ καὶ ἐπικολληθῇ ἐπὶ ζῶου ἐκδερομένου ἐπὶ τούτῳ, πρὶν ἢ ἡ ἀνατομία καὶ χειρουργικὴ εἰσαχθῶσι πρὸς σπουδὴν ἢ σκεφθῶσιν ἔτι περὶ αὐτῶν ἐν Βοωνίᾳ.

Σκληρὰ εἶναι ἡ ἀφήγησις τεχνητῆς θηριωδίας, καθ' ἣν κατηρτίζοντο ἀνθρώπινα τέρατα, διὰ προσκολλησεως π. χ. παιδὸς ἐπὶ σώματος ἀνθρώπου, στήθος πρὸς στήθος, σχηματιζομένου οὕτως ἐπιφύματος. Τοῦτο γίνεται διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ δέρματος τῶν δύο εἰς τὴν βδελυρὰν ἐγγχειρῆσιν ὑποβαλλομένων προσώπων καὶ διὰ τῆς προσδέσεως εἶτα τῶν δύο τούτων τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἀποδαρέντα μέλη νὰ ἐφαπτῶνται ἀλλήλων μέχρις ὅτου συγκολληθῶσι, μεθ' ὃ ἀποβαίνουσιν ἐκθέματα πρὸς ἀργυρολογίαν.

ΓΝΩΜΑΙ ΣΟΦΩΝ.

Ίδου τὰ τρία δυσχερέστερα τῶν πραγμάτων : ἡ τήρησις τοῦ μυστικοῦ, ἡ ὑπομονὴ ἐν ὕβρει καὶ ἡ χρῆσις τοῦ καιροῦ τῆς ἀνέσεως.

Οἱ νεκροὶ περιφρονοῦσι τὴν συκοφαντίαν, ἀλλ' οἱ ζῶντες δύνανται ν' ἀποθάνωσι συννεπείᾳ αὐτῆς.

Ὁ φιλόδοξος τοσοῦτον ἀπέχει τοῦ εὐδαιμόνως βιοῦντος ὅσον ὁ Ὀθθεντότος ἀπὸ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ ὑπερμέτρως ἀνυψούμενος ἐξαχρειοῦται.

Ἐκ τῆς κενοδοξίας γεννᾶται τὸ αἰσχος.

Διὰ τοῦ τύφου μόνον ἀποβαίνει τις μικρός.

Μέγας γίνεται ὁ καταβάλλων τὸν τύφον.

ΤΟ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ,

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΣΙΑΝΟΛΟΓΩΝ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Ἐκ συμφάνου πρὸς τὴν ἔννοιαν τῶν ἀξιοσημειώτων τούτων ἐπιθέτων, οἱ πρόγονοι τῶν παρ' Ὀμήρου βασιλείων ἀνάγονται συχνάκις εἰς τὸν Δία, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ εἰς τὸν Ποσειδῶνα πιθανῶς ἐν τῷ χαρακτῆρι αὐτοῦ ὡς ἀνωτάτου θεοῦ ἐν τοῖς ἰδίαις αὐτοῦ τιμήσιν καὶ μυθολογήμασιν. Εὐχέρως τὸ νὰ διακρίνωμεν ἐνταῦθα πραγματικὴν σχέσιν πρὸς τὴν αἰγυπτιακὴν ἰδέαν καὶ τὴν πρακτικὴν συνήθειαν. Ἐν τούτοις παρατηρητέον πάλιν ὅτι ἡ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα μεταφύτευσις τῆς ἀσιατικῆς ἢ αἰγυπτιακῆς ἰδέας δὲν συνεπάγεται περιορισμὸν ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῆς. Ὁ ποιητὴς ἐπωφελήθη ἐκ τοῦ χαρακτῆρος σεβασμοῦ, ὅστις παρέχεται οὕτως εἰς τοὺς ἀστυκῆς εὐμοιροῦντας ἀρχῆς, τὴν βᾶσιν τῆς ὁποίας θεῖαν πάντοτε θεωρεῖ. Οὐδὲν δύναται νὰ ᾖ ἀνομοιότερον πρὸς ἀνατολικὸν μονάρχην ἢ ἀρχαῖος βασιλεὺς, βασιζόμενος ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τῆς ἐλευθερίας τῆς γλώσσης, ἐπὶ τῆς βουλῆς, ὡς ἀποτελούσης τὰς κυριώτερας κυβερνητικὰς δυνάμεις καὶ οἰοῦναι παρέχων ἱστορικὴν βᾶσιν εἰς τὴν βραχέϊαν ἀλλὰ λίαν ἀξιοσημειώτων ὑπὸ τοῦ Θουκιδίδου περιγραφῆν τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων κυβερνητῶν ὡς βασιλείων ὑπὸ ὀρισμένους ὄρους. Πρὶν ἢ ὅμως προῦν εἰς λεπτομερείας θὰ παραθέσω ἐντυπώσεις τινάς, στενῶς συνδεόμενας μετὰ τοῦ παρόντος θέματος, ἀπορροίας δὲ τῆς ὑπ' ἐμοῦ μακρᾶς μελέτης τοῦ Ὀμήρου, αἵτινες, ὀρθαί ἀποδεικνύμεναι, θὰ κατεδείκνυσον ὅτι ὁ Ὀμηρὸς αὐτὸς κατενόει πληρέστατα τὰς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν ὑποχρεώσεις τῆς χώρας αὐτοῦ. Πάντες, πιστεύω, γενικῶς ἀποδέχονται ὅτι διὰ τοῦ πρωταγωνιστοῦντος ἐν τῇ Ἰλιάδι Ἀχιλλέως ἔχομεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἔξοχον ἐξεικόνισιν τοῦ αὐστηρῶς ἐλληνικοῦ χαρακτῆρος, ἀνεπτυγμένου τὰς διαστάσεις μέχρι τοῦ ἀνωτάτου βαθμοῦ, τοῦ συμβιβασμένου πάντοτε πρὸς τοὺς νόμους τῆς ποιητικῆς πιθανότητος. Ἐν τῷ ἐπιθέτῳ ἐλλήνων ἐδέξατο καὶ εἶτα μετεμόρφωσε τὰ ἀνατολικά στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ. Παρὰ τὸν ἐλληνικὸν ὅμως τοῦτον τύπον χαρακτῆρος ὑπάρχει καὶ ἕτερος, ἀποτελῶν ἅμα ἀδελφόν, ἀνταγωνιστὴν καὶ συμπλήρωμα αὐτοῦ· ὡς δὲ ἡ Ἰλιάς εἶναι ἡ θριαμβευτικὴ πομπὴ τοῦ ἐνός, οὕτως ἡ Ὀδύσεια εἶναι τὸ ἀθάνατον μνημεῖον τοῦ ἄλλου. Ἀξιοσημειώτόν ἐστιν

ὅτι ὁ ποιητὴς ἔταξε τοὺς δύο τούτους, καίπερ διαφόρους, ἐν σχέσει στενῆς συμπαθείας καὶ ἀφοσιώσεως, εἰς τρόπον ὥστε οὐδέποτε συγκρούονται, ἐνῶ ἐκ τῶν δύο ἐπομένων ἀρχαίων ἠρώων ὁ Διομήδης εἰς οὐδεμίαν ἔρχεται προσωπικὴν συνεπαφὴν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως (προτείνων μάλιστα νὰ διεξαγάγῃ τὸν πόλεμον ἄνευ αὐτοῦ) ὁ δὲ Ἄϊας περιπλέκεται εἰς θανάσιμον ρῆξιν μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἡ διάκρισις τῶν δύο μεγάλων ἐπικρατούντων χαρακτῆρων συντελεῖ ὥστε νὰ προσαρμόζονται ἀλλήλοις νὰ συμπληρῶνται ἀμοιβαίως καὶ ὁμοῦ νὰ ἐκφράζωσιν ὁλόκληρον τὸ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν σύνολον τῆς φυλῆς. Ὑπῆρχεν ὁμοῦ καὶ τρίτος παράγων, ὁ πελασγικός, ὅστις πιθανῶς ἐχρησιμοποιοῖ τὸν χρόνον αὐτοῦ εἰς ἰδίαν ἀνάπτυξιν : διὰ τὴν ὁμηρικὴν εἰκόνα ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξέφραζον μετὰ αὐτῶν πᾶν ὅ,τι μέγα καὶ μοναδικὸν καὶ δημιουργικὸν ἐν τῷ ἀρχαϊανισμῷ. Δυνάμεθα ἴσως νὰ συνοψίσωμεν τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἀχιλλέως ἐν τῷ ἔξῃς, ὅτι ἐξέφραζε κολοσσιαίαν ἀνθρωπότητα. Τί ὁμοῦ δὲν ἐξέφραζεν. Ἀν ἐξέφραζεν ἐκεῖνο τὸ ὅποσον ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξέφραζε, τὸν πολλαπλοῦν, τὸν καθ' ὅλα κατηρητισμένον ἄνθρωπον : τὸς πολύτροπον, τὸν πολύμητιν, τὸν τλήμονα, τὸν πολύτλαντα, τὸν πολυμήχανον, τὸν ποικιλόμητιν, τὸν πολύφρονα, τὸν δαίφρονα, τὸν ταλασίφρονα, ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀξιοσημειώτον εἶναι τὸ ἔξῃς, ὅτι ἡ τελειότης τῆς ὑφῆς αὐτοῦ, ἡ στερεότης τῆς πλοκῆς ἀνύψωσε τὰ παθητικὰ αὐτοῦ πλεονεκτήματα εἰς ὃν βαθμὸν καὶ τὰ ἐνεργά. Ἄλλ' ἄς ἐπισκοπήσωμεν πῶς τὸν ἄνδρα. Ἐν τῇ μάχῃ οὐδέποτε ταπεινοῦται, ἐν ταῖς βουλαῖς ὑπερέχει· ἡ ρητορικὴ αὐτοῦ εἶναι ὡς αἱ ψεκᾶδες χιόσις τῆς χειμερινῆς θελλῆς. Νικητὴς ἐν τοῖς αὐστηροῖς περὶ ῥώμην ἀγῶσι τῆς εἰκοστῆς τρίτης Ἰλιάδος, νικᾷ καὶ παρὰ τοῖς Φαίαις κατὰ τοὺς περὶ δεξιότητος ἀγῶνας αὐτῶν. Ἄλλ' ὁ κύκλος τῶν πλεονεκτημάτων αὐτοῦ περιλαμβάνει πᾶν ἔργον τῆς χειρὸς. Ἐν τῇ νήσῳ τῆς Καλυψοῦς ἐμφανίζεται ὡς ναυπηγός. Ὡς γεωργὸς προκαλεῖ ὑπεροπτικὸν μνηστῆρα νὰ συναγωνισθῇ μετ' αὐτοῦ, θερίζων σίτον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ μέχρι νυκτὸς ἄνευ γεύματος ἢ διανοίγων τὸν εἶθ' ἢ καὶ ὁμοειδεῖ αὐλακα διὰ ζεύγους ἰσχυρῶν βοῶν (Ὀδυσ. Σ. 365—75). Ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ ἀνακτόρῳ ἔκτισε τὸν θάλαμον αὐτοῦ κατὰ τὸ φοινικικὸν σύστημα, ἧτοι διὰ μεγάλων ἀποτετυχημένων λίθων (Ὀδυσ. Ψ. 192). Ἰδρυται δὲ ὑπεράνω μεγάλης ἐλαίας, ἣν εἶχε κῆψι εἰς ἀρυόδιον ὕψος, καὶ διαρρυθμίσας εἶτα τὸν κορμὸν εἰς νυμφικὴν παστάδα. Ταύτην ἐπεξεργάσθη διὰ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ ἐλεφαντόδοντος, ἡ ἐργασία δ' αὕτη ἀποτελεῖ παράδειγμα τεχνικῆς ἐργασίας οὐχὶ ἀπλῶς ἀρχαίου ἀρχηγοῦ, ἀλλ' οἰουδήποτε Ἀρχαίου ἐν τοῖς ποιήμασιν. Ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφισβήτησις, διότι μεταχειρίζεται δι' αὐτὸ τὴν λέξιν δαίδαλλων. Καὶ αὐτὸ τὸ κλισοσκέπασμα ἐκφράζει τὴν αὐτὴν ἰδέαν ξενικῆς τέχνης, διότι ἦτο φοινικιστὴς (φοίνικι), τοῦθ' ὅπερ φέρει τὸ φοινικικὸν ὄνομα (Ὀδυσ. Ψ. 188—201). Ἐπειράθην ἀλλαχοῦ νὰ καταδείξω πῶς ἡ Ἰθάκη καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς βρῖθουσι σημείων φοινικῆς ὑποδεικνυσάντων σχέσιν (ἴδε « Φοινικικὰς σχέσεις τῆς Ἰθάκης ἐν τῷ Ἰθ' Αἰῶνι », τοῦ ἀγγ. 1889). Ἐνταῦθα θὰ παρατηρήσω μόνον ὅτι ἂν ὁ χαρακτῆρ τοῦ Ὀδυσσεύς ἐθεασίθη ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἐπὶ φοινικικῶν στοιχείων, ἅτινα διὰ τῆς μετὰ τῶν Ἑλλήνων συνεπαφῆς καὶ τῆς ἐλληνικῆς δράσεως ὑπερέτερας ἔτυχον ἀναπτύξεως, οὐδὲν ἄλλο δύναται ἀριθμητέον νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Ὀμηρὸς εἶχεν ἐν τῷ νῦν ὅτι οἱ θεσμοὶ καὶ αἱ βιωτικαὶ ἐνέργειαι ὡς ἐν ὅλον θεωρούμεναι, εἰσῆχθησαν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς. Ὑπεράνω ὅμως τούτων παντεχνίας, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ Ὀδυσσεύς ἐν ταῖς τοῦ βίου τέχναις, φέρει οὗτος καὶ τὸν φοινικικὸν χαρακτῆρα ἐν τῇ ἰδιότητι ἐκεῖνη, ἣν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς πανουργίαν αὐτοῦ. Ἐν τῇ δεκάτῃ τρίτῃ Ὀδυσσεΐα ἡ Ἀθηναῖα δηλοῖ αὐτῷ σαφέστατα (Ὀδυσ. Ν. 296—9) ὅτι εἰς οὐδὲν χρησιμεῖ ἡ ἀπόπειρα ἐξαπατήσεως ἀλλήλων, διότι αὐτὸς μὲν εἶναι ὁ πρῶτος τῶν θνητῶν βουλή καὶ μύθεσσι, ἐνῶ αὕτη ἔχει ἀνάλογον ὑπεροχὴν παρὰ τοῖς ἀθανάτοις. Ἐν γένει ὑπέροχος σύνεσις εἶναι χαρακτηριστικὸν ἐκατέρου, ἐκπίπτον ἔστιν ὅτε εἰς τὴν πανουργίαν. Ὁ συνδυασμὸς δ' οὗτος συνέσεως καὶ πανουργίας ἀπαντᾷ πανταχοῦ τῶν ποιημάτων ἐν εἶδει προέχοντος φοινικικοῦ χαρακτηριστικοῦ καὶ ἀποτελεῖ νέον ἔχον συναφείας τῆς φοινικικῆς ἐν γένει ἰδέας πρὸς τὸν θαυμασταῖον καὶ ἐπιθλητικὸν χαρακτῆρα τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἦδη θὰ προπαθήσω νὰ κατα-

δείξω διὰ σπουδαίων τινῶν λεπτομερειῶν τὴν διὰ τῶν ποιημάτων ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας τῆς γενικῆς ταύτης ἰδέας. Ὁμίλησα περὶ κυβερνήσεως. Ἐν τῷ μεγάλῳ κεφαλαίῳ τῆς θρησκείας ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Οὐδὲν ἐν τῷ Ὁμήρῳ ἀπαντᾷ, συσχετίζον τὰ μᾶλλον ὑπέροχα στοιχεῖα τῆς τοῦ Ὀλύμπου θρησκείας μετὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀσσυρίας ἢ τῆς φυλῆς τῶν φοινίκων θαλασσοπόρων ταῦτον δύναται νὰ λεχθῆι καὶ ὡς πρὸς τὴν λατρείαν τῆς Φύσεως, ἣτις ἦτο πιθανῶς ἢ θρησκεία τοῦ ὄγκου τῶν πρὸ τῶν Ἑλλήνων κατοίκων. Ἡ κυριώτερα συμβολὴ ἐκ φοινικικῶν πηγῶν εἰς τὸ μικτὸν σύστημα τοῦ ἀρχαίου θρησκευματος ἦτο ὁ μέγας θεὸς Ποσειδῶν. Ἐξ ὄλων ὅμως τῶν κυριωτέρων θεοτήτων τοῦ συστήματος ὁ Ποσειδῶν εἶναι ὁ κατώτερος τὸν τύπον. Ἰσχυρὸς ὑπὸ τὴν ἔποψιν ἐκδηλώσεως δυνάμεως, οὐδαμῶς εὐρηταί ἐν συναφεῖα μετὰ τοιοῦτων ἠθικῶν στοιχείων, οἷα τὰ ὑφιστάμενα ἐν τῇ Ὀλυμπικῇ θρησκείᾳ ἢ μετὰ τῶν ἥμισυ ὕλιστικῶν αὐτῆς στοιχείων. Ὅταν ὅμως ἀπὸ τῆς θρησκείας στραφῶμεν πρὸς τὴν ἐθνογραφίαν τῶν ποιημάτων, ὁ θεὸς Ποσειδῶν ἀποβαίνει δι' ἡμᾶς μεγάλη πηγὴ διδαγμάτων. Πρῶτον παρατηροῦμεν ὅτι συσχετίζεται ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν μετὰ τοῦ φοινικικοῦ ὀνόματος καὶ χαρακτῆρος. Ὁ Ποσειδῶν εἶνε ἡ ἀνωτάτη ἐπιχώριος θεότης τῶν Φαιάκων, οἷτοι δὲ εἶσι πρᾶγματι συγγενεῖς αὐτῷ. Ἐν τῇ συμβολικῇ τριάδι τοῦ Ὁμήρου οὗτος ἄρχει τῆς θαλάσσης, ἣς ἐπίγειοι κύριοι εἶναι ἐκεῖνοι. Ὁ Νέστορ εἶναι μετὰ τὸν Ὀδυσσεῖα ὁ ἀρχηγός, ὅστις ἐκδηλοῖ τὴν φοινικικὴν ιδιότητα συνείσεως, ἐξικνουμένης μέχρι πανουργίας· ἀλλ' ὁ Νέστορ εἶναι ἀπόγονος αὐτοῦ· ἀλλ' ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι ἐν τῇ σειρᾷ αὐτοῦ ἐν τῇ δυτικῇ Πελοποννήσῳ, ὅπου ἀπαντῶμεν ὡς ἄ ν α κ τ α ἀ ν δ ρ ὠ ν τοῦ Αὔγειαν, ὅστις πιθανὸν ἐκ τῆς αὐτῆς νὰ κατήγετο φυλῆς. Εἶτα ἀνευρίσκωμεν πειστικὴν μαρτυρίαν ὅτι ὁ Ποσειδῶν εἶναι μεσημβρινὴ θεότης. Οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, ἡ φυλὴ τῶν Κυκλώπων, ἀπεδείχθησαν (ἴδε «Ποσειδῶνα» τοῦ R Brown) ὅτι εὐρίσκοντο ἐν τῇ Λιβυκῇ ἀκτῇ. Μεταβαίνει συγγένεις εἰς τοὺς Αἰθίοπας, ἴν' ἀπολαύσῃ τῶν θυσιῶν αὐτῶν καὶ ἐν στιγμῇ ἔτι, καθ' ἣν οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ συκροτοῦσιν ἐπίσημον συνέλευσιν φαίνεται δὲ ἰδιαίτῳ ἔχον σχέσιν πρὸς τὰ ὄρη Σόλυμαν. Πρὸς τούτοις φέρει τὸ ἀσφαλὲς γνώρισμα μελαίνης κόμης, καὶ τὴν λέξιν κ υ α ν ο χ α ἰ τ η ς ἔχει οὐχὶ ὡς ἐπιθετον μόνον ἀλλὰ καὶ ὡς τίτλον. Ἀφοῦ ἤδη τοιαῦτα ἴναι αἱ ἐθνικαὶ καὶ τοιαῦτα αἱ τοπικαὶ αὐτοῦ σχέσεις, ἀν ἐξετάσωμεν ὅποια αἱ εἰδικαὶ ιδιότητες τῆς θεότητος ταύτης, θὰ εὐρωμεν ὅτι παρέχουσι ἡμῖν πάραυτα τρία τῶν οὐσιωδωστάτων συστατικῶν στοιχείων κοινωνικῆς υπάρξεως, τὸ ὄργανον τοῦ διαπλοῦ, τὸ ὄργανον τοῦ διεργεσθαι τὴν ζῆρᾶν καὶ τὰ μέσα σταθερᾶς καὶ διαρκούς κατοικίας. Ὡς πρὸς τὰ πλοῖα, αὐτῷ ἀπέκειτο νὰ ἐπιτρέψῃ αἴσιον ταξείδιον ἢ ν' ἀρνήθῃ τοῦτο. Ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν εἶχεν ἰδιαίτεραν σχέσιν μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλ' ὅταν ἐν τῇ ἐννάτῃ Ἰλιάδι ἀπειλεῖ νὰ υποστρέψῃ οἰκάδε, λέγει ὅτι θὰ κατορθώσῃ τοῦτο, ἀν ὁ Ποσειδῶν (Ἰλιάδ. I. 362) εὐνοήσῃ αὐτόν. Τούναντίον δὲ τὸ εἰς Ἰργυγίαν ταξείδιον τοῦ Ὀδυσσεῶς, μολονότι εὐνοηθὲν ὑπὸ τῶν θεῶν ἐν γένει, προώρισται ν' ἀποτύχῃ, διότι ὁ Ποσειδῶν ἀπερᾶσσε τὸ ναυάγιον. Ἀπ' ἑτέρου οἱ Φαίακες, οἵτινες ἰδιαζόντως ἐλάτρευον τὸν Ποσειδῶνα, ὑπερέχουσι πάντας ὡς ἐρέται ἐν τῷ πλῶ, μετὰ ταχύτητος ἐξισουμένης πρὸς τὴν τοῦ τεθρίππου ἐν τῷ πεδίῳ (Ὀδυσ. N. 84—6). Τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς γεωργίας ἦτο ὁ βοῦς, τὸ κυριώτερον ὅμως ὄργανον τῆς κινήσεως καὶ τὸ μέγα ἐν τῷ πᾶσι βόηθημα ἦτο ὁ ἵππος. Ἡ δὲ τοῦ Ὀδυσσεῶς συναφεία μετὰ τοῦ ἵππου εἶναι πολλῶ στενωτέρα ἢ μετὰ τοῦ πλοίου. Οὗτος ἀποζεύγνυσι καὶ ἀπολύει τοὺς ἵππους κατὰ τὴν εἰς τὸν Ὀλύμπου ἀφίξιν (Ἰλιάδ. Θ. 440), τοῦθ' ὅπερ δὲν δύναται ν' ἀποτελῆ ἀπλοῦν δεῖγμα μειονεκτικῆς, διότι καὶ αἱ Ἰφραὶ ἐτέλουν τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν διὰ τὴν Ἀθηνᾶν. Ἡ σημασία τῆς πρὸς τὸν ἵππον σχέσεως ἀποβαίνει καταφανεστέρα, διότι αὕτη εἶναι ἡ μόνη πρᾶξις, ἣν τελεῖ ὁ Ποσειδῶν ἐν τῷ Ὀλύμπῳ. Ὁ Πηλεὺς ἀνέκει εἰς τὴν γενεαλογικὴν σειρὰν τοῦ Διὸς· ἐν τούτοις οἱ ἀθάνατοι ἵπποι τοῦ Ἀχιλλεῶς προσηγέθησαν εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Διὸς, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος. Ὅτε ὁ Ἀντίλοχος ἐμελλε νὰ διδαχθῆι τὴν ἵππασίαν, ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Ζεὺς ἀπὸ κοινοῦ ἐδίδαξαν αὐτόν. Ὅτε ὁ Μενέλαος προῦκαλεῖ τὸν Ἀντίλοχον νὰ ἐξαγισθῆι ἐν τῇ ἵπποδρομίᾳ ἐξ ὑπνοῖας δόλου, ζητεῖ ἀπ' αὐτοῦ νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ἵππων καὶ νὰ ὀρκισθῆι εἰς τὸν Ποσειδῶνα ὅτι εἶναι ἀθῶος (Ἰλιάδ.

Ψ. 592—5). Μίαν μόνον γινώσκω πιθανὴν τούτου ἐρμηνείαν, ὅτι δηλ. ἀναμφιβόλως ὁ Ποσειδῶν ἦτο ὁ θεὸς τῆς ἰδιαίτερας χώρας, τῆς Ἀφρικῆς, ἣτις κυρίως ἐπρομήθευε τοὺς ἵππους τῆς ἀρχαίας χερσονήσου. Πολλῶ μᾶλλον ἀξιοσημειώτως εἶναι ἡ σχέσις τοῦ Ποσειδῶνος μετὰ τῶν Φοινίκων καὶ ἡ ἀνεργεῖς οἰκὼν διὰ λίθων λελατομημένων ἢ ἐπεξεργασμένων. Τὴν σχέσιν ταύτην ἀνακαλύπτωμεν ἐν τῷ μυθεύματι, τῷ ἀναγομένῳ εἰς τὴν ἀπιστίαν τοῦ Λαομέδοντος, ὅστις λέγεται κρατήσας τὸν μισθόν, ὃν ὑπεσχέθη νὰ πληρώσῃ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τειχῶν τῆς Τροίας. Τὸ μύθευμα τοῦτο ἐβασίζετο πιθανῶς ἐπὶ τινος ἐπιχειρήσεως μετὰ τῶν Φοινίκων, τῶν λατρευτῶν αὐτοῦ. Διότι συνάμεθα ὡς γενικὸν κανόνα νὰ δρίσωμεν ὅτι, ὅσῳκις βλέπωμεν νὰ γίνηται μνεῖα ἐπιδεξίου οἰκοδομῆς ἢ διακοσμῆσεως, ἢ τῆς χρήσεως λελατομημένου λίθου, ἢ μνεῖα αὕτη γίνεται ἐν σχέσει πρὸς πρόσωπα, εὐρισκόμενα ἐν συναφεῖα πρὸς τοὺς Φοίνικας. Οὕτως ἔχομεν μεγαλοπρεπῆ περιγραφὴν τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ἀλκινόου καὶ τῶν οἰκοδομῶν τῆς πόλεως· διὰ τῶν Φαιάκων ὅμως ὁ Ὀμηρος ἐσθίμιναι Φοίνικας (Ὀδυσ. Η. 44—6 κ. ἐφ.). Περίπτωσιν ὑποδεεστέρως ἀλλὰ παραπλησίως μεγαλοπρεπειᾶς ἀποτελεῖ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μενέλαου· ἀλλ' ὁ Μενέλαος εἶχε δαπανήσει ὅκτω ἔτη ἐν περιδείξ ἀνὰ τὴν Ἀνατολήν, πολλὰ κατ' αὐτὴν προσκτησάμενος, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει γνῶσιν τῶν τεχνῶν αὐτῆς (Ὀδυσ. Δ 82—90). Καὶ ὁ Πολύφημος αὐτός, καίπερ ἀγροῖκος, εἶχε κτίσει τὴν διὰ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἰγας αὐτοῦ μάνδραν ἐκ λελατομημένου λίθου· ἀλλ' ὁ Πολύφημος ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ οὕτω συγγενῆς τῇ μεγάλῃ οἰκοδομητικῇ φυλῇ.

Ἐν γένει ἀπεδέχθη ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς χερσονήσου ἦσαν ἐξωκειμένοι πρὸς τὴν γεωργίαν πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν Φοινίκων, ἢ ἐκείνων, ἢ ἐθνικότης τῶν ὁποίων ἐξυπενσεῖτο διὰ τοῦ ὀνόματος Φοίνικες. Τοῦτο νομίζω ἐπαρκῶς ἀποδείκνυται ἐκ τῆς ἐτυμολογίας τμήματος τῶν ὀνομάτων τῶν ἀρχαίων στρατιωτῶν σημαίνοντων τὸ ἔργον τῶν φερόντων αὐτὰ καὶ σαφῶς διακρινομένων ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν ἀρχηγῶν. Ἀπαξ μόνον βλέπω ν' ἀπαντᾷ παρ' Ὁμήρῳ χωρίον, συσχετίζον τὴν Ἀνατολήν πρὸς τὴν γεωργίαν, ἐκεῖνο δηλ. τὸ χωρίον, ἐν ᾧ ἰδιαζόντως συνιστᾶται ἡ καλλιέργεια τῶν αἰγυπτιακῶν ἀγρῶν. Ἐν γένει ὅμως τὰ διὰ μέσου τῶν Φοινίκων εἰσαχθέντα ἀναχθέντα ἐν ἀντικειμένιοις, πολλῶ ὑπερτέροις τοῦ βαθμοῦ τούτου τῆς ἀστυκῆς προσόδου. Ἀλλ' ἄς ἐπεκτείνωμεν τὰς ἐρεῦνας ἡμῶν. Τάληθές ἐστιν ὅτι ἡ δυσχερεία ἔγκειται εἰς τὸ ν' ἀποδειχθῆ βιωτικὴ τις τέχνη ἐκ τῶν ἐν τῷ ποιήματι ἀναφερομένων ὡς προελθοῦσαν ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς τοῦλάχιστον ἐξ ἀνατολικῶν καὶ νοτιοανατολικῶν πηγῶν. Οὐδὲν ἐλέγθη περὶ θήρας. Πιθανὸν νὰ ἦτο γνωστὴ ὑπὸ τινος ἀμυντικῶν ἐπιστοδίων ἀγροτικῶν ἐνασχολήσεων πρὶν ἢ προαχθῆι ὡς ἀνεγνωρισμένον ἡγεμονικὸν ἔργον. Μεταβαίνω εἰς τὴν τέχνην. Καὶ ἐνταῦθα παρατηρητέον ὅτι μολονότι ἡ χρῆσις τοῦ ἀγγειοπλαστικοῦ τροχοῦ εἶναι γνωστὴ παρ' Ὁμήρῳ, οὐδαμῶς ὅμως ἀναφαίνεται ἰδέα τέχνης μετὰ προσπαθείας πρὸς παραγωγὴν καλλιτεχνικοῦ ἀντικειμένου κατὰ συνέπειαν οὐδαμῶς ἀλλαχοῦ ἀπαντᾷ ἔνδοξος καλλιτεχνίας, εἰμῆ ἐν σχέσει πρὸς τὰ μέταλλα ἢ τὴν ποικιλτικὴν. Ὅταν ἐν τῇ ἕκτῃ Ἰλιάδι ἢ Ἐκάβη προβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς πολυτιμοτέρας τῶν ἐσθῆτων αὐτῆς ὡς ἐξίλαστικὸν ἀνάθημα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἐκλέγει τὴν εὐρυτάτην καὶ τὴν καλλιτεχνικώτερον διὰ ποικιλμάτων κεκοσμημένην, ποικιλμάτων στιλβόντων ἅμα ὡς ὁ ἀστῆρ (Ἰλιάδ. Ζ' 289 κ. ἐφ.). Ἡδὲ πιθανὸν φαίνεται ὅτι ἡ Τροία ἦτο μᾶλλον προηγμένη ἐν τῇ τέχνῃ ἢ ἡ Ἑλλάς, διότι ἦτο ἀρχαιότερον κατασκευημένη χώρα, ἐν τούτοις κρινόμεν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου παρεχομένων γενεαλογικῶν ἀπὸ τῶν πρώτων προγόνων. Ἡ ἐκλεκτὴ ὅμως αὕτη ἐσθῆς καὶ ἡ συλλογὴ, ἐξ ἣς ἐλήφθη, δὲν ἦσαν ἔργα τρυφῶν γυναικῶν, ἀλλ' ἦσαν προϊόν τῆς ἐργασίας γυναικῶν, ἃς ὁ Πάρις εἶχε συμπαραλάβει διὰ θαλάσσης ἐκ Σιδῶνος. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ λέξις ποικιλματα, ἣτις περιγράφει τὰ ἐπὶ τῶν ἐσθῆτων σχεδιάσματα, δὲν φαίνεται συμπεριλαμβανούσα παραστάσεις ἀνθρωπίνων μορφῶν, τὰς ὁποίας ὁ Ὀμηρος, ὁ ἐξαιρετικῶς εὐαίσθητος ὡς πρὸς τὰς μορφάς, δυσχερῶς θὰ παρέβλεπεν, οὐδὲ θὰ ἤρακετο εἰς τὸ νὰ συμπεριλάβῃ αὐτὰς ἀπλῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς διακοσμῆσεως. Ὅταν ἡ Πηνελόπη καταφεύγῃ εἰς τὸ περίπυστον αὐτῆς τέγνασμα ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, ἀναφέρονται μόνον τὸ μέγεθος καὶ ἡ λεπτότης τοῦ ἵστοῦ, ὅστις προωρίζετο προφανῶς ὡς σινδῶν πρὸς περιτύλιξιν τοῦ σώματος τοῦ Λαέρ-

του ἀπλῶς δὲ τὸ γεγονός ὅτι τὴν νύκτα διελύετο καταδείκνυσιν ὅτι δὲν ἦτο καλλιτέχνημα. Τὸ ὄργανον, ὅπερ ἐχρησιμοποίησε ἡ Ἑλένη ἐν τῇ τετάρτῃ Ὀδυσσεΐᾳ ἐχρησίμευε μόνον πρὸς κλώτιμον· καὶ τοῦτο δ' ἀκόμη ἦτο δῶρον, ὅπερ ἐδόθη αὐτῇ ἐν Αἰγύπτῳ (Ὀδυσ. Δ 125 — 35). Ἐν τῇ τρίτῃ ὁμοίως Ἰλιάδι εὐρίσκειμεν αὐτὴν ἐργαζομένην ἐν τῷ ἰδίῳ δώματι ἐν ἰστίῳ, ὃν ἐποικίλλε (ἐν ἐπασεν, εἶναι ἡ λέξις, ἣν μεταχειρίζεται ὁ Ὀμηρος μόνον ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ) διὰ παραστάσεων πολλῶν μαχῶν τρώων καὶ ἀχαιῶν πολεμιστῶν (Ἰλιάδ. Γ 125). Ἐνταῦθα καὶ μόνον ἐνταῦθα παρ' Ὀμήρῳ (καθὸσον ὀφείλομεν νὰ ἐξαιρέσωμεν τὰ καθ' ὀλοκληρίαν ἰδανικὰ ἔργα) ἀνευρίσκειμεν τὸ ἀνώτερον ἐκεῖνο εἶδος τέχνης, ὅπερ συνίσταται ἐν τῇ ἐξεικονίσει τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς. Ἀλλ' ἡ ξενική προέλευσις εἶναι ἐνταῦθα φανερά, διότι ὀφείλομεν νὰ υποθέσωμεν ὅτι ἡ Ἑλένη ἐξέμαθε τὴν τέχνην εἴτε ἐν Σιδῶνι εἴτε ἐκ σιδωνίων θεραπαίνιδων, ὧν μνεῖα ἐγένετο. Ἡ μεταλλικὴ καλλιτεχνία κατέχει πολλῶν ἀνωτέρων θέσιν ἐν τοῖς ποιήμασιν ἢ ἡ ποικιλικὴ καὶ λαμβάνει πλείονας τῆς μιᾶς μορφᾶς. Κοινότερον παρίσταται ἐν φορητοῖς ἀντικειμένοις στολῆς ἢ ἄλλης χρήσεως· ταυτοχρόνως ὁμοίως εἶναι καὶ βοηθητικὴ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἣτις λαμβάνει κοσμητικὸν χαρακτήρα μόνον ἐν σχέσει πρὸς μεταλλικὴν ἐργασίαν. Ἡ τέχνη αὕτη εἶναι τοσοῦτον καθ' ὀλοκληρίαν ἀνατολικὴ ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῆς, ὥστε ἡ πρόσκτησις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεῦς παρέχει μίαν τῶν οὐσιαστικωτέρων υποθέσεων, ὅτι καθηρέθη οὗτος ὑπὸ τύπους ἀρχαῖος φοινικικός. Ὁ Ἡφαίστος καὶ ἡ Ἀθηνα (Ὀδυσ. Ζ 233, Ψ 460) εἰσὶν οἱ δύο διαρκεῖς διδάσκαλοι τεχνῶν, τῆς τελευταίας ταύτης διδασκούς τὰς γυναῖκας τὴν ὑφαντικὴν. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἡφαιστού φαίνεται συνταυτίζομενον πρὸς τὰ γραφόμενα τοῦ Ἡροδότου περὶ θεῶν, ὃ χαρακτηρισμὸς τῶν ὁποίων προήρχετο ἐξ Αἰγύπτου. Ἡ θεότης αὐτοῦ ἀνεπτύχθη πιθανῶς ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Αἰγαίου, ὡς ὄνομα φυσικῆς δυνάμεως, διότι πλέον ἢ ἀπαξ ἐχρησιμοποιεῖται ὡς συνώνυμον τοῦ στοιχείου τοῦ πυρός (Ἰλιάδ. Β 226, καὶ Ὀδυσ. Ω 71). Ἀλλ' ὁ χαρακτήρ οὗτος εἶναι καθ' ὀλοκληρίαν δευτερεύων παρ' αὐτῷ ἀπέναντι τοῦ χαρακτῆρος τοῦ τεχνίτου, πολεμεῖ δὲ κατὰ τῆς Τροίας πρὸς ἢν φιλιῶς διατίθενται αἱ τῆς φύσεως δυνάμεις. Ὁ ἀληθὴς αὐτοῦ χαρακτήρ εἶναι ὁ τοῦ τεχνίτου. Κτίζει τὰ Ὀλύμπια δώματα κατασκευάζει τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλεύου, τεχνουργεῖ τὰ πολυτιμότερα πάντων τῶν πολυτίμων σκευῶν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Μενελάου, ἐν οἷς καὶ ἀργυροῦν κρατῆρα μετὰ χρυσῶν χειλέων, δωρηθέντα τῷ ἀχαιῷ ἡγεμονίδῃ ὑπὸ τοῦ Φαίδιμου, βασιλέως τῆς Σιδῶνος (Ὀδυσ. Δ 617, Ο 417). Ὁ ἀργυρὸς κρατῆρ ὅστις ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεύου ὡς βραβεῖον ἐν τῷ δρόμῳ ἦτο σιδωμῶς τὴν κατασκευὴν καὶ εἰς Ἑλλάδα ἐκομισθῆ ὑπὸ φοινικίων ἐμπόρων. Δείγματα τῶν ἔργων τοῦ Ἡφαιστού βρῆθουσι ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Ἀλκινόου, ὅπου κατεσκευάσε τοὺς χρυσοὺς καὶ τοὺς ἀργυροὺς κύνας (Ὀδυσ. Η 91). Καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν ποιημάτων οὐδὲν φαίνεται σαφέστερον ἢ ἡ συσχέτισις τῆς μεταλλουργικῆς τέχνης μετὰ φοινικικῆς ἀκτῆς. Καὶ κατ' ἐπιφάνειαν ἔτι ἐπισκόπησις τοῦ ὁμηρικοῦ κειμένου καταδείκνυσιν ὑπὸ τὴν ἰδιαίτερον ταύτην ἐποψίαν τὴν ὀφειλῆν τῆς ἐλληνικῆς χερσονήσου πρὸς τὴν Ἀνατολήν. Ἐπειδὴ ὁμοίως γενικὸς ἐπεκράτει κανὼν παρὰ τῇ ἐλληνικῇ φυλῇ νὰ τελειοποιῇ ἅπερ οὕτως ἐκτῆτο εὐεργετήματα, μοναδικὸν παράδειγμα τοιαύτης τελειοποιήσεως πρόκεινται τὰ ἐν τῇ μεταλλουργικῇ τεχνουργήματα. Μετ' ἐκτάκτου τόλμης ὁ ἀχαιὸς ποιητὴς προικίζει τὰ ἔργα ταῦτα δι' αὐτομάτου κινήσεως. Ὁ χωλὸς Ἡφαίστος, εἰς τὸν ἄκμονα καὶ τὸ σιδηρουργεῖον αὐτοῦ προσπελάζων, ἐβοήθειτο ὑπὸ χρυσῶν γυναικείων μορφῶν, ὡς αὐτὸς ἐτεχνούργησε καὶ αἰτίνες ἐξεπαιδεύοντο ὑπὸ τῶν Ἀθανάτων (Ἰλιάδ. Σ 376, 417 — 20). Οὕτω καὶ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Ἀλκινόου, ἐκτὸς τῶν χρυσῶν νεανιῶν, οἵτινες κρατοῦσι δῆδας πρὸς φωτισμὸν τοῦ συμποσίου καὶ ἰσοτινές ἀναφέρονται ἄνευ ἄλλης ρητῆς εἰδικεύσεως, οἱ ἄρτι μνημονευθέντες χρυσοὶ καὶ ἀργυροὶ φρουροὶ κύνες προικίζονται διὰ τῆς ζωῆς, ἣτις ἀπῆρτετο πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπερησίας αὐτῶν, ἀπαλλασσόμενοι ταυτοχρόνως ὡς τὸ θεανάτου [καὶ τοῦ γήρατος (Ὀδυσ. Η 91—4, 100—2)]. Ἐν ταῖς θαυμαστάς λεπτομερείαις τῆς ἀσπίδος ὁ ποιητὴς φαίνεται πάντοτε χορηγῶν ζωὴν εἰς τὸ μεταλλικὸν τεχνουργήμα. Οὕτω θαυμαστικῶς ἀπέβη ταμίον πασῶν τῶν τῆς Ἀνατολῆς ἐφυρσεσῶν καὶ προφήτης τῶν λαμπροτέρων ἐκείνων θριάμβων, οὓς ἐμελλον μετέπειτα νὰ

συντελέσωσι οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ χρόνος ἐπέτρεπεν ἡδυνάμην ν' ἀποδείξω τὴν σχέσιν τῆς φοινικικῆς ἰδέας πρὸς τὴν θέσπισιν τῶν διαφόρων ἀγῶνων πρὸς τὴν γνῶσιν τῶν φαρμάκων, τὴν χρῆσιν τοῦ χοιρινοῦ ὡς εἶδους τροφῆς καὶ τὴν προμήθειαν δούλων εἰς τὴν ἀχαικὴν χώραν. Καιρὸς ὁμοίως εἶναι νὰ εἶπω καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ Ἀσσυρίας, ἣς οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστην μέχρι τοῦδε ἐποησάμεν μνεῖαν. Οἱ Ἀσσύριοι ἦσαν τότε ἀπομεμακρυσμένοι ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εὐρίσκωνται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν τοῦ ποιητοῦ γνῶσεων, οἱ παρίστανται ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ περιγραφῇ (Ὀδυσ. Δ 83—5) τῶν περιουσιῶν τοῦ Μενελάου ἐν τοῖς ΝΑ. Κατὰ συνέπειαν προαγόμεθα εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι, ὁτιδήποτε κἄν ἠρῶσθησαν οἱ Ἀχαιοὶ ἐξ Ἀσσυρίας, ἠρῶσθησαν τοῦτο ἄνευ ἀκρίβους γνῶσεως τοῦ τόπου τῆς προελεύσεως αὐτοῦ καὶ ὅτι τὸ ὄνομα καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Φοινικίων ἴσταντο ὡς ἄλλο μὴ διαφανὲς παραπέτασμα μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ μεγάλου νοτιοανατολικοῦ κράτους. Οὐχ ἤττολλὰ δυνατόν νὰ εἰσῆχθησαν ἐν τμηματικῇ μορφῇ. Ἀλλάχου (Landmarks of Homeric Study σσ. 127 κ. ἐφ., μνημονευμένων αὐτῶν τῶν συγγραφέων) κατήρτιτα συλλογὴν λεπτομερειῶν ἐκ τοῦ ὁμηρικοῦ κειμένου, αἰτίνες φαίνονται προδίδουσαι τὴν ἀσσυριακὴν καταγωγὴν. Ἐκ προθέσεως λέγω «προδίδουσαι», διότι στερούμεθα ἀμέσου πληροφορίας, ἑσωτερικᾶς δὲ μόνον ἔχομεν μαρτυρίας πρὸς ὁδηγίαν ἡμῶν. Θὰ παραθέσω μέρος αὐτῶν. 1) Ὁ Ὀμηρος παρίστησιν ἡμῖν τὸν μέγαν περιβάλλοντα Ὀκεανὸν ὡς τὴν ἀρχὴν οὐ μόνον τῶν ποταμῶν καὶ πηγῶν ἀλλὰ καὶ τῶν θεῶν ἅμα καὶ ἀνθρώπων. 2) Τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα Θάλασσα εἶναι χαλδαϊκῆς καταγωγῆς. 3) Ὁ Ποσειδῶν ἔχει φανεράν σχέσιν ὑπὸ τινὰ μέλας τὸ χρῶμα καὶ ὁ Χέας ἦτο ὁ δημιουργὸς τῆς μελαίνης φυλῆς. 4) Ἀποθῆωσις ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν πινακιδίων ὡς πρὸς τὸν Ἰσδοῦβάρ. Ἡ μόνη περίπτωσις ἀπολύτου καὶ καθαρᾶς ἀποθεώσεως εἶναι ἡ τῆς Λευκοθέας· αὕτη δὲ ἀνήκει εἰς τὸν φοινικικὸν ἢ ἀνατολικὸν κύκλον. 5) Ἡ Βαβυλωνίων σημασιὸς τὸ γιγαντιαῖον μέγεθος καὶ τὴν ῥώμην τῶν ἀρχαίων ἀνθρώπων καὶ οὕτω· ὁ Ποσειδῶν σχετίζεται ποικιλοτρόπως πρὸς τοὺς γίγαντας. 6) Ἡ Ἰστάρ τῶν πινακιδίων φαίνεται ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν παρ' Ὀμήρῳ Ἀφροδίτην, ἣς τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν τῆς λατρείας δυνάμεθα ν' ἀνιχνεύσωμεν διὰ τῆς συναφείας αὐτῆς κυρίας μετὰ τῆς Πάφου καὶ εἶτα μετὰ τῶν Κυθέρων. 7) Ἀἰδωνεύς, ὁ τῶν Ἑλλήνων Πλούτων, ἔχει μεταξὺ ἄλλων παρ' Ὀμήρῳ καὶ τὸ ἐπίθετον πύλας, ὃ ἐξασφαλίζων τὰς πύλας. Ἐκ τοῦ ὁμηρικοῦ κειμένου μικρᾶς τυγχάνει ἐρμηνείας ὁ ὅρος οὗτος. Ὁ ἀσσυριακὸς ὁμοίως Ἄδης ἔχει ἐπτὰ πύλας· ἡ κυριώτερά δὲ ἰδέα, ἣν ἐκφράζει, δὲν εἶναι ἡ τῆς ἀποδοχῆς τῶν νεκρῶν ἀλλ' ὁ τοῦ κλεισίματος αὐτῶν ἐντὸς αὐτοῦ. 8) Ἡσχέσις τῆς υἰότητος καὶ τὸ ταύτην παρακολουθεῖν ὁμοειδὲς τῆς θελήσεως, παρὰ τῷ θεῷ Μερδαχ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ παριστάνεται κατὰ τρόπον ἰδιαζόντως θαυμαστὸν διὰ τῆς συνταυτίσεως τῆς θελήσεως τοῦ Ἀπολλωνος τῆς Ἰλιάδος καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Διός. 9) Ἡ βαβυλωνιακὴ τριάς Ἄνν, Βέλ καὶ Χέας εἶναι ἡ πιθανὴ πηγὴ τῆς ὁμηρικῆς τριάδος τοῦ Διός, Ποσειδῶνος καὶ Ἀἰδωνεύς. 10) Ὅπουδήποτε κἄν ἀπαντᾷ ἰδιόζουσα σημασίσις ἀσσυριακῆς ἀστρολογίας, ὡσεὶ νὰ ἐβασίζετο ἐπὶ ἐνδείξεων ἐκ μέτρων τῆς χαλδαϊκῆς ἀστρολογίας. 11) Ὁ ἐπταίσμιος, τοῦτέστιν ἡ συστηματικὴ καὶ σημαντικὴ χρῆσις τοῦ ἀριθμοῦ ἐπτὰ, εἶναι ἰδιαζόντως χαλδαϊκός. Ἡ μόνη προέχουσα χρῆσις τοῦ ἀριθμοῦ τούτου παρ' Ὀμήρῳ γίνεται ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐπτὰ πύλας τῶν Θεῶν. Ἡδὲ αἱ Θῆβαι ἦσαν ἡ μόνη τῶν Ἀχαιῶν πόλις, ἣτις παρ' Ὀμήρῳ σαφῆ ἔχει τὴν ἐξ Ἀνατολῆς ἀρχὴν αὐτῆς. 12) Ὁ Κ. Ρώουλις παρῆγε λόγους, ὑποστηρίζοντας τὴν ὑπόθεσιν ὅτι οἱ ἀσσύριοι θεοὶ ἦσαν περὶ τοὺς 19, ὃ δὲ Ὀμηρος εἰς 20 περίπου ἀναριθμῶν τοὺς ὀλυμπίους θεοὺς. 13) Ἡ κάθοδος τοῦ Ἰστάρ εἰς τὸν Ἄδην προῦκάλει μεγάλην σύγχυσιν ἐν τῷ ἀνω κόσμῳ· δυνάμεθα δὲ ἴσως νὰ συγκρίνωμεν τοῦτο πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἡλίου ἀπειλήν τοῦ Διός, ὅτι δηλ. ἂν ἀπερρίπτετο ἡ αἴτησις αὐτοῦ, θὰ ἔπαυε διατρέχων τὸν οὐρανὸν καὶ θὰ ἔλαμπε μόνον ἐν τῷ κάτω κόσμῳ (Ὀδυσ. Μ. 374—83). 14) Ἐπὶ τῶν πινακιδίων ὁ κατακλυσμὸς θεωρεῖται ὡς συνέπεια ἀμαρτήματος, ὃ δὲ περὶ κατακλυσμοῦ ὑπαινιγμὸς ἐν ὁμηρικῇ παραμοιάσει, συσχετίζεται πρὸς παραπτώματα τῶν ἀρχόντων. 15) Ἐν

τῶ βαβυλωνιακῷ συστήματι ἡ θεὰ Σελήνη φέρεται ὡς πατήρ τοῦ θεοῦ Ἡλίου. Παρ' Ὁμήρῳ ὅμως ἡ σελήνη οὐδαμῶς προσωποποιεῖται, ἐνῶ τρεῖς ἀπαντῶμεν τὸν ἥλιον ὑπὸ τὸ πατρωνυμικὸν Ὑπερίων ἐν ἐκάστη δὲ τῶν τριῶν περιπτώσεων τὸ σχετικὸν χωρίον αὐστηροτάτην ἔχει συναφείαν πρὸς τὴν Ἀνατολήν.

Ἡδὴ περαινῶ τὴν ἐλαχίστην ταύτην συμβολὴν εἰς μέγα ζήτημα. Εἰλικρινῆ δὲ θὰ αἰσθανθῶ χαρὰν ἂν ἀποδειχθῆ ἐν οἰωδῆποτε βαθυῦ πηγῇ ἐνδιαφέροντος ἡ ὠφελείας δι' οἰονδῆποτε τῶν μελῶν τοῦ τῶν Ἀνατολιστῶν συνεδρίου τοῦ 1892.

Ἡ ΓΡΙΖΕΛΙΣ. ΕΝ Τῷ ΓΕΡΜΑΝΙΚῷ ΔΡΑΜΑΤΙ.

Ἐδημοσιεύσαμεν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῷ Νεολόγῳ καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει μελέτην περὶ τοῦ ἐκτάκτως ἐν τῇ Γαλλικῇ Κωμῳδίᾳ ἐπιτυχόντος Μυστηρίου τοῦ Ἀρμάνδου Silvestre Γριζελίδος (Gisélidis) καὶ τοῦ μύθου τῆς Γριζελίδος καθόλου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ μελέτῃ ἡμῶν ἐκεῖνη παρετηρήσαμεν μὲν ὅτι καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἡ περὶ τῆς Γριζελίδος παράδοσις ἐδραματοποιήθη ὑπὸ F. Halm, οὐδεμίαν ὅμως παρέσχον ἀνάγνωσιν τοῦ γερμανικοῦ δράματος, ἐπανερχόμεθα νῦν, ἵνα συντόμως πράξωμεν τοῦτο, ἀκολουθοῦντες τῷ Saint-Marc Girardin. Ὡς εἶπομεν τὸ δράμα ἐποιήθη ὑπὸ Φριδερίκου Halm. Τὸ ὄνομα Friedrich Halm εἶνε ψευδώνυμον, ὅφ' ὃ ἔγραφε τὰ δράματα αὐτοῦ ὁ εὐγενὴς αὐστριακὸς βαρῶνος Φραγκίσκος-Ἰωσήφ de Münch-Bellinghausem, ἅτινα λογίζονται ἐκ τῶν καλλίστων τοῦ γερμανικοῦ θεάτρου. Ἐγεννήθη δὲ ὁ δραματοποιὸς οὗτος ἐν Κρακοβίᾳ τῷ 1806, γενόμενος τὸ πρῶτον σύμβουλος τοῦ Κράτους, εἶτα ἔφορος τῆς αυτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης καὶ τὸ 1866 ἐπόπτης τοῦ αυτοκρατορικοῦ θεάτρου, ἀπέθανε τὸ 1871. Ἐν τοῖς δράμασιν αὐτοῦ καὶ ταῖς κωμυδίαις καταλέγεται καὶ τὸ ἐλληνικῆς ὑποθέσεως Ἰφιγένεια ἐν Ἀελοῖς. Ἡ Γριζελίς ἐγένετο τὸ πρῶτον ἔργον ὅπερ ὁ γερμανὸς δραματικὸς συγγραφεὺς ἀνεθίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ 1855 καὶ ὅπερ ἐπέτυχε λίαν. Ἐν αὐτῇ ἡ Γριζελίς μετατίθεται ἐν τοῖς ἰπποταῖς τῆς Στρογγύλης-Τραπέζης. Ἰδοὺ δὲ ἡ ἀνάγνωσις αὐτοῦ :

Ὁ ἀλαζῶν καὶ σκληρὸς Περσιβάλ (Percival) νυμφεύεται τὴν Γριζελίδα, θυγατέρα ἀνθρακῆος. Ἦν δ' εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος ἐπὶ τῇ ὠραιότητι καὶ τῇ ἀρετῇ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὅτε ἡμέραν τινὰ μεταβάνα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως Ἄρτου (Artus) ἠρώτησεν αὐτὸν μετ' εἰρωνείας ἡ σύζυγος τοῦ Ἄρτου Ζινέρβα, ἣν ἄλλοτε ὁ Περσιβάλ ἠγάπησεν, ἀλλ' ἦν κατελίπεν ὡς κενόδεξον, ἐὰν ἐνυμφεῖται. —Ναί.—Καὶ μετὰ τίνος; —Μετὰ τῆς Γριζελίδος, τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀνθρακῆος, ἀπήντησε μετὰ παρησίας. Τότε πᾶσαι αἱ κυρίαι τῆς αὐλῆς ἤρξαντο γελῶσαι καὶ σκώπτουσαι αὐτόν, μάλιστα δὲ ἡ Ζινέρβα. Ὁ Περσιβάλ ἐξοργισθεὶς ἕνεκα τῶν χλευασμῶν τούτων, ἀνέκραξεν ὅτι ἐὰν ἡ ἀρετὴ ὀρίζει τὴν θέσιν ἐκάστου ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ Γριζελίς ἐστὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἡ Ζινέρβα πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς. Τοὺς λόγους δὲ τούτους ἀκούσας ὁ τῆς Ζινέρβας ἐραστῆς Λανσελότος, ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς καὶ οἱ δύο ἰπποταῖ ἀντιμετωπίζονται καὶ σύρουσι τὰ ξίφη. Ἀφικνεῖται ὁ Ἄρτος, ἡ δὲ Ζινέρβα πρὸς κατάπαυσιν τῆς ἔριδος διακηρύττει ὅτι δέχεται νὰ ὑποκλίνηται πρὸ τῆς Γριζελίδος, ἐὰν αὕτη ὑποστῇ τὰς τρεῖς δοκιμασίας ἃς προβάλλει αὐτῇ καὶ αἵ αὗται τυγχάνουσιν ὅσαι ταῖς τοῦ διηγήματος τοῦ Βορκακίου. Ὁ Περσιβάλ ἀποδέχεται τὸ ὄρον τοῦτον, ὃ τῇ Γριζελίς ἐμέλλε νὰ ἦ τὸ θῆμα, ἀφαιρεῖται αὐτῆς τὸ τέκνον, ἀποπέμπει αὐτήν, βαίνει δὲ οὐχὶ πλέον τοῦ μαρκησίου Saluces, —ἔστι δὲ τι ὀδυνηρότερον γυναικί τοῦ νὰ παρασκευάσῃ αὐτὴ αὐτὴ τὸν θρίαμβον τῆς ἀντιζήλου αὐτῆς; —ζῆτεὶ παρὰ τῆς Γριζελίδος νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν αὐτῆς ὅπως σώσῃ τὴν ἑαυτοῦ, ἡ δὲ Γριζελίς ἀποδέχεται τοῦτο ἄνευ ἀντιρρήσεως. Ὁ Περσιβάλ ἐσπαράσσει τὴν καρδίαν ταλαιπωρῶν τὴν ἀτυχῆ Γριζελίδα, ἀλλ' ἡ ὑπερφανία αὐτοῦ οὐδαμῶς ἐπέτρεπεν αὐτῷ ν' ἀπολέσῃ

τὸ στοίχημα, ὅπερ συνέθετο τῇ Ζινέρβα, ἤθελεν ὅπως αὕτη κύπτῃ πρὸ τῆς Γριζελίδος, ἐφρόνει ὅτι ἡ στιγμή τοῦ θριαμβοῦ ἀποζημιώσει τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἐφ' οἷς ἔπασχεν, ἐφρόνει πρὸς τούτους ὅτι ἡ ἐκθεσμένη τιμὴ αὐτοῦ ἐδικαιολογεῖ τὴν σκληρὰν αὐτοῦ ἐπιμονὴν κατὰ τῆς Γριζελίδος. Τέλος ἡ Ζινέρβα ἠττάται, ἡ Γριζελίς θριαμβεύει τοὺς ἄλλους αὐτῆς ὑποστᾶσα. Ἄλλ' αὕτη ἠγνοεῖ μέχρι τοῦδε ὅτι τὰ πάντα ἦσαν δοκιμασία· ἐπὶ τέλους μαθαίνει τοῦτο, καὶ ἐνταῦθα ὁ γερμανὸς συγγραφεὺς ἐπινοεῖ λύσιν ὄλους νέαν, διαφέρουσαν τῶν προτέρων, δικαίαν, κατὰ τὸν Saint-Marc Girardin, παθητικὴν καὶ βαθεῖαν ἄμα, ἥτις δέον νὰ ἱκανοποιήσῃ ἡμᾶς ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ κατὰ τοῦ Περσιβάλ, κατὰ τοῦ ἀνδρὸς ὅστις ἐπέβαλεν ὀδυνηρὸν παιγνίδιον τῇ συζύγῳ αὐτοῦ, «καὶ ὅμως, ἐπάγεται ὁ αὐτὸς γαλάτης κριτικὸς, φητινὴ πληρέστατα συμφωνοῦμεν, ἡ λύσις αὕτη, καίπερ εὐφυῆς, οὐχὶ ὅσον ἡ παλαιὰ εὐχαριστεῖ με».

Ἰδωμεν νῦν τροχάδην ὁποῖα ἡ λύσις αὕτη. Ἡ σκληρὰ Ζινέρβα καὶ ὁ Ἄρτος ἀγγέλλουσι τῇ Γριζελίδῃ, ὀδηγηθεῖσα ἐνώπιον πάσης τῆς αὐλῆς, ὅτι τὰ παθήματα αὐτῆς οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ δοκιμασίαι ἐπὶ τῇ ἀρετῇ αὐτῆς, προβληθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ζινέρβας καὶ δεκταὶ γενόμεναι ὑπὸ τοῦ Περσιβάλ. Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἄρτου, ἡ ὠραία Ὀριάνη, ἀναπτύσσει αὐτῇ τὰ πάντα μετ' ὀλίγης τῆς ἀφελείας, ἥτις χαρακτηρίζει τὴν γυναικὰ τοῦ κόσμου, μὴ φαινομένη ποτὶς ὅτι αἰσθάνεται ὅτι ἐκεῖνο ὅπερ ἦν παιδιὰ δι' αὐτὴν ἦν φοβερὰ ὀδύνη διὰ τὴν Γριζελίδα. «Δύω λέξεις, εἶπεν ἡ Ὀριάνη, θὰ καταστήσωσιν ὑμῶν, ὠραία Γριζελίς, φανερόν τὸ πρᾶγμα. Πᾶν ὅ,τι ἀπὸ τῆς χθὲς συνέβη ἦν ἀστείότης, χαριεντισμὸς. Ἦτο κωμωδία, ἦν μετεχειρίσθη ὁ Περσιβάλ, ὁ ἔστιν ὅτε τρελλός, προελθούσα ἐκ τίνος στοιχήματος ἐπὶ τῷ ἄλλῳ ταπεινώσεως ὠραίας δεσποίνης. Εἰργάσατο ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ κόρη ἀνθρακῆος, ἀνυψωθεῖσα εἰς τάξιν κομισσῆς, ἦν ἀξία τοιαύτης τιμῆς, ἀξία τῆς εὐγενοῦς τάξεως τοῦ Περσιβάλ».

Ὁ Περσιβάλ ἐξέρχεται τοῦ πλήθους, πλησιάζει τὴν Γριζελίδα καὶ ἀπευθύνει αὐτῇ τοῦδε τοὺς λόγους :

«Γριζελίς, ἀγαπητὴ μοι Γριζελίς, μὲ θέλεις; Ἄ! συγγνώμην, συγγνώμην, γλυκεῖα μου ψυχῇ! ἀπόσθεσον τῆς μνήμης σου τὴν ἀνάμνησιν τοῦ κακοῦ, ὅπερ σοὶ προὔξενησα».

Ἡ Γριζελίς χωρήσασα ἐν βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω, παρατηρεῖ αὐτὸν μετὰ στοργῆς, εἶτα ὡσεὶ ἀφυπνυθεῖσα ὅτε ἐν ὀνείρῳ εὐρίσκειτο :

«Κωμωδία; Ἀστείότης; Ὀμίλησον, σύ, Περσιβάλ, νὰ ἀκούσω τοῦτο ἀπὸ τοῦ στόματός σου. Εἰπέ μοι τί συνέβη. Ἦτο πρόκλησις; Ἦτο πρὸς δοκιμασίαν μου; Ἦτο παιγνίδιον;

ΠΕΡΣΙΒΑΛ. Σοὶ τὸ βεβαίῳ, τὸ πᾶν δ' ἐτελείωσε. Τὸ τέκνον σου σοὶ ἀποδίδεται· πᾶν ὅ,τι ἀγαπᾷς σοὶ ἀνήκει. Συγχώρησόν με· μὴ ἀναπολῆς πλέον τὰ συμβάντα· λησμονήσον καὶ συγχώρησον!

ΓΡΙΖΕΛΙΣ, δακρῦουσα. — Παιγνίδιον! Παιγνίδιον! Καὶ ἐγὼ λοιπόν; Ἄ! τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἐπλήρωσα διὰ πολλῶν δακρῶν!

ΠΕΡΣΙΒΑΛ. Κλαίεις, Γριζελίς. Μ' ἔσκωψαν, βλέπεις, διότι ἔλαβον ὡς σύζυγον πτωχὴν κόρην, γεννηθεῖσαν ἐν τῷ βᾶθει τοῦ ἀνθρακῆος; κατεγέλων μου ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς θείας ὠραιότητός σου δὲν ἐπλαισιούτο πλουσίως. Λοιπόν! ἀντέταξα εἰς τοὺς ὑπερφάνους αὐτῶν τίτλους τοὺς τίτλους τῆς ἀρετῆς σου, τὴν εὐγενῆ σου καρδίαν, τὴν ἀγγελικὴν σου ψυχὴν. Ὅπως ἀποδειχθῆ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἡ ὑπεροχὴ σου ὑπέστης τὰ μεγάλα ἐκεῖνα δεινά, ἀλλ' ἐξῆλθες αὐτῶν ἐνδοξος. Ἡ Ζινέρβα ἀνεγνώρισε τοῦτο· αὕτη ὀφείλει νὰ κύπτῃ ἐνώπιόν σου· αὕτη ἐστὶ πρὸ τῶν ποδῶν σου, ἡ δὲ Ἀγγλία θὰ ἴδῃ τοῦτο, καὶ ἡ Ἀγγλία καὶ ὁ κόσμος ἀντηχήσουσιν ἐκ τῶν ἐγκωμίων σου, ἐκ τῆς δόξης σου. Διὰ τοῦτο δὲν με θέλεις πλέον;

Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ θριαμβοῦ τούτου, ὅστις κατὰ τὸν Περσιβάλ ἔδει νὰ παρηγορηθῇ τὴν Γριζελίδα ἐν πᾶσιν, ἡ Ζινέρβα ἐκλίνε τὰ γόνατα πράγματι πρὸ τῆς Γριζελίδος..

ΓΡΙΖΕΛΙΣ. — Ἄ, κυρία, κυρία, ἐγέρθητε! Ἐγέρθητε παρακαλῶ! Ὅχι· ὑμεῖς δὲν ὀφείλετε παντάπασιν νὰ κάμπτητε τὰ γόνατα πρὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀνθρακῆος. Ἐὰν ἐνίκησα, δὲν δέχομαι τὸ ἄθλον, ὅπερ ἀντιτῆς ἰδανικότητος, ἰδανικότητος πικρᾶς προσφέρεται. . . . Ναί, κυρία, ὄλαι· αἱ θλίψεις, ὄλαι· αἱ ἀγωνίαι, ἃς ὑπέστην ἦσαν ἦττον σπαρακτικαὶ τῆς δεινῆς ἀλγηδόνος, ἣν αἰσθάνομαι τῇ στιγμῇ τούτῃ. . . . Οὐδέποτε

πλέον ἢ χαρὰ θὲ εἰσέλθῃ εἰς τὴν καρδίαν ταύτην καὶ οὐδέποτε πλέον τῇ θά λάμψῃ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τούτοις. . . . ».

(Τῷ Περσιβάλ.) « ὦ Περσιβάλ, ἐπαιξας τὴν εὐτυχίαν μου, καὶ ἀπόλεσας αὐτήν. Ἡ εὐαίσθητος αὕτη καρδία δὲν ἦτο ἢ ἄθυρμα εἰς τὰς χεῖρας σου καὶ συνέτριψας αὐτό. . . . ».

(Τῷ πατρὶ αὐτῆς) « Ἄ! ἀναχωρήσωμεν, πάτερ μου! . . . Δὲν δύναμαι πλέον ν' ἀναπνέω ὑπὸ τοὺς θόλους τούτους. . . . ».

ΠΕΡΣΙΒΑΛ. — Ὅλον μου τὸ αἷμα πῆγνυται εἰς τὰς φλέβας μου, ἐκάστη λέξις τὴν ὁποίαν μοὶ λέγεις εἶνε πληγὴ ἐγγχειροῦ ἐν τῷ στήθει μου. ὦ! ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἀδύνατον! Νῦν σὺ θέλεις νὰ με ἀπατήσης. . .

ΓΡΙΖΕΛΙΣ. — Περσιβάλ, ἰδέ με εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ ὀφθαλμοὶ μου προσπίπτοντες εἰς τοὺς ἰδικούς σου εἶνε πλήρεις δακρύων: τὰ χεῖλιά μου ὅταν σοὶ ὁμιλῶσι τρέμουσιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ σοὶ ὁμιλήσω, διότι ὀφείλω νὰ σοὶ ἀποκαλύψω ὅλην τὴν καρδίαν μου. . . . Δὲν ἔζων ἢ διὰ σοῦ, Περσιβάλ· ἡ ψυχὴ μου σοὶ ἀνήκεν, ἀλλὰ δὲν ἐνόησες αὐτήν, τὴν κατεσπάραξας. Μετεχειρίσθης αὐτήν ὡς παιγνίδιον τῆς πίστεως, ἀφοσιώσεως, τοῦ ἔρωτός μου. . . . Οὐδέποτε με ἠγαπήσας. . . . Οὐδόλως δύναμαι νὰ ζήσω πλέον μετὰ σοῦ, Περσιβάλ! . . .

ΠΕΡΣΙΒΑΛ. — Τί συλλογίζεσαι: Ὅχι δὲν θὰ με ἐγκαταλείψης Γριζελίς!

ΓΡΙΖΕΛΙΣ. — Μολοντί γεννηθεῖσα ἐν καλύβῃ, δὲν δύναμαι νὰ χρησιμεύσω ὡς ἄθυρμα ἰδιοτροπιῶν, ὡς κατάθεσις εἰς τὴν τύχην, νὰ με ἀπολέσης ἢ νὰ με κερδίσης εἰς τὸ πρῶτον ρίψημον τοῦ κύβου. Δὲν με ἠγάπησας, Περσιβάλ, ἐν δὲ τῇ πεποιθήσει ταύτῃ, ἐὰν ἴδωσιν νὰ συγκατατεθῶ νὰ διατηρήσω τὸν τίτλον τῆς συζύγου σου, θὰ ἤμην ἀνάξια αὐτοῦ, ὃν ποτὲ ἔφερον. . .

ΠΕΡΣΙΒΑΛ. Ὅχι, Γριζελίς, δὲν θὰ με ἐγκαταλείψης! Μοὶ ἀνήκει, οὐδεμία δὲ δύναμις θὰ σὲ ἀποσπάσῃ τῶν χειρῶν μου: οὐδεὶς ἐν τῷ κόσμῳ θάδυνηθῇ νὰ σε ἀπαλλάξῃ τοῦ ὄρκου πίστεως, ὃν μοὶ ἔδωκας.

ΓΡΙΖΕΛΙΣ. — Σὺ αὐτὸς ἀπῆλλαξάς με αὐτοῦ. Σὺ κατασυνέτριψας τὰς ἀλύσεις τοῦ ἔρωτος. Πρέπει νὰ χωρισθῶμεν. . . .

ΠΕΡΣΙΒΑΛ. — Γριζελίς, Γριζελίς! Θὰ μείνης, τὸ θέλω, τὸ διάτασσω!

ΑΡΤΟΣ. — Στῆτε, κύριε Περσιβάλ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης λαμβάνω τὴν Γριζελίδα ὑπὸ τὴν προστασίαν μου. Ὑμεῖς αὐτὸς παρητήσατε τὰ δικαιώματα ὑμῶν. Αὕτη ἐπαναλαμβάνει λοιπόν, διότι θέλει τοῦτο, τὴν ὁδὸν τῆς καλύβης αὐτῆς. . . Ἡ οἰκία σου ἔσται ἔρημος, Περσιβάλ· ἡ εὐτυχία ἐξῆλθεν αὐτῆς. Μένε μονήρης ἐν τῷ ἐξαισίῳ σου πύργῳ· θεράπευε αὐτὸς ἑαυτόν, καὶ ἔστω σοὶ προσπάθεια νὰ ἐπανεύρῃς τὴν εἰρήνην, εἰ δυνατόν.

Τοιαύτη ἡ λύσις, ἣν ἐπιφέρει ὁ F. Halm ἐν τῷ δράματι αὐτοῦ. « Ἡ λύσις αὕτη, ἐπάγεται ὁ Saint-Marc Girardin, εἶνε νέα καὶ παθητική, δικαία πρὸ παντός· διότι τέλος ὁ Περσιβάλ τιμωρεῖται ἐπὶ ταῖς σκληραῖς δοκιμασίαις εἰς ἃς ὑπέβαλε τὴν Γριζελίδα. Ἐπιπροστίθεται ἄμα, ὅπως μὴ λείψῃ τι ἐκ τῆς ἀξίας τῆς λύσεως ταύτης, ὅτι εἶνε φυσική. Ἐν ὅσῳ ἡ Γριζελίς θεώρει τὰς δοκιμασίας ἃς ὑφίστατο πραγματικὰς, ὑπέφερον αὐτὰς πάσας, ἀρυσμένη ἰσχύϊ ἐκ τοῦ ἔρωτος αὐτῆς καὶ ἐκ τοῦ ὀφειλομένου σεβασμοῦ τῷ συζύγῳ αὐτῆς, ἀλλ' ὅτε αὕτη μαθαίνει ὅτι τὰ πάθη αὐτῆς, ἦσαν πείραμα καὶ στοίχημα, τότε ἐξηγέρθη ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς ἐπανάστασις ὅλως φυσική. Ὁ Περσιβάλ δὲν ἠγάπα λοιπὸν αὐτήν, μετεχειρίζετο αὐτήν ὡς ἄθυρμα ὅπως τὴν βασιανίτζη; Τὸ πᾶν πρέπει νὰ ἦ εἰλικρινὲς ἐν τοῖς συζύγοις. Ἐὰν αἱ δυστυχίαι τῆς Γριζελίδος ἦσαν ταυτοχρόνως τοιαῦται καὶ τοῦ Περσιβάλ, εὐκόλως αὕτη ὑπέφερε ταύτας· ἀλλὰ ἐὰν ὅ,τι προξενεῖ θλίψιν ταύτη, ἐκεῖνον ἐστὶ παιδιὰ, ἐὰν ὁ μὲν ἀστείζεταί, ὁ δὲ ὑποφέρει, ἀδύνατος πλέον ἢ ἐμπιστοσύνη καὶ τὸ φίλτρον. Ἡ Γριζελίς δύναται τὰ πάντα νὰ ὑποστῇ, ἀπέδειξε δὲ τοῦτο· ἀλλ' αὕτη οὐδαμῶς φέρει τὴν ἀπάτην. Τοῦτο δὲ τὸ κακὸν ἐξήντησε τὴν ὑπομονὴν αὐτῆς καὶ κατέστρεψε τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς ».

« Ἡ λύσις λοιπὸν τῆς γερμανίδος Γριζελίδος ἐστὶν ἀληθῆς καὶ ἡ ἠθικὴ ἐπανάστασις, ἣν ὁ συγγραφεὺς διετύπωσε καὶ παρέστησε ἐν τῇ ἡρωϊδῇ αὐτοῦ εἶνε φυσική. Διακριτέον ἐνταῦθα ἰσχυρὰν καὶ ἀγγίνουον ψυχολογικὴν μελέτην. Ἀλλὰ τίνος ἕνεκα ἡ λύσις αὕτη, καίπερ ὅλως νέα καὶ ὅλως ἀληθῆς, οὐδαμῶς εὐχαριστεῖ με τόσον, ὅσον ἡ τοῦ Βοκκαίου καὶ τοῦ Περράλ (Perrault); Οὐδένα ἕτερον λόγον γινώσκω ἢ τὸν ἐξῆς: ἡ λύ-

σις αὕτη παραλυεῖ ἡμᾶς. Ἰδόντες τοσοῦτον παθοῦσαν τὴν Γριζελίδα, ἐπεθυμοῦμεν νὰ εὐτυχίσῃ, τοῦτο δὲ οὐδόλως, γίνεταί ταύτης ἀπορριπτοῦσης τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον, ὅπερ ἀποδίδωσιν αὐτῇ ὁ σύζυγος. . . .

« Ἡ χαρὰ τοῦ λαοῦ, ὅστις χειροκροτεῖ βλέπων τὴν Γριζελίδα θριαμβεύουσαν ἐν ταῖς δοκιμασίαις αὐτῆς, ἐγγυτέρον ἐστὶ τῆς ἀληθείας τῆς δικαίας μὲν, ἀλλὰ καὶ θλιβερᾶς λύσεως τοῦ γερμανικοῦ δράματος. Ἡ γερμανικὴ Γριζελίς ἱκανοποιεῖ διὰ τῆς ρήξεως αὐτῆς πρὸς τὸν Περσιβάλ, τὴν ἀντιπάθειαν, ἣν αἰσθανόμεθα ἐναντίον αὐτοῦ, οὐδόλως ὅμως ἱκανοποιεῖ τὴν συμπάθειαν ἣν πρὸς ἐκείνην τρέφομεν καὶ τὴν χαρὰν ὅψ' ἴς καταλαμβάνόμεθα ὀρῶντες ἐκείνην εὐτυχῇ καὶ θριαμβεύουσαν. Ἡ ἀνάγκη τοῦ βλέπειν τὴν ἀρετὴν ἀμειβομένην εἶνε αἰσθημα κοινὸν μὲν ἄλλ' εὐγενές, πανίσχυρον ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ τῷ μυθιστορήματι καὶ ὅπερ δὲν πρέπει ν' ἀποκρούωμεν ἄνευ ἀνάγκης ».

« Ἡ Γριζελίς εἶνε ὁ κάλλιστος τύπος τῆς συζυγικῆς ὑπομονῆς καὶ πίστεως, ἀλλ' ὁ τύπος οὗτος ἐν ἀρθονία ἀπαντᾷ ἐν τῇ φιλολογίᾳ τοῦ μέσου αἰῶνος καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Πρᾶγμα παράδοξον! ἡ γυνὴ οὐδέποτε μᾶλλον ἐπεκρίνετο καὶ μᾶλλον ἐνεπαίζετο ἢ ἐν τῇ φιλολογίᾳ τοῦ μέσου αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε μᾶλλον ἐνεκοιμιάζετο καὶ ἐδοξάζετο. . . Ἡ Γριζελίς μεγίστης τιμῆς ἀξία τυγχάνει (οὕσα ὅτι ἡ ὑποταγὴ αὐτῆς ἦν ἐκουσία καὶ ἐξ ἀφοσιώσεως. Ὑπῆρχον ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ὑπάρχουσιν ἐν Ἀμερικῇ γυναῖκες, ἃς οὐχὶ κάλλιον τῆς Γριζελίδος μετεχειρίσθησαν, ἃς λαμβάνουσι καὶ ἐγκαταλείπουσι, παρ' ὧν ἀφαιροῦνται τὰ τέκνα, ἀλλ' αὐτὰ ἰεῖσι δούλαι εἰς ἃς ὁ νόμος ἀρνεῖται τὸ δικαίωμα τοῦ ἔχειν ἰδίαν θέλησιν. Ἐν τῇ Γριζελίδῃ ἡ γυνὴ μετέβαλε τὴν δουλείαν εἰς εὐπέθειαν. Ἴδου ἡ ἀξία αὐτῆς. Ἡ δὲ φιλολογία τοῦ μέσου αἰῶνος ἢ ἡ νεωτέρα φιλολογία συγνάξις παρέστησε τὴν ἀξίαν ταύτην ἐν τῇ γυναικί ».

Ταῦτα ὁ Saint-Marc Girardin λέγει περὶ τῆς Γριζελίδος, ὅστις πλείους θὰ εὗρισκε ἔτι λόγους τοῦ θαυμασμοῦ αὐτοῦ, εἰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ εἶχε καὶ τὸ μυστήριον τοῦ ἀγνωστού δραματικοῦ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ὅπερ φαίνεται ἄγνωστῷ. Παρ' ὅμιν πλείστα ὅσα φέρονται παραδείγματα συζυγικῆς ἀφοσιώσεως καὶ ὑποταγῆς, ἀνάλογα πρὸς τὸ τῆς Γριζελίδος καί, ὡς εἶπομεν καὶ ἐν τῇ περὶ Γριζελίδος μελέτῃ ἡμῶν, αἱ συλλογαὶ τῶν Passow καὶ Legrand καὶ τῶν ἄλλων συλλογῶν ἡμετέρων τε καὶ ξένων πλείστα παρέχουσι δημοτικὰ ἄσματα, ἐξυμνοῦντα ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην συζυγικὴν, ὥστε φυσικωτέρων ἡμεῖς μᾶλλον δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν λύσιν ὡς αὐτὴν ἢ παραδόσις παρουσίασε καὶ ὁ Βοκκάκιος καὶ ὁ δραματικὸς ποιητὴς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος διέγραψαν.

Ἡ λύσις δὲ τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἀρμάνδου Silvestre καὶ Εὐγενίου Morand ἐστὶ σύμφωνος τῇ ἐκφραζομένῃ ἰδέᾳ ὑπὸ τοῦ Saint-Marc Girardin ἢ μᾶλλον πρὸς τὴν παράδοσιν, ἣν ἀνέγραψαν ὁ τι Perrault καὶ ὁ Βοκκάκιος. Ἡ νεωτέρα Πηνελόπη ἱκανοποιεῖται δι' αὐτῆς πληρέστατα.

Ο. Α.

ΜΟΥΣΙΚΗ.

ΡΩΣΙΚΑ ΑΪΣΜΑΤΑ

Ἐν τῇ ρωσικῇ μουσικῇ ἀπαντᾷ χρᾶμα τραγύττης ἄμα καὶ ἀπαλόττης, ἐξεγέρσεως καὶ μονοτονου ἡρεμίας, μετὰ ριζικῶν μεταβολῶν ὡς πρὸς τὸν χρόνον καὶ τὸν ρυθμόν. Ἡ χρῆσις τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν μελλῶν, τοῦ λυδικοῦ καὶ τοῦ δωρικοῦ μέλους καὶ αἱ ἀσυνήθεις ἀρμονίαι, αἵτινες καταλήγουσιν αἴφνης εἰς συμφωνίαν, ἐπηρεάζουσι τὸ ὅς συγκρατοῦντες ἡμᾶς δι' ἀνεκφράστου γοητείας. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Λάγκ εἶπε περὶ τῶν λέξεων, ἐφαρμόζεται ἐπίσης καὶ ἐν τῇ μουσικῇ « Ὁλόκληρος ἡ ψυχὴ τῆς τῶν χωρικῶν τάξεως ἀναπνέει ἐν τοῖς βάρεσιν αὐτῶν, ὃν τρόπον ἡ ἀναπεπταμένη θάλασσα ἀντιχεῖ ἐν τοῖς ὀστράκοις, ἅτινα εὐρηναί ἐρριμμένα ἐν ταῖς ἀκταῖς αὐτῆς ». Οἱ Ρῶσοι ἔχουσιν ἄσματα, ἅτινα ἀποτελοῦσιν αὐτοὺς τοὺς τῆς καρδίας στεναγμούς τοῦ ἀπλοῦ τούτου λαοῦ, ὅστις, ταλαιπωρούμενος, στρέφει τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν ἥλιον — τὸν ἥλιον ἐκεῖνον, ὅστις σπανίως θερμαίνει καὶ τὸ φῶς τοῦ ὁποίου χρησιμεύει

μόνον ἵνα ἀριδιηλοτέραν καταστήσῃ τὴν ἐρημίαν τῆς χώρας αὐτοῦ. Καὶ ὁμοίως οἱ χωρικοὶ οὗτοι ἔχουσιν ἄσματα καὶ χοροὺς διὰ πᾶσαν περίπτωσιν χαρᾶς ἢ λύπης. Ὁ λαὸς μετηνάστευσε ὡς ἐν θλον, οὐχὶ δὲ ὡς ἄτομα. Τούτου δ' ἕνεκα ὁ ἀρχικὸς χαρακτήρ τῶν ἁσμάτων αὐτῶν διετηρήθη καὶ οὐ δ' ἐπ' ἐλάχιστον ὑπέστη ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ξένων ἔθνων.

Τὰ ἄσματα τῆς Μεγάλῃς Ρωσίας εἶναι συνήθως χαροποῖα καὶ ζωηρά, ἐνῶ τὰ τῆς Μικρᾶς Ρωσίας διακρίνονται ἐπὶ ἀπαλότητι καὶ γλυκύτητι, ἧτις πληρέστατα ἀναπληροῦ τὴν ἔλλειψιν ζωηρότητος. Ἐνίοι τῶν νεωτέρων ρώσων μουσικῶν συνθετῶν ἔγραψαν ἄσματα τοσοῦτον καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν προσφιλῶν τῶν λαῶν μελῶν, ὥστε δυσχερῆς ἀποβαίνει ἡ διάκρισις τις μεταξὺ τῶν προγενεστέρων καὶ τῶν μεταγενεστέρων μελοποιημάτων, πολλὰ δὲ τῶν ἁσμάτων τούτων ἐγένοντο ἀποδεκτὰ ὡς ἔθνια. Ἡ μπαλαλάϊκα ὄργανον ταταρικήσ καταγωγῆς, ὁμοιάζον τὴν τρίχορδον βάρθητον (λαούτον), εὐρίσκειται ἐν πάσῃ σχεδὸν καλύβῃ ἐν τῇ Μικρᾷ Ρωσίᾳ. Αὕτη εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν μουσικὴ χώρα τοῦ Βορρᾶ. Ἡ Μεγάλῃ Ρωσία φαίνεται ἐπὶ τοῦ μᾶλλον ἀνεπτυγμένου τμήματος τοῦ εὐρέος κράτους ὡς αἰσθηματικὴ, ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀληθὲς αἶσθημα καὶ ἡ εὐγενὴς ιδιότης τῆς γυναικὸς ἀπέτελεσαν αἰετοῦ ἐμπνευσιν τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ Μικρὰ Ρωσία εἶναι ἀξία συγχαρητήριων, ὡς προσκτωμένη τὰ χαρακτηριστικά, ἅτινα δύνανται ἐν καιρῷ τῶν δέοντι νὰ συνεπαγάγῃσι μείζονα ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως, τῆς διανοίας καὶ τῆς ἐνεργείας.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ.

ΝΑΝΟΙ ΚΑΙ ΓΙΓΑΝΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΙΑΣ.

Παρατηρήθη ἤδη καὶ πολλὰ παροιμίαι ἐπικυροῦσι τὴν παρατήρησιν ταύτην ὅτι τὰ καλλίτερα ἐμπορεύματα περιλαμβάνονται ἐν τοῖς μικροτάτοις δέμασι καὶ ὅτι ἐν τοῖς μικροῖς δοχείοις εὐρίσκονται τὰ καλλίτερα μύρα. Παρατηρήθη πρὸς τούτοις ὅτι ὑφίσταται σχέσις τις μεταξὺ τῆς ὑπερβολικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀναστήματος καὶ τῆς μικρᾶς ἀναπτύξεως τῆς διανοίας. Ἐξ ἀναφερομένων παραδειγμάτων προκύπτει ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες μετέβαλον τὴν μορφήν τοῦ κόσμου ὑπῆρξαν μυρμιδόνες, ὁ νόμος δ' οὗτος φαίνεται ἐφαρμοζόμενος καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἐπαγγελμάτων καὶ λοιπῶν.

Οὕτως οἱ μέγιστοι τῶν κατακτητῶν καὶ οἱ μέγιστοι τῶν ναυάρχων ἦσαν : ὁ Ἀτίλας «μᾶστιξ τοῦ θεοῦ», ὁ Ἀέτιος ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ ρωμαϊκοῦ στρατοῦ ἐπὶ τοῦ Οὐαλεντιανοῦ, Τιμούρ ὁ τάταρος «τὸ φῶδρον τοῦ κόσμου», Κάρολος ἡ σφόρα, ὁ Κονδέ, ὁ Φραγκίσκος Δραϊκ, ὁ ναύαρχος Κέπελ «ὁ ἀγνέιος μείραξ» — πάντες οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μικροῦ ἀναστήματος. Ταῦτὸ συνέβαινε καὶ ὡς πρὸς τὸν Τίτον, ἕνα τῶν διακρινομένων ρωμαίων αυτοκρατόρων, Φρειδερίκον τὸν μέγαν, ἱκανῶς βραχὺν τὸ ἀνάστημα, τὸν Ὀλιβιὲ Κρομβέλλιον ὅστις ὑπερέβαινε τοὺς συγχρόνους μόνον ὡς πρὸς τὴν εὐφυίαν. Ναπολέων ὁ Βοναπάρτης καὶ ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ δούξ τοῦ Οὐέλλιγκτῶνος δύνανται λίαν δικαίως νὰ καταταχθῶσιν ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν βραχυσώμων.

Οἱ σοφοί, ἔλεγέ ποτε ὁ ἔγγονος τοῦ Ἱερόλδου εἰς τὸν Κνέτ, διακρίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τοῦ χάρτου μόνον· ἡ ὀρθότης τῆς παρατήρησεως ταύτης δὲν διαψεύδεται ὑπὸ τῶν πληροφοριῶν, ἅσπερ ἡ παράδοσις μετέδωκεν ἡμῖν περὶ τῶν συγγραφέων πάντων τῶν αἰώνων :

Βόχορις, εἰς τῶν σοφωτέρων βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, ἦτο νάνος. Οἱ ἀρχαῖοι θμιλοῦσι περὶ τοῦ Αἰσώπου ὡς περὶ ἐλαττωματικοῦ τὸ σῶμα καὶ βραχυσώμου ἀνδρός. Ὁ Ὀράτιος ἦτο μικρὸσωμος, εὐσαρκος καὶ προγάστωρ καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ Αὐγουστος λέγει περὶ αὐτοῦ ἐν ἐπιστολῇ : «ἐν τῷ ἔλειπον δάκτυλοι τινες ὕψους, ἐκ τοῦ δὲν ἐστρεφετο ὁμοίως προεχούσης

γαστέρος». Ὁ Κομφούκιος ὁ μέγας σοφὸς τῆς Σινικῆς, δὲν ὑπερέχε τοῦ μεσαίου ἀναστήματος. Περὶ τοῦ ἀναστήματος τοῦ Σαϊξπήρου οὐδὲν εἶναι γνωστόν, ἀλλ' ὁ Μίλτων εἶχε βραχὺ ἀνάστημα· ὁ ποιητὴς Δράυδεν ἦτο εὐσαρκος καὶ βραχυσώμος ὡς καὶ ὁ Μακώλη. Ὁ Δίκηνς εἶχε μικρὸν ἀνάστημα καὶ ὁ Θάκεραι ἐκολακεύετο ὅτι ὑπερέχε τοῦ ἀναστήματος ἐκείνου κατὰ τινὰ ἑκατοστόμετρα—κατὰ μέρος ἀφιεμένης τῆς φιλολογίας. Ὁ ποιητὴς Μούαρ εἶχεν ἀνάστημα ὕψους πέντε περίπου ποδῶν καὶ ὅταν ὁ λαὸς ἔμαθεν ὅτι ὁ Θωμάς Λίτλ (ἡ λέξις λὶ τ λ σημαίνει παρὰ τοῖς Ἄγγλοις μικρός) καὶ ὁ Θωμάς Μούαρ ἀπέτελουν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν συγγραφέα, ἐπεγένετο ἡ παρατήρησις ὅτι «ὁ Μούαρ ἦτο μικρὸς καὶ ὅτι ὁ μικρὸς ἦτο ὁ Μούαρ». Ὁ Κόουπερ μόλις ἐκέκτητο μέσον ἀνάστημα, ὁ Πόπ ἦτο πυγμαῖος, ἀναστήματος 4 ποδ. καὶ 6 δακτύλ., ὁ Βολταῖρος καὶ ὁ Σκαρρόν εἶχον λιλιπούτειον ἀνάστημα, ὁ Σουῆφτ ἄνηρ εὐσαρκός πως ἔφθανε μέχρι πέντε ποδῶν καὶ ὀκτώ δακτύλων. Ὁ λόρδος Λύττων εἶχεν ἀνάστημα 5 περίπου ποδῶν καὶ 6 δακτύλ., ὁ Ἀντώνιος Τρόλλωπ 5 περίπου ποδῶν καὶ 10 δακτύλων καὶ ὁ Ἰωάννης Στουάρτος Μιλ 5 ποδ. καὶ 8 δακτύλων.

Ἄν ἦδη μεταβῶμεν εἰς τοὺς καλλιτέχνας, παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Βρουνελλέστης καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος εἶχον ἀμφοτέροι μικρὸν ἀνάστημα. Ὁ Χριστοφόρος Γρέν (βασιλίσκος) δὲν ἠδύνατο νὰ λάθῃ ἀρμολιώτερον εἰς τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ ἐπώνυμον. Ὁ ἠθοποιὸς Δαυὶδ Γκάρικ ἔφερε τὸ σκωπτικὸν παρώνυμον «Μικρὸς Δαίηθ». Γνωστὸν ὅτι ἐκ τῶν θεολόγων τῆς ἐποχῆς τῆς Μεταρρυθμίσεως ὁ Καλθίνος ἦτο βραχυσώμος, ὁ Λουθήρος μεσαίου ἀναστήματος, ὁ Μελάγγθων καὶ ὁ Ἐρασμος ἀληθῆ ἀνθρωπάκια.

Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς πολιτευτὰς πολλοὶ ἠδύνατο νὰ ἐξαιτήσωνται αὐξήσιν τοῦ ἀναστήματος αὐτῶν κατὰ πολλοὺς δακτύλους : Ὁ Σάφτσμπερ π. γ. ἦτο πυγμαῖος· τὸ σῶμα τοῦ Ἀδόλφου Θιέρσου παρέβαλον πρὸς ἐπιμήκη πύραυλον μήκους πέντε ποδῶν τριῶν δακτύλων ἔχον δὲ ὡς ἄκρα βραχεῖς μὲν πόδας, εὐσαρκὸς δὲ χεῖρας. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ πρὸς τούτοις ὅτι ὁ κ. Γλάδστον εἶναι μακρότερος ἐν ταῖς ἀγορεύσεσιν ἢ ἐν τοῖς «ἑκατοστομέτραις» αὐτοῦ. Ὁ Δισραῆλης εἶχεν ἀνάστημα πέντε ποδῶν καὶ ἑννέα δακτύλων.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

R. WESSTPHAL.

Τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ἕτερον ἀπόλεσαν μύστην ἐκ τῶν τέκνων τῆς βαθυσόφου Γερμανίας, τὸν Ροδόλφον Westphal, καθηγητὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰένης, ἐξοχὸν διάδοχον ἢ συνεργάτην τῶν G. Hermann, τοῦ Aug. Boech, Didorf τοῦ E. Curtius καὶ Christ. Αἱ ὑπηρεσίαι, ἃς παρέσχε τοῖς ἑλληνικοῖς γράμμασιν, ἀληθῶς εἰσι μεγάλαι, ἰδίᾳ διὰ τοῦ γνωστοτάτου συγγράμματος Περὶ τῆς μουσικῆς καὶ μετρικῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὅπερ τῇ συμπράξει τοῦ Rosbach ἐξέδωκε καὶ οὕτως νεωτέρα ἔκδοσις ἐγένετο τὸ 1867, ἔργον, ὅπερ ἠκολούθησε περίπου καὶ ὁ διαπρεπὴς τοῦ Βασιλικῶ Ἰδείου τῶν Βρυξελλῶν διευθυντὴς κ. Gevaert ἐν τῷ σοφῷ αὐτοῦ διτόμῳ συγγράμματι Histoire et théorie de la musique ancienne (1875). Τὸ σύγγραμμα τοῦ Westphal ἔτι καὶ νῦν θεωρεῖται ὡς τὸ κυριώτατον τῶν περὶ μουσικῆς καὶ μετρικῆς καὶ κατέχει ἐπιφανεστάτην θέσιν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ παντὸς φιλολόγου καὶ περὶ τὴν ἀρχαίαν μουσικὴν ἀσχολουμένου. Δυστυχῶς δὲν ἔχομεν πρόχειρον κατάλογον τῶν ἄλλων συγγραμμάτων καὶ πραγματειῶν τοῦ θρηνουμένου ἐπιφανοῦς ἑλληνιστοῦ, ἵνα παράσχωμεν τὰ κυριώτατα αὐτῶν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις, σημειούμεθα δ' ἐκ τούτων τὴν μετ' ἐγκωμίων ἀναφερομένην πραγματείαν περὶ μετρικῆς ἐν τῇ «Ἐφημερίδῃ» τοῦ Kuhn IX. 435.

Ο ΝΕΚΡΟΣ ΑΟΙΔΟΣ.

Προχθές ἐν ᾧ τὸ λυκαυγὲς τὰ ὕψη ἐστεφάνου
κ' ὑπὸ τὴν αὔραν ἐπαλλοὺν τὰ φύλλα τῆς πλατάνου,
ἔβην τὸ ρόδον νὰ ἰδῶ, ὅπερ γελᾷ καὶ θάλλει
καὶ ν' ἀπολαύσω τῆς αὐγῆς τὰ μύρα καὶ τὰ κάλλη,
καὶ εἶδον, μὲ μεϊδιάμα γαλιίνης γλυκυτάτης,
τὸν ποιητὴν κοιμώμενον ὑπὸ σκιὰν ἐλάτης.

Ἐλάλει γύρω λιγυρὰ ἢ ψάλτις τῶν ροδῶνων,
ἐθρόου πτέρυγες λευκαὶ Ζεφύρων καὶ Χαρίτων,
πλὴν ἔμενον ἀκίνητος καὶ ἐκοιμᾶτο μόνον
περιεργον! ὁ ὕπνος του τόσῳ βαθύς πῶς ἦτον;

ᾠ αοιδέ, ἐξύπνησον! ὁ Φοῖβος ἀνατέλλει
κ' οἱ πτερωτοὶ σου ἀδελφοὶ αὐγῆς τονίζου μελῆ.
Ἴδὲ τριγύρω· σὲ καλεῖ ἡ ἀνοιξίς σφριγῶσα·
τὰς καλλονὰς τῆς, ποιητὰ, ἐγέρθητι νὰ ψάλῃς·
ἀλλὰ πῶς μένει σιγῆν ἢ γλυκερὰ σου γλῶσσα;
πῶς εἰς τὴν χάριν τῆς αὐγῆς δὲν ἦδουσαι, δὲν πάλλεις;

Εἶναι νεκρός, ἀλλοίμονον! σιγῆ ἢ λαλιά του·
δὲν ἔχει πλέον ἄσματα ἢ λύρα ἢ φαιδρά του·
δὲν ἔχει πῦρ ἐμπνεύσεως ὁ ὀφθαλμὸς του πλέον
καὶ ἐνθουσιασμοῦ παλμὸν τὸ στῆθος του τὸ νέον·
μεγαραμμέν' ἢ δάφνη του ἢ προσφιλιῆς ἐκείνη
εἰς τὸ ὄχρον του μέτωπον δίκην ἰτέας κλίνει.
Μὲ δρόσου θεῖα μάργαρα θρηνησάτε τον, ἄνθη·
ἢν ἄνθος λέον ἄρωμα ἄσμάτων κ' ἐμαράνθη! . . .

«Εἶναι νεκρός, ἀλλοίμονον! χθές, — μ' εἶπον τάνθη μόνα—
ἐν ᾧ ἢ δύσις φέρουσα χρυσοῦν νεφῶν χιτῶνα
μ' ἀκτῖνας περιέστεφε τῆς φύσεως τὰ κάλλη,
τὸ πλάνον βῆμα ἔφερεν ἐδῶ εἰς τὸν λειμῶνα·
τὸ πᾶν τριγύρω ἐθαλλε καὶ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ.

Ἐψάλλεν, ἔψαλλεν ὄχρος· καὶ ἐν ἐκστάσει γύρω
τὸν οὐρανὸν διέβλεπεν ὡς ἐν χρυσῷ ὄνειρῳ·
κ' ἀσυναίσθητως ἢ χορδὴ τῆς λύρας του ἐλάλει
τοῦ Παραδείσου ψάλλουσα τὰ μεϊδιῶντα κάλλη.

Καὶ μέσῳ τῆς ἐκστάσεως αὐτῆς τῆς ὑπερτάτης,
ὡσεὶ ἀνθέων ἄρωμα, ὡς αὔρα τοῦ λειμῶνος,
πρὸς τὰς νεφέλας τούρου, ρηγνύσα τὰ δεσμά τῆς,
καὶ ἢ ψυχὴ ἐπέλασε μὲ τὴν ὠδὴν συγχρόνως. . . . »

Εἶναι νεκρός; οὐχί! οὐχί! κοιμᾶται, ὄνειρώττει
καὶ αὔρα παραδείσιος ἐπάνω του προσπνέει·
εἶναι φαιδρὰ, δὲν ἠλλαξεν ἢ ὄψις του ἢ πρώτην
τὸ γλυκὺ ὄναρ ἐπ' αὐτῆς ἀθρᾶν γαλιίνην χέει.
Βαυκάλιζε τον, Ζεφύρε, τὴν κόμην του προσθίγων
μὴ ἐξυπνήσῃ καὶ ἰδῆ τὸ ὄνειρόν του λῆγον!

Ἐλθετε, ἄγγελοι ἄγνοι, εἰς τόναρ του τ' ὠραῖον
λευκοὶ καὶ ἀπαστρόπτοντες ὡς Παραδείσου κρίνα,
ραντίσατέ τὸ ἄρωμα ἀθανασίαν πνέον
καὶ χύσατ' εἰς τὸν ὕπνον του οὐράνιον ἀκτῖνα.

Μὲ ρόδα τῆς ἀνοιξέως, μὲ μύρα τῶν λειμῶνων
διὰ τὸχρον του μέτωπον ἄγνον πλέξατε στέμμα,
φίλημα δότε ἀδελφῶν μὲ θάλπος ζωογόνον
εἰς τὸ ὠραῖον χεῖλός του προσμεϊδιῶν ἠρέμα,
ὅπου αἰμέλιος ἔπλασαν τοῦ Ἰγυπτίου τὸ μέλι
Κ' αἱ Μοῦσαι ἐνεψύσαν ἀθανασίας μέλι.

Κ' ἰπτάμενοι ὡς ὄνειροι ταχεῖς πρὸς τὰς νεφέλας
ἀρπάσατέ τον πάλλοντα πρὸς τοῦ Θεοῦ τὸν θρόνον,
καὶ ἀντὶ δάφνης ἄς στεφθῆ ἐκεῖ τὸ θεῖον σέλας,
κ' ἐκεῖ ἄς ψάλλῃ μεθ' ὑμῶν τὸ ἴσμα τῶν αἰῶνων.

Κ. Α. Π.

Ο ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ.

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε πηροῦμενον ἀριθμῶν).

Ὁ Ἰουλιανὸς ἔζη ἐν μέσῳ τῶν δύο τούτων γυναικῶν, μητρὸς
ἀδιαφόρου καὶ θυγατρὸς μὴ διδούσης προσοχῆν. Κατὰ τὸ θέ-
ρος κατόικου ἐν μικρᾷ τινὶ ἐξοχικῇ οἰκίᾳ, πλησίον τῆς Βούρξ,
οἱ δύο δὲ νεαραὶ ὑπέρχεις ἐξήρχοντο συχνάκις εἰς περίπατον ἔ-
φιπποι. Ἡ Μαρία πλησίον ἄλλου ἀνδρὸς εὐρισκομένη θὰ ἀπέκρυ-
πτε βεβαίως τὸν θησαυρὸν τῶν θελγήτρων τῆς, ἀλλ' ἢ ρίς τοῦ
Ἰουλιανοῦ καθίστα αὐτὴν τόσον ἀδιάφορον, ὥστε δὲν ἐσκέπτετο νὰ
φανῆ μετριόφρων. Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἰουλιανὸς κατεγίνετο ζωγραφί-
ζων σύμπλεγμα δένδρων. Ἡ Μαρία παρετήρησεν αὐτὸν μακρόθεν,
βραδέως δὲ καὶ ἄνευ θορύβου ἐπλησίασεν αὐτῷ καὶ συνεκράτησε
τὴν ἀναπνοὴν τῆς. Ἐστήριξε τὴν θελατικὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ
τοῦ ὤμου τοῦ Ἰουλιανοῦ, χαίρουσα δὲ ὅτι ἔμεινεν ἀπαρατήρητος,
ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς τὸ ἰχνογράφημα αὐτοῦ αὐτῆς ἐνῶ ἢ ροδό-
χρους, παρεῖα ἤγγιζε τὴν τοῦ Ἰουλιανοῦ. Αἴφνης ὁ Ἰουλιανὸς ἀνε-
σκίρτησεν, ἢ γραφίς ἔπεσεν ἐκ τῶν χειρῶν του, ἢ δὲ Μαρία, ἥτις
ἐνόμιζεν ὅτι μόνον φόβον ἐνέπνεεν αὐτῷ, ἀνέκραξε δεικνύουσα
τοὺς λευκοὺς ὀδόντας τῆς.

— Ἄ! δειλέ! τρέμεις!

— Ἐγώ; . . . ὄχι, εἶπεν ὁ Ἰουλιανὸς ἐν ἀμηχανίᾳ.

— Ψεύδουσαι!

Καὶ ἢ Μαρία ἀνεχώρησε δρομαίως, γελῶσα, λίαν ὑπερήφανος
ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ τοῦ στρατηγῆματός τῆς.

Ἐπὶ πολλὰ λεπτὰ ὁ Ἰουλιανὸς παρηκολούθει αὐτὴν διὰ τῶν
βλεμμάτων του. Τὴν ἠγάπα μέχρι παραφροσύνης.

Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν μόνον οἱ δύο περιεπάτου, ἢ Μαρία
ἐτῆρει σιωπῆν, ἔχουσα τὸν βραχίονα αὐτῆς ἐσπρηγμένον ἐπὶ τοῦ
τοῦ Ἰουλιανοῦ. Ὁ νεανίας τότε μόνον ἐνόησε πόσον τὴν ἠγάπα,
χωρὶς δὲ διόλου νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς συνεπείας, ἐξεμυστηρεῦθη
πρὸς τὴν Μαρίαν.

— ᾠ Μαρία, ἀνέκραξε, σὲ ἀγαπῶ!

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ εὐρίσκοντο ἐν τινὶ τῶν διαδρόμων τοῦ
κλήπου, ἐφ' οὗ αἱ ἀκτῖνες τῆς ἀργυρᾶς σελήνης ἔριπτον ἀπα-
στρόπτον φῶς. Ἡ Μαρία ἔστη, ἠτένισε τὸν ἐξάδελφόν τῆς κατὰ
πρόσωπον καὶ τῷ ἀπάντησε διὰ μιᾶς λέξεως.

— Σὺ μὲ ἀγαπᾷς!...

Καὶ ἤρχισεν ἀνακκῆχάζουσα. Αἱ λέξεις αὐταὶ ἔθλιψαν τὴν καρδίαν τοῦ Ἰουλιανοῦ. Τότε μόνον κατενόησεν ὅτι ἡ Μαρία ἐθεώρει αὐτὸν ἀνέξιον ἔρωτος, ἀμέσως δὲ ἀνεκάλυψε ἐν τῇ μνήμῃ του τὸ ἴδιον πρόσωπον καὶ εὗρεν αὐτὸ ἀπεχθέστατον καὶ εἰδεχθέστατον. Τὸ πρόσωπόν του προὔξενει αὐτῷ τρόμον, κατέφυγε δὲ ἀμέσως εἰς τὸ δωμάτιόν του ὅπως μὴ κλαύσῃ ἐνώπιον τῆς ἐξαδέλφης του. Ἐκλαυσεν ἐν αὐτῷ καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐξηπλωμένος ἐπὶ ἔδρας. Ἐμέμετο τὴν τύχην, ἥτις ἠδίκησεν αὐτὸν τόσον σκληρῶς, διηρωτῆτο δὲ ὅποιον θὰ ἦτο τὸ μέλλον του, ἀφοῦ οὐδεὶς ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν θὰ ἤσθάνετο αἰσθημα συμπαθείας καὶ ἀγάπης πρὸς αὐτόν. Ἐδῆ λοιπὸν νὰ παραιτηθῇ τὰς ἡδονὰς τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, τὴν ιδέαν νὰ ἴδῃ τέκνον ἐκ τοῦ ἰδίου αἵματος, νὰ ἐνοστερισθῇ δὲ τὴν ιδέαν ὅτι κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς τύχης νὰ ζήσῃ ἐν τῇ ἐρημίᾳ καὶ ταῖς θλίψεσι! Καὶ ἐν τούτοις δὲν ἦτο ἐκεῖνος αἴτιος τῆς δυσμορφίας του. Ἡ μεγάλη ἐκείνη ρις, ἥτις καθίστα τὸ πρόσωπόν του γελοῖον καὶ κωμικὸν δὲν παρημποδίζεν αὐτὸν νὰ ἔχῃ καρδίαν ἀγαθὴν καὶ γενναίαν, πνεῦμα ἀνεπτυγμένον, αἰσθήματα εὐγενῆ!

Ὁ Ἰουλιανὸς Σιμών ἀπῆλθεν αἰφνιδίως τῆς οἰκογενείας καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν ἔνθα, χάρις εἰς τὰς σχέσεις τὰς ὁποίας διετήρει μετ' ἀρχαίων τινῶν φίλων τοῦ πατρὸς του, κατάρθρωσε νὰ ἐπιτύχῃ μικρὰν θέσιν ἐν τινὶ διευθύνσει.

Ἐν Παρισίοις ὁ Ἰουλιανὸς ἐξῆ ἀπομεμακρυσμένος τοῦ κόσμου ἀπὸ δύο ἡδῆ ἐτῶν. Ἡμέραν τινὰ, μεταβαίνων εἰς τὸ γραφεῖον του ἔστη πρὸ τινος τῶν ὁδῶν τῶν κειμένων πλησίον τῆς κατοικίας του· ἐπαίτις τις ἐπεκαλεῖτο τὴν βοήθειαν τῶν φιλευσπλάγχων διαβωτῶν ἐν ὀνόματι τετραετοῦς θυγατρῖου, ὅπερ ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ ὅπερ ἦν τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

Ἐνῶ ὁ Ἰουλιανὸς ἐζήτηε ἐν τῷ θυλακίῳ του μικρὸν τι νόμισμα χάριν τῆς πτωχῆς γυναικὸς, ἀχθοφόρος τις, διερχόμενος ἐκεῖθεν, ὤθησε τὴν γυναῖκα καὶ τὸ παιδίον τῆς ὑπὸ τοὺς τροχοὺς ἀμάξης φορτηγοῦ, ἥτις διήρχετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκεῖθεν. Ἡ πτωχὴ ἐξ ἐνοστήτου ἀντιληφθεῖσα τοῦ κινδύνου, ὃν διέτρεχε, ἔρριψε τὸ παιδίον τῆς ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, ὅπου ἐλαφρῶς ἐμωλώπισθη, ἐκείνη δὲ κατασυνετροῖθη ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τῆς ἀμάξης. Ἀμέσως μετῆγαγον αὐτὴν εἰς πλησίον φαρμακείον, ὅπου μάρτην ἐπεδαφιλευθῆσαν αὐτῇ πρόθυμοι καὶ εὐγενεῖς περιθάλψαις. Ἡ δυστυχὴς γυνὴ μετὰ τινὰ λεπτὰ ἐξέπνευσε.

Παρειρέθη εἰς τὸ φρικῶδες τοῦτο δυστύχημα. Ἀμέσως ἐσκέφθη τὴν ὄρρανήν κορασίδα, μάρτην δὲ διὰ τῶν βλεμμάτων ἐζήτησα αὐτὴν πανταχοῦ. Εἶχε γίνεαι ἄφαντος. Τοῦτο μοὶ ἐφάνη παράδοξον, ἤρχισα δὲ νὰ ἀνησυχῶ καὶ νὰ ζητῶ πληροφορίας ἐκ τῶν ὁμίλων τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες αὐτοστιγμῆ ἐσχηματίσθησαν πρὸ τοῦ φαρμακείου. Δὲν ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ἀχθοφόρου, ἀλλὰ περὶ τοῦ παιδίου. Τέλος ὁδηγούμενος ἐκ πληροφοριῶν, ἃς πανταχόθεν συνέλεξα, ἔμαθον ὅτι ἀνθρωπὸς τις περὶέλαθε μετ' αὐτοῦ τὴν ἀτυχὴ κορασίδα.

— Ἐνας ἀνθρωπὸς τὴν πῆρε, λέγουν, ἀνέκραξεν ἀγυιόπαις τις, συνοδεύων τὰς λέξεις του δι' ἀκατανοήτων χειρονομιῶν.

— Φέμματτα, τὴν πῆρε ἕνας μὲ μεγάλη μύτη!...

Τρεῖς ἐτι ἀγυιόπαιδες ἤρξαντο γελῶντες θορυβῶδῶς, διότι εὗρον εὐκαίριαν νὰ διασκεδάσωσιν ἐν τῇ λυπηρᾷ ταύτῃ σκηνῇ.

Ὁ ὑπάλληλος τοῦ φαρμακείου ἐνόησεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ Σιμών, οὗτινος ἡ ρις εἶχεν ἀποβῆ διάσημος.

Μοὶ ἔδειξε τὴν κατοικίαν του, ἥτις ἐκεῖτο πλησίον τοῦ φαρμακείου, οὗτινος ἦτο πελάτης. Μετέβην ἀμέσως. Ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτή. Εἰσῆλθον εἰς μέτριον μὲν πλὴν κόσμῳ ἠὲν περιεσμένον δωμάτιον, εἰς οὗ τὸ βῆθος διέκρινα ἐπὶ κλίνης τὴν μικρὰν τυφλὴν πρὸς ἣν ὁ Ἰουλιανὸς ἔδιδεν ὕδωρ.

— Διατὶ ἐλάθετε τὸ κοράσιον τοῦτο, ἠρώτησα εἰσερχόμενος εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ὁ Ἰουλιανός, οὗτινος τὸ μέτωπον ἀπῆστραπτεν ἐκ χαρᾶς, μοὶ ἀπήντησε μελιχίως.

— Ἄχ! κύριε, εἶναι τυφλὸν τὸ καυμένον,

— Πολὺ καλὰ. Καὶ τί μὲ τοῦτο; δὲν ἐνοῶ.

— Εἶναι τυφλὸν, σὰς λέγω, ἴσως μὲ ἀγαπήσει!...

Αἱ λέξεις αὐταὶ ἐπανελήθησαν μετὰ τόνου προδίδοντος βαθεῖαν χαρὰν καὶ εὐλικρινῆ εὐδαιμονίαν, χωρὶς δὲ νὰ νοῶ τὴν σημασίαν τούτων ἤρχισα νὰ καταλαμβάνωμαι ὑπὸ συγκινήσεως.

Μοὶ ἐδῆλωσεν ὅτι ὀνομάζεται Ἰουλιανὸς Σιμών, μὲ παρεκάλεσε δὲ νὰ καθῆσθε πλησίον του καὶ μοὶ διηγήθῃ ὁλόκληρον τὴν περιπετειώδη ἱστορίαν του.

— Φεῦ! μοὶ εἶπε, τελευταῖον τὴν ἀφήγησίν του, ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν εἴσθε, δὲν θὰ μὲ στερησῆτε τὴν χαρὰν νὰ ἴδω ἐν τῷ δυστυχεῖ τούτῳ πλάσματι γεννωμένην ἄδολον ἀγάπην. Ἐὰν τὸ κοράσιον τοῦτο δὲν ἔχῃ πατέρα, θὰ τῷ χρησιμεύσω ὡς πατήρ, ὅταν δὲ μεγαλώσῃ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν μου, ὅταν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ καρδία του ἀναπτυχῶσιν ὅπως ἐγὼ θέλω, θὰ μὲ ἀνταμείψῃ βεβαίως δι' οὐκίης στοργῆς. Ἴσως ἐν τῷ ἀτυχεῖ τούτῳ πλάσματι εὗρω πᾶν ὅ,τι δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐμπνεύσω εἰς γυναικείαν καρδίαν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶμαι πλούσιος, ἀλλὰ διὰ τὴν θυγατέρα τῆς ἐπαίτιδος θὰ ἀναδειχθῶ εὐεργέτης. Δὲν δύναται νὰ μὲ ἴδῃ, νὰ ἴδῃ τὸ ἀποτρόπαιον πρόσωπόν μου, ὅπερ θὰ τὴν ἐτρόμαξεν. Ἴσως ἀπολαύσω τὴν χαρὰν, αἰσθανόμενος ἐμαυτὸν ἀγαπώμενον.

Ἐθλίψε τὴν χεῖρα τοῦ εὐγενεοῦς τούτου ἀνθρώπου, ὑποσχεθεὶς δὲ αὐτῷ ὅτι θὰ μάθω τὰ περὶ τῆς οἰκογενείας τῆς μικρᾶς τυφλῆς, ἀπῆλθον λίαν συγκινημένος.

Ἠρεύνησα καὶ ἔμαθον ὅτι τὸ τέκνον προήρχετο ἐξ ἀθεμίτων ἐρώτων καὶ ὅτι ἦτο ἔρημον καὶ ἐγκαταλελειμμένον. Ὅτε ἐπανῆλθον ὅπως τῷ φέρω τὴν εἰδήσιν ταύτην ὁ Ἰουλιανός ἐγένετο κἄτωχος. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι ἡ ζωὴ του ἐξήρητο ἐκ τῶν χειλέων του.

— Γίνετε πατήρ τῆς μικρᾶς τυφλῆς, τῷ εἶπον.

— Ἀνελύθη εἰς δάκρυα, θλίβων ἐγκαρδῶς τὴν χεῖρά μου.

Ἦδη ἡ μικρὰ ἐκείνη τυφλὴ ἐγένετο γυνὴ σοβαρὰ καὶ σεμνή, ἡ ἀδικία δὲ τῆς φύσεως καθιστᾷ αὐτὴν δειλὴν καὶ ἀδιάφορον πρὸς τὰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου. Ἡ ἀνατροφή, ἣν τῇ ἔδωκεν ὁ Ἰουλιανός εἶναι ὑγιής, ἡ καρδία τῆς εἶναι ἀγαθὴ, πρὸς τὸν Ἰουλιανὸν δὲ αἰσθάνεται ἀπεριόριστον ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν. Δὲν φοβείται πλέον ὁ Ἰουλιανός τοὺς χλευασμοὺς τῆς γυναικὸς, διότι δὲν τὸν βλέπει, καθ' ἑκάστην δὲ ἐπὶ πολλὰς ὥρας συνομιλεῖ μετ' αὐτῆς, ἥτις ἀγνοοῦσα τί ἐστὶ καλλονή, εὐχαρίστως ἀκούει τῆς γλυκείας καὶ ἀρμονικῆς φωνῆς του. Σκέπτεται μετὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐκείνου, ὅστις εἶναι συνήθης εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς οὗτος, ὅστις λέγει ἑαυτὸν τριακονταπενταετῆ ἔχει καρδίαν πολλῶ νεωτέραν ἐν σχέσει πρὸς εἰκοσαεταῖς νέους.

Ὅταν ἐσπέραν τινὰ μεταβῶ εἰς τὴν κατοικίαν των εὐρίσκω αὐτοὺς μόνους ἐν ἡρεμίᾳ ζῶντας καὶ ἀμοιβαίως ἀγαπωμένους. Οὕτω τὰ δύο ταῦτα ὄντα δὲν δύναται νὰ ζήσωσιν ἀποκεχωρισμένα, χαίρουσι δὲ ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ταύτῃ.

Παρακολουθῶ τὴν ὑπαρξίν των, ἐπανελάθειν ὁ γέρον μετὰ στιγμᾶς σκέψεως, παρατηρῶν δὲ μετὰ χαρᾶς τὴν εὐτυχίαν των, ἀγᾶλλομαι ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι ἡμέραν τινὰ ἡ τυφλὴ κόρη θὰ ἀποβῇ ἐνῆρετος καὶ ἀφωσιωμένη σύζυγος τοῦ Ἰουλιανοῦ.

* [Κατὰ τὸ γαλλικόν.]

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.